

UNIVERZITA KARLOVA

Filozofická fakulta

ÚSTAV ASIJSKÝCH STUDIÍ: KOREANISTIKA

Bakalářská práce

Karolína Dolejšková

**Komparace nástupnictví Kim Čongila a Kim Čongŭna v
historické perspektivě**

The comparison of Kim Jongil and Kim Jongun's succession in
historical perspective

Praha 2023

Vedoucí práce: Mgr. Karolína Šamánková

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně, že jsem řádně citovala všechny použité prameny a literaturu a že práce nebyla využita v rámci jiného vysokoškolského studia či k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne 7.5.2023

Karolína Dolejšková

Poděkování:

Tímto bych chtěla poděkovat vedoucí mé práce Mgr. Karolíně Šamánkové za cenné rady, ochotu a především trpělivost, kterou mi v průběhu zpracování bakalářské práce věnovala. Zároveň bych chtěla poděkovat své rodině, příteli a přátelům (zejména Klárce) za jejich bezmeznou podporu při psaní bakalářské práce. Díky jejich psychické podpoře, nekončících rad a pomocné ruky jsem byla schopna tuto práci dokončit.

Klíčová slova (česky):

KLDR, Severní Korea, Kim Čongil, Kim Čongun, dědičné nástupnictví, totalitní režim

Klíčová slova (anglicky):

DPRK, North Korea, Kim Jongil, Kim Jongun, hereditary succession, totalitarian regime

Abstrakt (česky):

Bakalářská práce se zabývá dědičným nástupnictvím severokorejských vůdců Kim Čongila a Kim Čongüna z historické perspektivy. V teoretické části je vysvětlen pojem totalitarismu, který se následně podle vybrané teorie aplikuje na režim Severní Koreje, a nástupnictví v totalitních režimech, se zaměřením na vybrané státy s podobnými nástupnickými prvky, jaké má KLDK. Praktická část je věnována nástupnictví výše jmenovaných vůdců. Pomocí komparativní metody práce porovnává okolnosti nástupnictví, jeho důvody volby následníka a první politické kroky nového vůdce směřující ke konsolidaci moci.

Abstrakt (anglicky):

This bachelor thesis deals with the succession of North Korean leaders Kim Jongil and Kim Jongun in historical perspective. The theoretical part explains the concept of totalitarianism, which is then applied to the North Korean regime according to the selected theory, and succession in totalitarian states, with focus on selected states with similar succession elements as are seen in DPRK. The analytical part of the thesis is devoted to the succession of the North Korean leaders. The circumstances of succession, the reasons for the choice of the successor, as well as the consolidation of power of the leaders with focus on the early years of rule are compared using a comparative method.

OBSAH

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK.....	8
ÚVOD.....	9
1 TOTALITARISMUS.....	11
1.1 TOTALITARISMUS A JEHO VÝKLAD.....	11
1.1.1 Hannah Arendtová.....	15
1.1.2 Raymond Aron.....	16
1.1.3 C. J. Friedrich a Z. Brzezinski.....	17
1.1.4 Shrnutí.....	19
1.2 TOTALITARISMUS V KLDR.....	20
1.2.1 Oficiální ideologie.....	20
1.2.2 Jedna strana, jeden vůdce.....	23
1.2.3 Severokorejská armáda.....	25
1.2.4 Masová komunikace.....	27
1.2.5 Tajná policie.....	29
1.2.6 Hospodářství.....	30
2 PROBLEMATIKA NÁSTUPNICTVÍ V TOTALITNÍCH REŽIMECH33	
2.1 DĚDIČNÉ NÁSTUPNICTVÍ.....	34
2.1.1 Nikaragua.....	36
2.1.2 Sýrie.....	38
2.2 KONSOLIDACE MOCI KIM ILSŎNGA.....	41
3 KOMPARACE NÁSTUPNICTVÍ KIM ČŎNGILA A KIM ČŎNGŮNA44	
3.1 KIM ČŎNGIL.....	44
3.1.1 Známé informace o Kim ČŎngilovi před jeho nástupem.....	44
3.1.2 První náznaky nástupnictví a následující kroky.....	45
3.1.3 Důvod zvolení.....	49
3.1.4 Příznivci a rivalové.....	51
3.1.5 Pozadí domácího a mezinárodního prostředí.....	53
3.1.6 Převzetí moci a první kroky konsolidace moci.....	55
3.2 KIM ČŎNGŮN.....	59
3.2.1 Známé informace o Kim ČŎngŮnovi před jeho nástupem.....	59
3.2.2 První náznaky nástupnictví a následující kroky.....	60
3.2.3 Důvod zvolení.....	64
3.2.4 Příznivci a rivalové.....	65

3.2.5	<i>Pozadí domácího a mezinárodního prostředí.....</i>	67
3.2.6	<i>Převzetí moci a první kroky konsolidace moci.....</i>	69
3.3	ZÁVĚRY KOMPARACE.....	73
4	ZÁVĚR.....	76
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY:.....	78

Seznam použitých zkratk

ČLR	Čínská lidová republika (中华人民共和国)
DMZ	Demilitarizovaná zóna
KLA	Korejská lidová armáda (Čosŏn Inmingun, 朝鮮人民軍)
KLDR	Korejská lidově demokratická republika (či Severní Korea, Čosŏn Mindžudžuŏi Inmin Konghwaguk, 朝鮮民主主義人民共和國)
KNO	Komise národní obrany (1972–2016, 朝鮮民主主義人民共和國國防委員會)
KSP	Korejská strana práce (Čosŏn rodongdang 朝鮮勞動黨)
SSSR	Svaz sovětských socialistických republik (nebo také jen Sovětský svaz)
ÚV	Ústřední výbor (朝鮮勞動黨中央委員會)
ÚVK	Ústřední vojenská komise KSP (朝鮮勞動黨中央軍事委員會)

Úvod

Korejská lidově demokratická republika (dále jen KLTR či Severní Korea; Čosŏn mindžudžuŭi inmin konghwaguk, 朝鮮民主主義人民共和國) je do určité míry anomálií mezi totalitními režimy, které se snažily udržet na základě dědičného nástupnictví. I když existují režimy, ve kterých bylo dědičné nástupnictví z první na druhou generaci úspěšné, ve většině skončilo a nebylo pokračující. KLTR má již za sebou druhé úspěšné předání moci a očekává se pokračování v rodové linii.¹

Cílem mé práce je především zkoumání dědičného nástupnictví v KLTR a porovnání procesů nástupnictví mezi Kim Čöngilem a Kim Čöngünem. K dosažení tohoto cíle v práci používám komparativní metodu, která porovná oba procesy a analyzuje jejich klíčové prvky. Na základě této analýzy by měla být práce schopna poskytnout ucelený pohled na procesy nástupnictví obou Kimů a jejich odlišnost od ostatních dědičných nástupnictví v totalitních režimech. V práci se také snažím přispět k lepšímu porozumění politické situace v KLTR.

Bakalářská práce, kterou zde předkládám, se skládá ze tří na sebe navazujících kapitol. V první kapitole práce vymezuje pojem „totalitarismus“, který je obecně celkem těžko uchopitelný. Kapitola tedy vysvětluje, jak pojem vznikl a jak je chápán z pohledu vybraných teoretiků. Vybrala jsem tři významná díla: *Původ totalitarismu* (1951) od Hannah Arendtové, *Totalitní diktatura a autokracie* (1956) od Carla Joachima Friedricha a Zbigniewa Brzezinského a *Demokracie a totalitarismus* (1968) od Arona Raymonda, na kterých vysvětluji pojem „totalitarismus“. Podle „šestibodového syndromu“ od teoretiků C. J. Friedricha a Z. Brzezinského zkoumám Severní Koreu, zda splňuje všechny charakteristiky „totalitního státu“.

Nástupnictví je v takovýchto režimech často řešeným tématem, proto mu věnuji druhou kapitolu. Vysvětluji zde problematiku nástupnictví, jelikož, i přestože se o nástupnictví vůdci mnohdy pokouší, jsou zde určitá pravidla a postupy, kterými je třeba se řídit. Zaměřuji se dále konkrétně na dědičné nástupnictví, jelikož téma práce na něj odkazuje. V moderní historii existují tři výjimky: Nikaragua (1936–1979), Sýrie (1971–dosud) a Severní Korea (1948–dosud), kde si vládci podrobili elitu a vládnoucí stranu své osobní autoritě, což jim umožnilo učinit kroky k realizaci dědičného nástupnictví. Všem třem zemím se věnuji samostatně v jednotlivých podkapitolách. U Severní Koreje se zaměřuji pouze na uchopení moci Kim Ilsönga, jelikož dědičnému nástupnictví Kim Čöngila a Kim Čöngüna se věnuji

¹ GRZELCZYK, Virginie. In the name of the father, son, and grandson: succession patterns and the Kim dynasty. In: *Journal of Northeast Asian history* [online]. 9(2), 2012, 33-68, [cit. 2023-04-27]. Dostupné z: <https://research.aston.ac.uk/en/publications/in-the-name-of-the-father-son-and-grandson-succession-patterns-an>, s. 36

samostatně v poslední, třetí kapitole. Jejich nástupnictví zkoumám v šesti bodech. V prvním bodě popisují jejich raný život a aktivity před zvolením za následníky. Poté zkoumám první náznaky nástupnictví a následující kroky, které nástupnictví upevnili a legitimizovali. Třetí bod představuje důvody jejich zvolení a okolnosti, které proces výběru zrychlily. Dále se zaměřuji na podporovatele, kteří pomohli nástupci si udržet moc, a na potenciální rivaly, kteří mohli stát nebo stáli v cestě oběma následníkům. V dalším bodě zkoumám pozadí domácího a mezinárodního prostředí, zda nástupnictví nějak ovlivnilo. Poslední bod se věnuje prvním dvěma letům konsolidace moci vůdců. První dva roky jsou nejen pro následníky, ale jakéhokoli vůdce totalitního státu velmi důležité a zároveň nebezpečné. Musí co nejdříve upevnit svou moc, zjistit, kdo jim je mezi elitou loajální, a kdo naopak vůbec, aby mohli „bezpečně“ vládnout další roky.² Obě nástupnictví pak porovnávám a zjišťuji jejich podobnosti a odlišnosti.

V celé práci používám pro přepis korejských jmen a názvů českou vědeckou transkripci, přičemž se snažím držet následujícího postupu: na prvním místě uvádím český překlad, v závorce následuje transkripce korejského názvu doprovázena čínskými znaky. V případě názvů severokorejských institucí a některých těžko přeložitelných termínů používám rovnou transkripci jejich korejského názvu, případně ji doplněním o čínské znaky v závorce.

² FIFIELD, Anna a Lubomír SEDLÁK. *Dokonalý soudruh Kim Čong-un*. V Brně: CPress, 2020, s. 158

1 Totalitarismus

1.1 Totalitarismus a jeho výklad

Pojmy „totalitarismus“ či „totalita“ se poprvé objevují ve dvacátých letech 20. století. Mnoho teoretiků a autorů nesprávně připisuje první zmínku o „totalitě“ samotnému Benitu Mussolinimu³ (1883–1945),⁴ který tento termín poprvé použil 22. června 1925 ve svém projevu:

„Uskutečnili jsme v celé zemi tak velký boj, že nyní musíme být tady i tam. Nejen to, ale i tento cíl musí být charakterizován jako naše nezkrotná totalitní vůle a budeme v ní pokračovat ještě větší neústupností. Chceme prostě zfašizovat Národ tak, aby zítra Ital a fašista znamenaly totéž.“⁵

Avšak italští fašističtí teoretici tento pojem použili k označení Mussoliniho vlády ještě předtím, než ho sám Mussolini zmínil ve svém projevu. Hlavním propagátorem termínu „totalitarismus“ byl Giovanni Gentile,⁶ který přímo ovlivnil italského vůdce Mussoliniho, jenž následně tyto pojmy „totalita“ a „totalitarismus“ zavedl do politického lexikonu fašistické Itálie. Je třeba také zmínit, že odpůrci italského fašismu, jmenovitě G. Amendola,⁷ začali pojem „totalitarismus“ aplikovat také na komunismus.⁸

Lingvistický základ slova „totalita“ (*totalità, totalitario*) pochází z latinského *totus* (ve středověké latině *totalis*), a díky častému výskytu pojmu v médiích se stal běžnou součástí

³ Benito Mussolini (1883–1945), italský diktátor působící v letech 1922 až 1945, znám také jako „Il Duce“ (Vůdce), se stal světově proslulým zejména tím, že v roce 1919 založil politickou organizaci, která dala za vznik fašismu. Hlavně díky své charismatické osobnosti si dokázal získat mnoho lidí na svou stranu, a proto v roce 1922 spolu s dalšími fašistickými vůdci zorganizoval pochod na Řím. Hlavním účelem pochodu bylo přinutit krále k předání vlády do rukou Mussoliniho, což se mu také podařilo a během tří let se stal diktátorem celé Itálie. Za druhé světové války se spojil s Adolfem Hitlerem, který jeho fašistické plány podporoval, a v roce 1940 napadl Spojené státy. Když bylo Německo poraženo, pokusil se Mussolini o útěk, ale byl zajat a později i popraven. FOOT, John a Christopher HIBBERT. Benito Mussolini. In: *Encyclopedia Britannica* [online]. 26.9.2022 [cit. 2023-01-20]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/biography/Benito-Mussolini>

⁴ BALÍK, Stanislav a Michal KUBÁT. *Teorie a praxe nedemokratických režimů*. Praha: Dokořán, 2004, s. 21

⁵ *Ibid.*, s. 21

⁶ Giovanni Gentile (1875–1944) byl předním představitelem italské fašistické filozofie a politikem. Za doby svého působení jako ministr školství (1922–1924) zavedl několik reforem. V roce 1925 se stal členem fašistické Velké rady. Giovanni byl Mussolinimu věrný i po jeho pádu v roce 1943, kdy nadále podporoval fašistickou vládu. BRITANNICA, T. Editors of Encyclopaedia. Giovanni Gentile. In: *Encyclopedia Britannica* [online]. 26.5.2022 [cit. 2022-12-05]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/biography/Giovanni-Gentile>

⁷ Giovanni Amendola (1882–1926) byl italský žurnalista a politik, který kritizoval postoje Mussoliniho, a který dokonce v roce 1924 prohlásil fašistický volební systém za protiústavní. Tím se tak stal jednou z prvních obětí režimu, kdy na něho zaútočil gang fašistů a na následky zranění zemřel. BRITANNICA, T. Editors of Encyclopaedia. Giovanni Amendola. In: *Encyclopedia Britannica* [online]. 11.4.2022 [cit. 2022-04-02]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/biography/Giovanni-Amendola>

⁸ LITWACK, Eric B. Totalitarianism. In: *Internet Encyclopedia of Philosophy* [online]. [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: <https://iep.utm.edu/totalita/#H1>

italské slovní zásoby. Jeho použití pro označení politického systému je ovšem otázkou moderní doby.⁹ Pojem „totalitarismus“ je zajímavý z hlediska svého historického původu a vývoje. Avšak přes složitou uchopitelnost a pro nedostatek pevné definice se stal zdrojem řady omylů a nejasností. Mnoho teoretiků dodnes pochybuje o existenci „skutečného totalitarismu“¹⁰ v lidských dějinách, jelikož společenské a technické nástroje neumožňují absolutní kontrolu nad obyvateli. Historicky se „skutečné“ totalitě přiblížili např. spartští tyrani, ale postrádali správné techniky, které by jim umožnily úplné podmanění si společnosti.¹¹ Nicméně (post)moderní doba nabízí nové možnosti a technické prvky, které umožňují nabourání osobního života lidí a vynucení loajality. Teoretici jako Hannah Arendtová, Giovanni Sartori či Juan José Linz se touto otázkou zabývali a prohlašovali, že předpokladem vzniku „totalitarismu“ je vznik moderní společnosti.¹²

Za dob druhé světové války se pojem „totalitarismus“ vztahoval nejen na fašistickou Itálii (1922–1943)¹³ a na Hitlerovu Třetí říši (1933–1945)¹⁴, ale i na Stalinův Sovětský svaz (1929–1953).¹⁵ Ačkoli jsou ideologie nacistického Německa a komunistického Sovětského svazu po obsahové stránce poměrně odlišné,¹⁶ existují některé důležité podobnosti (ideologická propaganda, „náboženský“ kult osobnosti vůdce, aj.), které vedly teoretiky, politology a vědce k vysvětlení příčin a důsledků těchto režimů, až dali za vznik společensko-politickému fenoménu zvanému „totalitarismus“.¹⁷

⁹ BALÍK, Stanislav, 2004, s. 21–22

¹⁰ „Skutečný totalitarismus“ je totalitarismus, v němž má strana pod vedením jedné osoby absolutní kontrolu nad společností, armádou, tajnou policií, společenskými a ekonomickými institucemi ad. NOVÁK, Miroslav. *Mezi demokracií a totalitarismem: Aronova politická sociologie industriálních společností 20. století*. Brno: Masarykova univerzita. Mezinárodní politologický ústav, 2007, s. 117

¹¹ BALÍK, Stanislav, 2004, s. 23–24

¹² Ibid., s. 23–24

¹³ V Itálii vládla v letech 1922–1943 *Národní fašistická strana* pod vedením premiéra Benita Mussoliniho (1883–1945). Hlavními rysy fašistického režimu byly: extrémní militaristický nacionalismus, pohrdání demokracií, politický a kulturní liberalismus, víra v přirozenou společenskou hierarchii a nadvláda elit. SOUCY, Robert. Fascism. In: *Encyclopedia Britannica* [online]. 22.3.2022 [cit. 2022-04-07]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/topic/fascism>

¹⁴ Třetí říše je oficiální název nacistického Německa, které v letech 1933–1945 vedl Adolf Hitler (1889–1945) prostřednictvím Národně socialistické německé dělnické strany (dále NSDAP). Nacismus je totalitní ideologií založenou na nacionalismu, militarismu a antisemitismu. BRITANNICA, T. Editors of Encyclopaedia. Third Reich. In: *Encyclopedia Britannica* [online]. 6.1.2020 [cit. 2022-04-07]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/place/Third-Reich>, BRITANNICA, T. Editors of Encyclopaedia. Nazism. In: *Encyclopedia Britannica* [online]. 2.4.2022 [cit. 2022-04-07]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/event/Nazism>

¹⁵ Sovětský svaz (dále SSSR) byl v letech 1929–1953 pod vládou Josifa Vissarionoviče Stalina. Politický systém tohoto období je znám jako stalinismus. Stalinismus byl systém, který se vyznačoval totalitní vládou se třemi hlavními rysy: materialismem, kultem osobnosti (přes který Stalin zavedl svou osobní diktaturu) a „socialismem v jedné zemi“ (tj. vybudování silného SSSR). BRITANNICA, T. Editors of Encyclopaedia. Stalinism. In: *Encyclopedia Britannica* [online]. 20.5.2020 [cit. 2022-04-08]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/topic/communism/Stalinism>

¹⁶ NOVÁK, Miroslav. *Mezi demokracií a totalitarismem: Aronova politická sociologie industriálních společností 20. století*. Brno: Masarykova univerzita. Mezinárodní politologický ústav, 2007, s. 11

¹⁷ LITWACK, Eric B. Totalitarianism. In: *Internet Encyclopedia of Philosophy* [online]. [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: <https://iep.utm.edu/totalita/#H1>

Sami představitelé obou totalitních států své režimy za totalitní nepovažovali. Např. SSSR se vyhýbal používání termínu „totalitní“ ze dvou důvodů. Prvním důvodem bylo, že tento termín jako první použila fašistická Itálie. A druhým důvodem bylo, že „totalitní“ prvky byly v rozporu s účelem oficiální komunistické doktríny (tzn. že stát, jakožto nástroj pro teroristickou nadvládu jedné třídy nad společností, zanikne, jelikož diktatura proletariátu směřuje ke zrušení všech rozdílů, a tedy i státu).¹⁸ V nacistickém Německu se sice výrazy „totalitní“ a „totalitarismus“ ze začátku objevovaly (Adolf Hitler v roce 1933 tyto termíny používal ve svých projevech), ale později se Třetí říše charakterizovala jako autoritativní.¹⁹

Po druhé světové válce se však v akademických kruzích začaly vyskytovat debaty o tom, že samotné Spojené státy americké (dále USA) jsou „totalitní“. Robert Alexander Nisbet, americký sociolog, byl právě jedním z těch, kteří věřili, že USA (konkrétně u Nisbeta za dob vlády prezidenta Woodrowa Wilsona v letech 1913 až 1921) byly „totalitní“, a tím pádem se měl tento typ vlády zde vyskytnout dříve než v Evropě. Ve svém tvrzení uvádí, že

„Totalitarismus se [v USA] objevil ve formě masové propagandy, policejního sledování a represe. To bylo spojeno s mesiášskou touhou Woodrowa Wilsona a jeho týmu přeměnit Ameriku na „národní společenství.“ (vlastní překlad)“²⁰

Dvacátá léta 20. století pravděpodobně zaznamenala konec „totalitarismu“ v USA, ale jak tvrdí Nisbet, nadále přetrvává u vlád demokratů a republikánů v podobě centralizace, které zbavuje občany sociální svobody a moci.²¹

Peter Baehr, americký sociolog, ve své akademické práci s názvem *Totalitarianism in America? Robert Nisbet on the 'Wilson War State' and Beyond*, která blíže zkoumá Nisbetovy důkazy o americkém totalitarismu, uvádí, že v porovnání se známou teoretičkou Hannah Arendtovou (více o jejím výkladu totalitarismu v podkapitole 1.1.1 *Hannah Arendtová*) má Nisbet ve svých výkladech mezery a také je jeho analýza neoriginální a neucelená. Aby mohl prokázat existenci totalitarismu v Americe, bylo by zapotřebí analyzovat skutečné instituce a osoby na vlivných pozicích.²²

Také se v této době postupně objevují první studie, které zkoumají „totalitarismus“ jako nový koncept a usilují o jeho přiblížení ostatním. Mezi nejznámější díla patří: *Původ*

¹⁸ GURIAN, Waldemar. The Totalitarian State. In: *The Review of politics* [online]. Cambridge, UK: Cambridge University Press, 1978, 40(4), 514-527 [cit. 2022-02-14], s. 514

¹⁹ BALÍK, Stanislav, 2004, s. 24

²⁰ „Totalitarianism appeared in the form of mass propaganda, surveillance and repression. It was accompanied by a messianic desire of Woodrow Wilson and his team to transform America into a "national community." BAEHR, Peter. Totalitarianism in America? Robert Nisbet on the "Wilson War State" and Beyond. In: *The American sociologist* [online]. Boston: Springer, 2014, 45(1), 84-102 [cit. 2022-02-16], s. 84

²¹ BAEHR, Peter, 2014, s. 84–86

²² Ibid., s. 87, 100

totalitarismu (1951) od Hannah Arendtové, *Totalitní diktatura a autokracie* (1956) od Carla Joachima Friedricha a Zbigniewa Brzezinského a *Demokracie a totalitarismus* (1968) od Arona Raymonda.

Bylo to však 20. století, konkrétně období studené války, které se ukázalo být úrodnou půdou pro rozvoj a nastolení moderních totalitních vlád. Vzájemné soupeření mezi světovými velmocemi vedlo ke vzniku nových politických systémů a umožnilo mnoha zemím rychlejší vzestup za použití totalitních prostředků.²³ Sovětský režim byl tehdy často popisován jako totalitní, stejně jako jeho satelitní státy: Německá demokratická republika (1949–1990), Polsko (1947–1989), Československo (1948–1989), Maďarsko (1949–1989) a Rumunsko (1965–1989). Bulharsko (1946–1989), Jugoslávie (1945–1992) a Albánie (1946–1990), které byly komunistické, v některých případech i totalitní, byly však formálně nezávislé ve svých vztazích k SSSR.²⁴ Mimo Evropu se taktéž objevovaly státy, které byly považovány za totalitní, a které měly určitou vazbu na marxismus, nebo komunismus. Patří sem například: KLR (1948–dosud), Vietnam (1954/1975–dosud) a Kambodža (1975–1979).²⁵ Nejdůležitější je však jednoznačně Čínská lidová republika (dále ČLR, 中华人民共和国), která byla založena v roce 1949 s upevněním moci v rukou komunistů.²⁶

Dodnes je stále možné najít totalitní státy všude na světě kromě Evropy, přestože po totalitarismu zde nadále zůstává mnoho stop.²⁷ V roce 2021 bylo však Bělorusko označeno Radou OSN za „totalitní stát“.²⁸ Bělorusko donutilo v květnu roku 2021 v Minsku k přistání dopravní letadlo, aby mohlo zatknout novináře na palubě. Tímto incidentem se běloruské úřady pokusily očistit společnost od prvků, které považovaly za nežádoucí. Přesně taková forma zacházení s „nežádoucími“ je často praktikována v totalitních státech.²⁹

Současné totalitní státy využívají moderní technologie k šíření propagandy a k distribuci vlastní pravdy obyvatelstvu.³⁰ Vládnoucí strana se tak fakticky stává velitelem zejména nad ozbrojenými silami a tajnými službami.³¹ Ve skutečnosti však nevykonávají úplnou kontrolu

²³ SAXENA, Shalini, Hope Lourie KILLCOYNE a Nicole RUSSO. *Dictatorship, fascism, and totalitarianism*. New York: Britannica Educational Publishing, 2015, s. 189

²⁴ ROBERTS, David D. *Totalitarianism*. Newark: Polity Press, 2020, s. 83

²⁵ SAXENA, Shalini, 2015, s. 150–151

²⁶ ROBERTS, David D., 2020, s. 84

²⁷ NOVÁK, Miroslav, 2007, s. 11–12

²⁸ Anaïs Marinová, po uvedeném nuceném přistání dopravního letadla, sdělila na ženevském fóru, že tyto kroky Běloruské vlády připomínají čistky prováděné totalitními státy. FARGE, Emma. U.N. envoy compares Belarus to 'totalitarian' state. In: *Reuters* [online], 5.7.2021 [cit. 2022-02-27]. Dostupné z:

<https://www.reuters.com/world/europe/un-envoy-compares-belarus-totalitarian-state-2021-07-05/>

²⁹ FARGE, Emma. U.N. envoy compares Belarus to 'totalitarian' state. In: *Reuters* [online], 5.7.2021 [cit. 2022-02-27]. Dostupné z: <https://www.reuters.com/world/europe/un-envoy-compares-belarus-totalitarian-state-2021-07-05/>

³⁰ SAXENA, Shalini, 2015, s. 153–154

³¹ BALÍK, Stanislav, 2004, s. 24

nad všemi aspekty společnosti, ale spíše o takovou kontrolu usilují. Ani ve svých výkonech nejsou všemocné, ale úředně jsou jejich pravomoci téměř neomezené.³²

Afgánistán, Eritrea, KLDK a Turkmenistán byly označeny na začátku roku 2022 za jediné státy na světě, které jsou viděny jako totalitní diktatury.³³ Kroky čínské vlády v posledních letech však vedly mnohé odborníky k rozporu, zda Čína směřuje k totalitě, nebo ji již plně přijala. Za období vlády premiéra Máo Zédōnga (毛澤東, 1949–1976)³⁴ byla Čína označena za totalitní, ovšem od té doby, jak již bylo řečeno, se vedou spory, zda v tomto režimu Čína pokračuje. Vědci totiž poukazují zejména na čínské pronásledování Ujgurů, extrémní internetovou cenzuru a masové sledování osobního života občanů jako na důkazy, že se vláda vrací k totalitním způsobům bývalého premiéra Máo Zédōnga.³⁵

Mnoho vědců se pokusilo zachytit koncept „totalitarismu“ zpravidla výčtem jeho základních charakteristik. V následujících podkapitolách představím charakteristiky vybraných teoretiků pro upřesnění definice.

1.1.1 Hannah Arendtová

Hannah Arendtová (1906–1975) se řadí mezi přední politické filozofy 20. století, kteří se zabývali významnými historickými událostmi. Oblastí, které věnovala nejvíce času, je právě „totalitarismus“, o němž napsala knihu *Původ totalitarismu* (1951). Kniha je významná zejména tím, že se jedná o první publikovanou práci, která pojem analyzuje a definuje jako „novou a extrémní formu diktatury“. V době vydání této knihy měla možnost srovnávat pouze dva dominující režimy – komunistický režim SSSR a nacistický režim Německa. Její pojetí totalitarismu je specifické, jelikož tyto dva režimy nerozlišuje, ale naopak v nich vidí podobu.³⁶

V roce 1958, v návaznosti na vývoj v SSSR a ve východním bloku, autorka vydala novou verzi s menší úpravou, která se týkala zejména kapitoly *Totalitarismus*, kde nově rozšířila

³² NOVÁK, Miroslav, 2007, s. 117

³³ Totalitarian Countries 2023. In: *World population review* [online]. [cit. 2022-03-04]. Dostupné z: <https://worldpopulationreview.com/country-rankings/totalitarian-countries>

³⁴ Máo Zédōng, žijící v letech 1893–1976, byl čínský politik, voják a marxista. Od roku 1935 člen Komunistické strany Číny (KSC) a od roku 1943 až do své smrti předsedou strany a faktickým vůdcem ČLR od jejího založení v roce 1949. Byl velmi významnou osobností ČLR a je považován za tzv. hlavního architekta nové ČLR. Hlavními rysy Maovy Číny byly: kult osobnosti, politika kulturní revoluce, velký skok vpřed, který zemi přivedl do ekonomické zkázy. Avšak hned po Maově smrti bylo od nich opuštěno. SCHRAM, Stuart Reynolds. Mao Zedong. In: *Encyclopedia Britannica* [online], 27.1.2020 [cit. 2022-04-03]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/biography/Mao-Zedong>, BRITANNICA, T. Editors of Encyclopaedia. Maoism. In: *Encyclopedia Britannica* [online], 15.5.2018 [cit. 2022-04-03]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/topic/Maoism>

³⁵ Totalitarian Countries 2023. In: *World population review* [online]. [cit. 2022-03-04]. Dostupné z: <https://worldpopulationreview.com/country-rankings/totalitarian-countries>

³⁶ BROOKER, Paul a Sahar SHAFQAT. Non-democratic regimes: theory, government and politics. In: *International Politics* [online]. 2001, 38(3), 447-448 [cit. 2022-04-03]. s. 8–11

původní tři podkapitoly na čtyři. Názvy podkapitol jsou: *Beztrždní společnost, Totalitní hnutí, Totalitarismus u moci a Ideologie a teror: nová forma vládnutí.*

Pro vznik totalitního státu je nezbytná beztrždní společnost. Arendtová ve své knize zmiňuje, že základním prvkem vzniku beztrždní společnosti je existence ideologicky narušené masové společnosti o vysokém počtu, jelikož právě díky velkým masám mohou vůdci a vládnoucí strana získat moc velmi snadno a rychle. Základní vlastností člověka v masové společnosti je „*osamocení a nedostatek normálních sociálních vztahů.*“³⁷

Ve své knize vyzdvihuje důležitý nástroj, který slouží k získání náklonnosti mas – ideologii. Ta ze své podstaty ale není totalitní. Přesto se jedná o silnou politickou zbraň k manipulaci myšlenek mas.

„*Prostředek, jehož oba totalitní vládcí použili [...], byl zdánlivě prostý a nenápadný: brali své ideologie smrtelně vážně, byli hrdí, první na vrcholný dar, „ledově chladného uvažování“ [Hitler] a druhý na „neúprosnost své dialektiky“ [Stalin]“* uvádí Arendtová ve své knize.³⁸

Protože společnost není zcela izolovaná, usilují vládnoucí strana i samotní vůdci zpočátku o opatrné zacházení s informacemi, ale jakmile se společnost stane beztrždní, mohou se soustředit na indoktrinaci společnosti skrze teror, který se stává podstatou samotného vládnutí.³⁹ Je určen k upevňování moci a také k odstranění veškerého svobodného jednání. Arendtová zde zdůrazňuje, že teror není to samé jako násilí, protože umožňuje vládcům udržet kontrolu.⁴⁰

Schopnost slíbit lidem to, co chtějí, je nezbytné k udržení moci, někdy je však obtížné těmto slibům dostat. V takových případech usiluje o témata se silným nacionalistickým podtextem, aby se zabránilo nepokojům a protestům proti vůdcům nebo hnutí samotnému.⁴¹ Ovšem se zavedením teroru docházelo nejen k pronásledování odpůrců a likvidaci nepřátel, ale také k náhodnému výběru obětí za účelem upevnění režimu.⁴²

1.1.2 Raymond Aron

Raymond Aron (1905–1983) pocházel z Francie a byl znám jako významný politický sociolog, teoretik mezinárodních vztahů a strategických studií, filozof dějin, esejista a politický komentátor. Jeho díla jsou nedílnou součástí studií problémů moderních

³⁷ ARENDT, Hannah. *Původ totalitarismu I-III*. Praha: Oikoymenh, 1996, s. 444

³⁸ Ibid., s. 636

³⁹ Ibid., s. 473–477

⁴⁰ Ibid., s. 623–629

⁴¹ Ibid., s. 532

⁴² Ibid., s. 586–599

společností.⁴³ Aron se ve své knize *Demokracie a totalitarismus* (1968) vyjadřuje k pojmu „totalitarismu“ takto:

„Tento jev, jako všechny společné jevy, zavdává příčinu k četným definicím podle stanoviska, které pozorovatel zaujímá. Zdá se mi, že je tu pět základních prvků:

1. Fenomén totalitarismu patří k režimu, který poskytuje jedné straně monopol na politickou činnost.

2. Monopolní strana je vedena nebo vyzbrojena ideologií, které přikládá absolutní autoritu a která se v důsledku toho stává oficiální státní pravdou.

3. K šíření této oficiální pravdy si pak stát vyhrazuje dvojí monopol, monopol prostředků násilí a monopol prostředků přesvědčování. Všechny komunikační prostředky, rádio, televize, tisk, jsou řízeny a ovládány státem a těmi, kdo ho zastupují.

4. Většina ekonomických a profesních aktivit je podřízena státu a stává se jistým způsobem součástí státu samého. Protože stát je neoddělitelný od své ideologie, je většina ekonomických a profesních aktivit zabarvena oficiální pravdou.

5. Protože všechno je státní činnost, a protože každá činnost je podřízena ideologii, je chyba, které se někdo dopustí v ekonomické nebo profesní činnosti, současně chybou ideologickou. Odtud vyplývá nakonec politizace, ideologické přehodnocení všech možných chyb jednotlivců a jako závěr teror policejní i ideologický.“⁴⁴

Ve své knize dále zmiňuje důležitý aspekt totalitarismu a to ten, že aby se totalitarismus mohl brát jako dokonalý a úplný, je zapotřebí, aby se všechny výše zmíněné prvky plně implementovaly a integrovaly.⁴⁵

1.1.3 C. J. Friedrich a Z. Brzezinski

Mnoho teoretiků se při vlastních výkladech prvků „totalitarismu“ často inspiroují prací amerických politologů Carla Joachima Friedricha (1901–1984) a Zbigniewa Brzezinského

⁴³ NOVÁK, Miroslav, 2007, s. 9–10

⁴⁴ ARON, Raymond, Vladimír JOCHMANN, Miloslav PETRUSEK, Milan JELÍNEK a Rostislav POSPÍŠIL. *Demokracie a totalitarismus*. 2. vyd. Brno: Atlantis, 1993, s. 158

⁴⁵ Ibid., s. 158

(1928–2017), kteří vycházeli nejen ze zkušeností svých rodných zemí (Německo a Polsko), ale také z analýzy nacistického a komunistického režimu. Ve svém díle *Totalitní diktatura a autokracie* (1956) vyjmenovali šest hlavních charakteristik totalitního režimu:

1. *Existuje oficiální ideologie, kterou musejí přijmout a akceptovat všichni členové společnosti. Tuto ideologii používají vládnoucí vrstvy k odůvodnění svých nároků na výkon moci.*

2. *Veškerý politický život zcela ovládá jediná masová politická strana, v jejímž čele stojí většinou jediný vůdce. Strana je hierarchicky uspořádána a je povětšinou nadřizena politické státní byrokracii, či přinejmenším je s ní výrazně spojena. Státní orgány jsou pouhou zástěrkou, kvazidemokratickými kulisami totalitního divadla. Skutečnou moc nadržuje v rukou prezident, vláda, jednotliví ministři či parlament. Nejmocnějším orgánem je šéf strany, v komunistických režimech první či generální tajemník jejího ústředního výboru. Ústřední výbor pak má fakticky kompetence vlády, o čemž svědčí jeho struktura, která se více či méně kryje se strukturou jednotlivých vládních resortů. Justice není nezávislá. Pojetí práva a spravedlnosti je podřízeno stranickému zájmu – mimo stranu není pravdy. Lépe je mýlit se se stranou, než mít pravdu proti ní.*

3. *Vládce či strana mají absolutní monopol na kontrolu armády. Tuto kontrolu provádí buď přímo politická strana, nebo jí kontrolovaná byrokracie. To znamená úzké personální propojení nejvyšších armádních kruhů se stranickou hierarchií. Na nižší úrovni je vyžadovaná nikoli pouze pasivní loajalita důstojníků a poddůstojníků, ale uvědomělé aktivní oddání se straně a jejím cílům – fakticky skutečnou víru v „nové náboženství“, kterým můžeme totalitarismus nazvat.*

4. *Prostředky masové komunikace – tisk, rozhlas, televize, knižní produkce – jsou zcela kontrolovány prostřednictvím stejných mechanismů, jakými probíhá kontrola armády.*

5. *Existuje dokonalý systém fyzické a psychologické kontroly společnosti prostřednictvím tajné policie, která používá teroristické postupy.*

6. *Hospodářství podléhá centrálnímu zřízení, plánování, veškerá ekonomika je kontrolována.⁴⁶*

Těchto šest bodů je mezi autory a teoretiky známo jako „šestibodový syndrom“ a jsou fakticky dodnes považovány jako základ při výkladu charakteristik totalitních států.⁴⁷

⁴⁶ BALÍK, Stanislav, 2004, s. 35–37

⁴⁷ Ibid., s. 35–37

1.1.4 Shrnutí

Navzdory všem teoriím o „totalitarismu“, se kterými se setkáváme, zůstává problém uchopení pojmu dodnes zcela aktuální. Přívlastek „totalitní“ se používá pro jakékoli jednání, které je v rozporu s demokratickými principy, i když představuje pouze jeden nebo žádný z charakteristických prvků „totalitarismu“. To způsobuje zmatení široké veřejnosti a vede k nepochopení skutečné podstaty totalitních režimů.⁴⁸

Publikace *Teorie a praxe totalitních a autoritativních režimů* od Stanislava Balíka a Michala Kubáta shrnuje důležitá kritéria výše zmíněných teoretiků následovně.

K tomu, aby mohla vzniknout „totalitní“ diktatura, je potřeba společnosti masového charakteru, ve které se jedinec stává izolovaným prvkem, vykořeněným z tradičních společenských struktur. Cílem je vytvoření člověka, který bude osvobozen od všeho starého, co bylo před „totalitou“. Zároveň je společnost zcela ovládána ideologií, která vysvětluje veškerou realitu, a díky jejímu absolutnímu charakteru může vládnoucí třída vykonávat moc a používat jakékoli prostředky k dosažení požadovaného cíle. Teror je klíčovým prvkem k ovládnutí společnosti⁴⁹ a může se projevovat v přímé fyzické i psychické podobě. Obyvatelé jsou pod neustálým dohledem, ať už od tajné policie, nebo od svých sousedů.⁵⁰

Hlavním vládnoucím prvkem je strana, resp. vůdce strany, který zcela ovládá politický život a zasahuje do všech aspektů veřejného a soukromého života. Vládnoucí strana má absolutní kontrolu nad ozbrojenými složkami, od kterých je vyžadována nejen pasivní loajalita, ale také aktivní oddanost straně a jejím cílům. Také kontroluje ekonomiku a hospodářství, které zcela podléhají centrálnímu zřízení. Prostředky masové komunikace – tisk nejen novin, ale jakékoli beletrie, rozhlas, televize, internet – jsou využívány k manipulaci a šíření doktríny.⁵¹

Po přečtení charakteristik výše uvedených teoretiků se osobně nejvíce ztotožňuji s výkladem „totalitarismu“ od C. J. Friedricha a Z. Brzezinského. I přestože se výklady vybraných teoretiků od sebe tolik neodlišují, popis C. J. Friedricha a Z. Brzezinského mi přijde lépe podchycen a vysvětlen.

⁴⁸ BALÍK, Stanislav, 2004, s. 42–43

⁴⁹ Zde je však důležité podotknout, že existují vědci a politologové, kteří tento bod zpochybňují. Příkladem je španělský sociolog a politolog Juan José Linz (1926–2013), který ve své knize *Totalitarian and Authoritarian Regimes* (2000, s. 25, 101) uvádí, že teror není znakem pouze „totalitních“ států, ale jakýchkoli nedemokratických režimů (příklady uvádí na autoritářských režimech). Své tvrzení obhajuje tím, že se nejedná o něco unikátního, aby se na základě toho to faktu dalo říct, že je stát „totalitní“. Připouští však, že „totalitní“ státy se dopouštějí těch nejhorších činů na lidských právech.

⁵⁰ BALÍK, Stanislav, 2004, s. 42–43

⁵¹ Ibid., s. 42–43

1.2 Totalitarismus v KLDŘ

V této podkapitole zkoumám Severní Koreu podle „šestibodového syndromu“ od C. J. Friedricha a Z. Brzezinského. Jelikož popis „syndromu“ je vysvětlen v podkapitole věnované právě zmíněným teoretikům, jednotlivé body jsem shrnula na klíčová slova, která jasně vyjadřují záměr mého zkoumání.

1.2.1 Oficiální ideologie

Před vysvětlením severokorejské ideologie je třeba si blíže ukázat, jak ve své knize ideologii popisuje C. J. Friedrich a Z. Brzezinský.

"[Ideologie] je přiměřeně uceleným souborem myšlenek o praktických způsobech, jak naprosto změnit a reformovat společnost silou nebo násilím, založeným na komplexní nebo totální kritice toho, co je na stávající nebo předcházející společnosti špatně. (vlastní překlad)"⁵²

V Severní Koreji byla za oficiální ideologii uvedena ideologie *čučche* (*čučche sasang*, 主體思想),⁵³ kterou podle severokorejských zdrojů Kim Ilsong (金日成, 1912–1994)⁵⁴ poprvé představil v roce 1930 ve svém projevu s názvem *Cesta korejské revoluce* v čínské provincii Jílín (吉林省) ve městě Chángchūn (長春縣).⁵⁵ Oficiálně se však udává rok 1955⁵⁶, kdy byl termín zmíněn Kim Ilsongem v projevu *O odstranění dogmatismu a formalismu a zavedení čučche v ideologické práci*.⁵⁷

⁵² „A reasonably coherent body of ideas concerning practical means of how totally to change and reconstruct a society by force, or violence, based upon an all-inclusive or total criticism of what is wrong with the existing or antecedent society.“ FRIEDRICH, Carl J a Zbigniew BRZEZINSKI. *Totalitarian dictatorship and autocracy*. New York: Frederick A. Praeger, 1962, s. 88–89

⁵³ V knize *The real North Korea – Life and Politics in the Sailed Stalinist Utopia* (2013, s. 140) od autora Andreje Nikolajeviče Laňkova se ideologie *čučche* překládá jako „sebedůležitost“ či „sebevýznamnost“. Tento překlad lépe vysvětluje základní myšlenku, kterou ideologie nese – upřednostňování vlastních národních zájmů. Nicméně v knize *Partyzánská Dynastie* (2003, str. 14) od autora Adriana Buza se *čučche* překládá jako „sebedůvěra“. Pro jasné uchopení myšlenky budu však používat tu od Andreje Nikolajeviče Laňkova.

⁵⁴ Vlastním jménem Kim Söngdžu, narozen ve vesnici jménem Mangjöngdä. V KLDŘ je označován za „velkého vůdce“ (üđahan surjöng) a od roku 1998 za „věčného prezidenta“. Vůdcem KLDŘ byl od jejího založení v roce 1948 až do své smrti v roce 1994. Nicméně nejdříve působil ve funkci premiéra od 1948 do 1972 a teprve až poté byl povýšen na funkci prezidenta. Od roku 1966 byl také generálním tajemníkem Korejské strany práce. *Historical Dictionary of Democratic People's Republic of Korea*. Scarecrow Press, 2012, s. 206

⁵⁵ MOSOLOVA, Dar'ja Olegovna. Iděologija v KNDR: vzniknovenije, istorija i sovremennyj etap (Идеология в КНДР: возникновение, история и современный этап) [Ideologie v KLDŘ: vznik, historie a současnost]. In: *Naučno-analitičeskij žurnal (Obzrevatel'Naučno-analitičeskij žurnal Obzrevatel' [Vědecko-analytický časopis Observer]*, [online]. No. 11 (322), 2016. [cit. 2023-01-25]. Dostupné z: <https://cyberleninka.ru/article/n/ideologiya-v-kndr-vozniknovenie-istoriya-i-sovremennyj-etap>, s. 89

⁵⁶ V knize *Made in I.* je chybně uvedené datum – 1952.

⁵⁷ LÖWENSTEINOVÁ, Miriam a Markéta POPA, eds. *Made in Korea*. V Praze: Nová vlna, 2018, s. 353

I přesto je pojem zatím používán velmi vágně a k implementaci do všech sfér osobního i veřejného života Severokorejců dochází až s oficiálním přijetím ideologie do ústavy v roce 1972.⁵⁸ Od této doby se ideologie stala jedinou řídicí ideologií v KLTR. Nicméně k její postupné formulaci do značné míry pomohl až Kim Ilšongův syn a následník Kim Čongil (金正日, 1941–2011).^{59,60}

Základní principy ideologie *čučche* se dají shrnout do tří bodů:

1. politická nezávislost (*čadžu*, 自主) – rovnost, národní svrchovanost, vzájemný respekt mezi národy, právo na sebeurčení zajišťuje prosperitu lidu.

2. samostatnost v ekonomice (*čarip*, 自立) – soběstačné národní hospodářství zajišťuje politickou integritu a národní prosperitu.

3. samostatná obranyschopnost (*čaiü*, 自衛) – základní princip nezávislého suverénního státu.⁶¹

Tato ideologická myšlenka se těžko charakterizuje a její principy lze jen těžko vysvětlit. V průběhu historie KLTR se měnily a vyvíjely. V knihách a akademických článcích se čtenář zprvu dozví o ideologii *čučche*, ale její další změny jsou většinou upozaděny.

V sedmdesátých letech 20. století se *čučche* také označuje jako „kimilsongismus“ (*kimilsongdžuüi*, 金日成主義)⁶² počínaje Kim Čongilovým dílem *Deset zásad monolitního ideologického systému* (dále jen *Deset zásad*)⁶³ z roku 1974. Kim Čongil v roce 1976 uvedl, že „kimilsongismus“ je „širší filozofie“ oproti *čučche*. Mnozí vědci a analytici spekulují, že Kim Čongil chtěl vymezit myšlenky svého otce na úroveň světově známých teorií, jako jsou

⁵⁸ Konkrétně je uvedena v článku 3 ústavy KLTR (1998): „Korejská lidově demokratická republika se ve své činnosti řídí myšlenkou *čučche*, světovým názorem zaměřeným na lid, revoluční ideologií k dosažení nezávislosti lidových mas. (vlastní překlad)“

⁵⁹ Podle oficiální mytologie se Kim Čongil narodil na hoře Paktusan v roce 1942, ovšem ve skutečnosti se narodil v roce 1941 poblíž Chabarovska v Sovětském svazu. Za dobu svého pobytu v SSSR (do konce druhé světové války) nesl jméno Jurij Irsenovič Kim. V KLTR je znám jako „drahý vůdce“ (üđahan rjōngdodž). Vládl v letech od 1994–2011. Do funkce generálního tajemníka Korejské strany práce nastoupil v roce 1997 poté, co uplynul tříletý smutek za otce. *Historical Dictionary of Democratic People's Republic of Korea*. Scarecrow Press, 2012, s. 236–242

⁶⁰ MOSOLOVA, Dar'ja Olegovna, 2016, s. 90–91

⁶¹ LEE, Grace. The Political Philosophy of Juche. In: *Stanford Journal of East Asian Affairs*. [online]. 2003, 3(1), 105–11. [cit. 2023-02-09]. Dostupné z: <https://www.time.com/wp-content/uploads/2014/12/korea1.pdf>, s. 106–107

⁶² Termín „kimilsongismus“ odkazuje na základní myšlenky velkého vůdce. Nicméně, Kim Čongil termín hlavně využil k posílení své moci jako „syn, který posiloval tradici Kim Ilšonga, a opíral o ni svou legitimitu“. LIM, Jae-cheon. North Korea's Hereditary Succession: Comparing Two Key Transitions in the DPRK. In: *Asian survey* [online]. Berkeley: University of California Press Books Division, 2012, 52(3), 550–570, s. 561

⁶³ Údajně tyto principy vytvořil bratr Kim Ilšonga, Kim Jōngdžu v šedesátých letech. Kim Čongil tyto principy později vzal a upravil je. Každý princip má několik dílčích částí. V rámci dědičného nástupnictví je určitě důležitý poslední bod: „Musíme uspět a dokončit revoluční úspěch, kterého je Velký vůdce Kim Ilšong průkopníkem, a předávat ho z generace na generaci.“ LIM, Jae-Cheon. *Kim Jong Il's Leadership of North Korea*. London: Routledge, 2009, s. 65

např. maoismus⁶⁴ a stalinismus.⁶⁵ *Deset zásad* bylo implementováno do každodenního života Severokorejců jako „desatero“, které upevňovalo kult osobnosti obou vůdců.⁶⁶

Již v šedesátých letech 20. století se podle severokorejských zdrojů v rétorice KILDR objevil termín *sŏngun* („armáda na prvním místě“, 先軍政治),⁶⁷ nicméně ve skutečnosti se termín stal součástí státní ideologie teprve až po smrti Kim Il-sŏnga v roce 1994. Se *sŏngunem* je úzce spjat Kim Čŏngil, jelikož v době uvedení do funkce upevnil koncept *čučche* s principy *sŏngun*.⁶⁸ Uvedení *sŏngunu* do systému a běžného života Severokorejců zapříčinilo několik faktorů. Jedním z nich bylo období hladomoru,⁶⁹ které sužovalo obyvatele od smrti velkého vůdce. V té době se kladl důraz na posílení sebeobranu proti ohrožení zvenčí po rozpadu Východního bloku, proto byl armádě upřednostněn příděl jídla a nezbylo tak na ostatní.⁷⁰

K další změně došlo při předání moci z Kim Čŏngila na jeho syna Kim Čŏngüna (金正雲, 1984–dosud). V roce 2012 Kim Čŏngün představil na čtvrté konferenci představitelům Korejské strany práce (dále jen KSP, *Čosŏn rodongdang*, 朝鮮勞動黨) nový termín „kimilsŏngismus-kimčŏngilismus“ (金日成金正日主義). Tuto ideologii uvedl za jedinou oficiální státní ideologii. Vědci a analytici zde též spekulují, že k tomuto kroku došlo zejména v rámci uctění památky obou zesnulých vůdců spojením obou známých myšlenek – *čučche* a *sŏngun*.⁷¹

Stejně jako Kim Il-sŏng a Kim Čŏngil tvořili svoje myšlenky a ideologie, které ovlivnily chod státu, postupně přechází řada na Kim Čŏngüna. Severokorejský stranický deník (*Rodong sinmun*, 勞動新聞) ve svých článcích několikrát zmiňoval, že jedna z největších úloh vůdce

⁶⁴ Maoismus (毛澤東思想) je termín, který označuje myšlenky Máo Zédŏnga a který je obměnou marxismu-leninismu. Rozdíl však mezi těmito ideologiemi je ten, že maoismus zakládá svou hnací sílu na rolnících, kdežto marxismus-leninismus na proletariátu. Myšlenky rozvíjel již od dvacátých let 20. století až do své smrti v roce 1976. V době, kdy vládl jako diktátor, byl maoismus veden jako oficiální politická ideologie. BRITANNICA, T. Editors of Encyclopaedia. Maoism. In: *Encyclopedia Britannica* [online], 15.5.2018 [cit. 2023-02-09]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/topic/Maoism>

⁶⁵ MOSOLOVA, Dar'ja Olegovna, 2016, s. 91

⁶⁶ LIM, Jae-Cheon, 2009, s. 66

⁶⁷ Hlavní myšlenky ideologie *sŏngun* jsou: upřednostnění vojenské síly, vojenský rozvoj a rozvoj obranného průmyslu a národní obrana. Zasahovala nejen do politiky a ekonomiky, ale také do normálního života Severokorejců – např. ve vzdělání a kultuře. Tchongilbu Kungniptchongilgjojugwŏn [Unifikační vzdělávací centrum Ministerstva sjednocení]. In: *2022njŏn Pukhan Ihä* [Porozumnění Severní Koreji 2022]. Sŏul: 2014, s. 38–40

⁶⁸ MOSOLOVA, Dar'ja Olegovna, 2016, s. 92

⁶⁹ 90. léta 20. století byla pro Severní Koreu velmi devastující. Hladomor, nazývaný též jako Namáhavý pochod, zasáhl zemi v letech 1995–1999 a bezprostřední příčinou byly rozsáhlé záplavy, které způsobily nenávratné škody a zničily velkou část národní úrody. Dodnes však není známo, kolik škody bylo reálně napácháno a kolik lidí při hladomoru zemřelo. SETH, Michael J. North Korea's 1990s Famine in Historical Perspective. In: *Education about Asia* [online]. Zima 2021 [cit. 2023-02-11]. Dostupné z: <https://www.asianstudies.org/publications/ea/archives/north-koreas-1990s-famine-in-historical-perspective/>

⁷⁰ Tchongilbu Kungniptchongilgjojugwŏn [Unifikační vzdělávací centrum Ministerstva sjednocení], *2022njŏn Pukhan Ihä* [Porozumnění Severní Koreji 2022], Sŏul: 2014, s. 38–40

⁷¹ MOSOLOVA, Dar'ja Olegovna, 2016, s. 93–94

je prezentování nových myšlenek.⁷² První ze změn, kterých si lze všimnout, bylo sundání fotek Kim Ilsonga a Kim Čongila ze stěn sálu, kde se koná sjezd strany, a postupné užívání nového termínu „kimčongünismu“⁷³ mezi straníky.⁷⁴ Své myšlenky začal Kim Čongün implementovat na 8. stranickém sjezdu v roce 2021. Přestože od této doby deník *Rodong sinmun* začal termín tisknout na své listy, jde jen o interní záležitost.⁷⁵

1.2.2 Jedna strana, jeden vůdce

Podle C. J. Friedricha a Z. Brzezinského totalitní stát vede pouze jedna strana:

„[Strana] V jejímž čele obvykle stojí jeden člověk, „diktátor“, a kterou tvoří relativně malé procento z celkového počtu obyvatel (do 10 %) [...]. Strana je hierarchicky, oligarchicky organizovaná a obvykle bud' nadřazená vládní byrokracii, nebo s ní zcela propojená. (vlastní překlad)“⁷⁶

Pokud se podíváme na Severní Koreu, je zřejmé, že se jedná o stát, který je veden jedinou vládnoucí stranou⁷⁷ – Korejskou stranou práce. Strana byla založena 24. června 1949

⁷² ČONG, Kjodžin, Kim Čonggungwa šidžinpchingüi talmünkkol čongčchiwa nämirhan kongdžo [Podobná politika a vnitřní spolupráce Kim Čongüna a Si Ťin-pchinga]. In: *DailyNK* [online], 27.10.2022 [cit. 2023-02-14]. Dostupné z: <https://www.dailynk.com/20221027-3-2/>

⁷³ Kimčongünismus, či také „Kim Čongünovy revoluční myšlenky“ je zaměřena na lidi, vyzývá k vlastenectví a budování severokorejského státu. Lze si všimnout vyhraněnosti oproti myšlenkám jeho otce, který stavěl na vojenském rozvoji, a dědečka, který vyzýval k soběstačnosti. HANCOCKS, Paula. The pandemic forced Kim Jong Un into retreat. The world should brace for his resurgence. In: *CNN* [online]. 17.12.2021 [cit. 2023-02-14]. Dostupné z: <https://edition.cnn.com/2021/12/16/asia/north-korea-kim-jong-un-10-years-intl-hnk-dst/index.html>

⁷⁴ HANCOCKS, Paula. The pandemic forced Kim Jong Un into retreat. The world should brace for his resurgence. In: *CNN* [online]. 17.12.2021 [cit. 2023-02-14]. Dostupné z:

<https://edition.cnn.com/2021/12/16/asia/north-korea-kim-jong-un-10-years-intl-hnk-dst/index.html>

⁷⁵ ČONG, Kjodžin, Kim Čonggungwa šidžinpchingüi talmünkkol čongčchiwa nämirhan kongdžo [Podobná politika a vnitřní spolupráce Kim Čongüna a Si Ťin-pchinga]. In: *DailyNK* [online]. 27.10.2022 [cit. 2023-02-14]. Dostupné z: <https://www.dailynk.com/20221027-3-2/>

⁷⁶ „A single mass party typically led by one man, the "dictator," and consisting of a relatively small percentage of the total population (up to 10 percent) [...] Such a party being hierarchically, oligarchically organized and typically either superior to, or completely intertwined with, the governmental bureaucracy.“ FRIEDRICH, C. J. a Zbigniew BRZEZINSKI, 1962, s. 22

⁷⁷ Nejedná se o jedinou politickou stranu v KLDK, nicméně tyto tzv. menšinové strany – Sociálně demokratická strana Koreje (朝鮮社會民主黨) a Strana mladých přátel nebeské cesty (天道教靑友黨) – jsou ve skutečnosti pod záštitou KSP jako její satelitní strany, tudíž existují spíše „na papíře“. Tchongilbu Kungniptchongilgjojugwön, 2014, s. 65

spojením dvou tehdy existujících stran: Dělnická strana Severní Koreje (北朝鮮勞動黨)⁷⁸ a Dělnická strana Jižní Koreje (南朝鮮勞動黨)⁷⁹ s Kim Ilsöngem v jejím čele.⁸⁰

KSP je na jedné straně dodnes jasným zdrojem moci s nejvyšším postavením a autoritou, která stojí výše než státní instituce nebo jiné organizace. V ústavě (rev. 2019, čl. 11) je dokonce uvedeno: „*Korejská lidově demokratická republika vykonává veškeré činnosti pod vedením Korejské strany práce. (vlastní překlad)*“⁸¹ Na druhé straně je však omezena systémem jednoho vůdce, který disponuje politickou schopností sjednocovat lid.⁸²

Nejvyšším rozhodujícím orgánem strany je stranický sjezd (朝鮮勞動黨代表者會), kde se řeší např. základní otázky volby generálního tajemníka (朝鮮勞動黨 總秘書), ústředního výboru (dále jen ÚV, 朝鮮勞動黨中央委員會), stranických pravidel, politiky a strategie, a který by se měl konat každých pět let. Toto pravidlo se však nikdy nedodržovalo. V letech 1946–1980 byl sjezd svolán pouze šestkrát a následujících třicet šest let se nekonal. Až v roce 2016 byl svolán sedmý a v roce 2021 osmý sjezd. Nicméně v reakci na tyto prodlevy se zavedlo stranické pravidlo, které umožňuje ÚV svolat sjezd jen za předpokladu, že oznámí jeho termín šest měsíců předem.⁸³

Co se týče členství ve straně, straníkem se může stát prakticky kdokoli starší 18 let, ale musí být doporučen dvěma členy KSP, nebo pokud je členem Svazu mládeže (社會主義愛國青年同盟), je zapotřebí jejich doporučení. KSP má však své kvóty na přijetí, a ačkoli je poptávka vysoká (např. aby Severokorejec mohl stoupat po společenském žebříčku, členství v KSP je nutné), každoročně projde výběrem jen určité množství.⁸⁴

V dnešní době počet údajně přesahuje 6,5 milionů členů, což je 20 % z celkové populace KLDR. Ještě v roce 2016 se počet odhadoval na 3,6 milionu. Tento nárůst teoretici připisují „změně ve struktuře“ a stabilizaci režimu za vlády Kim Čöngüna. Kim Čöngün se totiž

⁷⁸ Na severu Koreje vznikla samostatná Komunistická strana Severní Koreje (北朝鮮共产党), jíž předsedal Kim Ilsöng a která se v srpnu 1946 spojila s Novou korejskou lidovou stranou (朝鮮新民黨) v čele s Kim Tupongem (金科奉) a vznikla tak Dělnická strana Severní Koreje. LINTNER, Bertil. *Great leader, dear leader: demystifying North Korea under the Kim Clan*. Chiang Mai: Silkwork Books, 2005, s. 68–69

⁷⁹ Na jihu Koreje se Komunistická strana Koreje (朝鮮共產黨), kterou vedl Pak Hönjöng (朴憲永), v listopadu 1946 spojila se členy jižní části Nové korejské lidové strany a Lidovou stranou (朝鮮人民黨) v čele s Jö Unhjöngem (呂運亨), vznikla tak Dělnická strana Jižní Koreje. LINTNER, Bertil, 2005, s. 68–69

⁸⁰ LINTNER, Bertil, 2005, s. 68–69

⁸¹ *Čosön Mindžudžuüi Inmin Konghwaguk Sahödžuüi Hönböp [Socialistická ústava Korejské lidově demokratické republiky]*. Pchjöngjang: 2019, s. 4

⁸² Tchongilbu Kungniptchongilgjojugwön, 2014, s. 48–49

⁸³ Ibid., s. 50–52

⁸⁴ LANKOV, Andrei. The secret to success in North Korea? Workers' Party membership. In: *NKNews* [online]. 11.11.2021 [cit. 2023-02-18]. Dostupné z: <https://www.nknews.org/2021/11/the-secret-to-success-in-north-korea-workers-party-membership/>

od svého nástupu snažil rozšířit a posilovat stranické základny (např. po 36 letech svolal stranický sjezd).⁸⁵

Podle protokolu KSP z roku 2021 „v čele [KSP] stojí generální tajemník Korejské strany práce. Generální tajemník KSP zastupuje stranu, organizuje a vede celou stranu. (vlastní překlad)“⁸⁶ Generální tajemník⁸⁷ může pověřit člena politbyra, aby předsedal zasedání politbyra, a také může být zastoupen prvním tajemníkem zvoleným ÚV.⁸⁸

Kim Ilsöng byl vůdcem strany až do své smrti, tedy do roku 1994. Jeho syn, Kim Čöngil, následující tři roky držel období smutku a oficiálně byl jmenován generálním tajemníkem od roku 1997 do roku 2011, kdy zemřel. Kim Čöngün stojí v čele strany od 11. dubna 2012 a prvně byl jmenován jako „první tajemník“.⁸⁹ Na sedmém sjezdu strany v roce 2016 byl jmenován z prvního tajemníka KSP do funkce nejvyššího představitele strany – předsedy. V lednu 2021 byl jmenován generálním tajemníkem.⁹⁰

1.2.3 Severokorejská armáda

„Korejská lidová armáda je revoluční ozbrojenou silou Korejské strany práce jako základní síla národní obrany a hlavní síla revoluce, která brání socialistickou zemi, stranu a revoluci se zbraní v ruce a podporuje vedení strany v čele. (vlastní překlad)“⁹¹

Takto je v protokolu KSP z roku 2021 představena hlavní vojenská síla Severní Koreje – Korejská lidová armáda (dále jen KLA, *Čosön Inmingun*, 朝鮮人民軍).⁹² Z textu výše je jasné patrné, že veškeré vojenské úkony jsou vedené pod záštitou strany.⁹³

⁸⁵ NA, Hjejun. Puk, tangwön täpchok nürössna... tang tähö čchamsöksuro '650 man mjöng' čchudžöng [V Severní Koreji se výrazně zvýšil počet členů strany. Odhadovaný počet účastníků stranického sjezdu je "6,5 milionu".] In: *News1* [online]. 6.1.2021 [cit. 2023-02-18]. Dostupné z: <https://www.news1.kr/articles/?4172242>

⁸⁶ Pukhan Nodondang kujak čujo kädžöng nä [Hlavní změny pravidel Korejské strany práce]. In: *Yonhap News* [online]. 1.6.2021 [cit. 2023-02-18]. Dostupné z: <https://www.yna.co.kr/view/AKR20210601170100504>

⁸⁷ Titul se několikrát změnil. Mezi lety 1946–1966 byl vůdce titulován jako předseda, 1966–2012 jako generální tajemník, 2012–2016 jako první tajemník a poté opět v roce 2016–2021 jako předseda. Nakonec se to v roce 2021 změnilo zpět na generálního tajemníka. MURRAY, Lorraine. Korean Worker's Party. In: *Encyclopedia Britannica* [online]. 24.1.2023 [cit. 2023-02-18]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/topic/Korean-Workers-Party>

⁸⁸ Pukhan nodondang kujak čujo kädžöng nä [Hlavní změny pravidel Korejské strany práce]. In: *Yonhap News* [online]. 1.6.2021 [cit. 2023-02-18]. Dostupné z: <https://www.yna.co.kr/view/AKR20210601170100504>

⁸⁹ MURRAY, Lorraine. Korean Worker's Party. In: *Encyclopedia Britannica* [online]. 24.1.2023 [cit. 2023-02-18]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/topic/Korean-Workers-Party>

⁹⁰ Tchongilbu Kungniptchongilgjojugwön, 2014, s. 51–52

⁹¹ Pukhan nodondang kujak čujo kädžöng nä [Hlavní změny pravidel Korejské strany práce]. In: *Yonhap News* [online]. 1.6.2021 [cit. 2023-02-18]. Dostupné z: <https://www.yna.co.kr/view/AKR20210601170100504>

⁹² Úlohu severokorejské armády lze vysvětlit třemi hlavními způsoby: 1. všeobecná armáda – chrání a brání životy, majetek, území 2. politická role armády 3. ekonomická a sociální role – povolání v rámci dosažení hospodářských úspěchů. Tchongilbu Kungniptchongilgjojugwön, 2014, s.125–126

⁹³ Tchongilbu Kungniptchongilgjojugwön, 2014, s. 125–126

KLA byla založena 8. února 1948 a od té doby se stala klíčovým prvkem severokorejského politického a vojenského systému. Již od začátku svého založení ovlivňovala celou společnost. V té době sloužila pro zavedení a udržení komunistického režimu, o který severokorejská vláda usilovala. Veškeré vybavení bylo zajištěno SSSR.⁹⁴

V době, kdy vypukla korejská válka⁹⁵, se lidová armáda stala hlavní tažnou silou za podpory SSSR a Číny. Válka trvala do roku 1953 a během tohoto konfliktu zahynulo odhadem na 1,5 milionů severokorejských vojáků a civilistů. Letecké útoky ze stran nepřátel způsobily rozsáhlou devastaci severokorejského území, zaniklo nespočet vesnic, měst, polí, továren atd. Tyto události měly významný vliv na strategické myšlení a vojenské plánování KJDP, které je patrné až do dnešní doby.⁹⁶

KLA prošla hloubkovou modernizací. Zintenzivnil se výcvik, zvýšila se obranyschopnost a došlo k celkovému navýšení vojenské síly.⁹⁷ Navíc Severní Korea zahájila svůj jaderný program v padesátých letech 20. století. V roce 1965 byl dokončen první výzkumný reaktor a reaktor domácí výroby byl spuštěn až o dvacet let později.⁹⁸

V sedmdesátých letech 20. století došlo k posílení vojenského průmyslu. Ve velkém docházelo k výrobě tanků, samohybných děl, obrněných vozidel, bojových lodí jako jsou ponorky a vysokorychlostní čluny. Osmdesátá léta se spíše soustředila na postupný vývoj jaderného programu. Díky těmto reformám se severokorejské armádě podařilo posílit svou vojenskou moc a zvýšit efektivitu vojenské politiky.⁹⁹

S nástupem Kim Čöngila došlo k výraznému posílení chemických a biologických zbraní a dělostřelectva s dlouhým doletem. Severní Korea se totiž v 90. letech potýkala s hladomorem, ztrátou sovětské a čínské podpory a selhávající ekonomikou. Také USA a Jižní Korea už delší dobu podstupovaly společná vojenská cvičení, což v KJDP vyvolalo negativní reakce.¹⁰⁰

Z podkapitoly 1.2.1 *Oficiální ideologie* víme, že Kim Čöngil za své vlády prosazoval principy *songun*, které stavily KLA do popředí. Armáda se stala klíčovou institucí ve všech aspektech severokorejské společnosti, včetně politiky, ekonomiky a kultury. Jelikož v tomto

⁹⁴ Defense Intelligence Agency. *North Korea Military Power: A Growing Regional and Global Threat*. 4th Watch Publishing Company, 2021, s.2

⁹⁵ Korejská válka začala 25. června 1950, kdy těsně před svítáním v neděli ráno zahájily ozbrojené síly KJDP dobře připravený útok proti Korejské republice přes 38. rovnoběžku, linii rozdělující obě poloviny Koreje od japonské kapitulace v srpnu 1945. Trvala tři roky, kdy se z ní v posledních dvou letech stala válka zákopová. Skončila 27. července 1953 podepsáním dohody o příměří. Často se o ní referuje jako o první válce, která je spojovaná se studenou válkou, jelikož v ní byli zapojeni SSSR, Čína, USA a OSN. *Historical Dictionary of Democratic People's Republic of Korea*. Scarecrow Press, 2012, s. 236–242

⁹⁶ Defense Intelligence Agency, 2021, s. 2

⁹⁷ Ibid., s. 75

⁹⁸ Ibid., s. 3

⁹⁹ Tchongilbu Kungniptchongilgojugwön, 2014, s. 128–129

¹⁰⁰ Defense Intelligence Agency, 2021, s. 4

období měla KLA přednost před ostatními sektory společnosti, pokud šlo o zdroje a o financování, KLR se stala vysoce centralizovaným a militarizovaným státem s velkou stálou armádou a rozsáhlou vojenskou infrastrukturou.¹⁰¹

21. století se stalo pro KLR odrazovým můstkem v oblasti jaderného testování. V roce 2006 podnikla svůj první úspěšný jaderný test a od té doby se pokouší dosáhnout samostatného jaderného potenciálu, který by jí zajistil významné postavení v regionu a posílil její bezpečnostní pozici.¹⁰² Za vlády Kim Čongüna došlo dohromady k šesti testům jaderných zbraní, kdy v roce 2017 byl rozhodně ten největší.¹⁰³ Rovněž zaměřil svou pozornost na výcvik vojáků a některým cvičením i předsedal. Ze zasedání v únoru 2023 je zřejmé, že Kim Čongün klade velký důraz na rozvoj „operačních a bojových cvičení“. Dokonce padla řeč na zdokonalování ozbrojených sil v rámci připravenosti na možnou válku.¹⁰⁴

V dnešní době má KLR k dispozici 1,3 milionu aktivního vojenského personálu. To zahrnuje armádu, letectvo a námořnictvo. Nicméně v záloze jich má přibližně 7 milionů, což z ní dělá jednu z největších armád na světě. Je to hlavně díky stále povinné branné povinnosti. Vojenská služba je v Severní Koreji považována za důležitou a ctěnou povinnost vůči zemi a vůči vůdci, ale hlavně je důležitá k získání členství v KSP.¹⁰⁵

Nadřízeným orgánem KLR je Ústřední vojenská komise KSP (dále jen ÚVK, 朝鮮勞動黨中央軍事委員會).¹⁰⁶ V protokolu KSP z roku 2021 se uvádí, že předsedou ÚVK je generální tajemník KSP.¹⁰⁷

1.2.4 Masová komunikace

„Článek 67 Občané mají svobodu projevu, publikování, shromažďování, demonstrace a sdružování. Stát zaručuje svobodné podmínky pro činnost demokratických stran a společenských organizací. (vlastní překlad)“¹⁰⁸

¹⁰¹ Defense Intelligence Agency, 2021, s. 4–5

¹⁰² Tchongilbu Kungniptchongilgjojugwŏn, 2014, s. 130–131

¹⁰³ Defense Intelligence Agency, 2021, s. 6

¹⁰⁴ North Korean Leader Orders Military to Improve War Readiness. In: *VOA News* [online]. 7.2.2023 [cit. 2023-02-24]. Dostupné z: <https://www.voanews.com/a/north-korean-leader-orders-military-to-improve-war-readiness/6951135.html>

¹⁰⁵ Tchongilbu Kungniptchongilgjojugwŏn, 2014, s. 126

¹⁰⁶ ÚVK je odpovědná za řízení a koordinaci všech vojenských operací v zemi, zároveň také slouží jako politický orgán, který kontroluje vojenské síly a oddanost vojáků straně. Tchongilbu Kungniptchongilgjojugwŏn, 2014, s. 135–136

¹⁰⁷ Pukhan nodondang kujak čujo kädžöng nä [Hlavní změny pravidel Korejské strany práce]. In: *Yonhap News* [online]. 1.6.2021 [cit. 2023-02-18]. Dostupné z: <https://www.yna.co.kr/view/AKR20210601170100504>

¹⁰⁸ *Čosön Mindžudžuüi Inmin Konghwaguk Sahödžuüi Hönböp* [Socialistická ústava Korejské lidové demokratické republiky]. Pchjŏngjang: 2019, s. 10

Podle článku 67 severokorejské ústavy se KLDK jeví jako demokratická země zajišťující svobodu slova. Nicméně už nezmiňuje fakt, že zaručenou svobodu slova mohou mít média pouze tehdy, pokud „přispívají k tomu, aby lid energičtěji prosazoval výstavbu socialismu.“¹⁰⁹

V KLDK jsou média přísně kontrolována vládnoucím režimem, tedy KSP, a je omezen jak přísun informací do země, tak i jejich výstup. Presentované informace jsou pečlivě filtrovány tak, aby podporovaly propagandu a posilovaly kult osobnosti vůdce.¹¹⁰

Hlavní státní zpravodajskou agenturou je Korejská centrální zpravodajská agentura (*Čosŏn Čungangtchongsin*, 朝鮮中央通信),¹¹¹ která je jedinou zpravodajskou agenturou v KLDK a zodpovídá se KSP. Jejím účelem je produkovat zpravodajské informace a šířit je doma i v zahraničí.¹¹² Hraje klíčovou roli v šíření propagandy a veškeré informace jsou pečlivě filtrovány k ospravedlnění vládních kroků.¹¹³

Kontrola médií začala již v prvních momentech, kdy SSSR spravoval severní část Korejského poloostrova. Zestátnili se např. tiskárny, vydavatelství a rozhlasové stanice. K prvnímu vydání stranického deníku, který dnes známe jako *Rodong sinmun*, došlo již v září 1945. První rozhlasové vysílání bylo spuštěno jen o měsíc později. Přenášelo velké shromáždění v Pchjŏngjangu (hlavní město KLDK) na počest oslav osvobození Rudou armádou.¹¹⁴

Zmiňované *Rodong sinmun* jsou jedny z ústředních novin v Severní Koreji, kterou čtou lidé po celé zemi.¹¹⁵ Tyto noviny reflektují stanovisko severokorejské vlády k různým vnitřním i zahraničním problémům a událostem, přičemž se zaměřují na politické diskuse a redakční články. Kromě toho jsou noviny dále rozděleny na místní noviny pro pracující a hlavní městské noviny pro občany v hlavním městě. Redakce novin se soustředí na činnost Kim Ilsŏnga, Kim Čŏngila a Kim Čŏngŭna, politiku, hospodářství, kulturu, jihokorejské záležitosti a mezinárodní vztahy.¹¹⁶

¹⁰⁹ Tchongilbu Kungniptchongilgjojugwŏn, 2014, s. 304

¹¹⁰ CODER, Catherine. The Truth About North Korean Media. In: *Florida State University Libraries* [online]. 2015 [cit. 2023-03-05]. Dostupné z:

<https://diginole.lib.fsu.edu/islandora/object/fsu:252747/datastream/PDF/view>

¹¹¹ Oficiální webová stránka je dostupná zde: <http://kcna.kp/kp> a vydává každodenní bulletin v angličtině, čínštině, ruštině, španělštině a japonštině.

¹¹² *Historical Dictionary of Democratic People's Republic of Korea*. Scarecrow Press, 2012, s. 231

¹¹³ CODER, Catherine. The Truth About North Korean Media. In: *Florida State University Libraries* [online]. 2015 [cit. 2023-03-05]. Dostupné z:

<https://diginole.lib.fsu.edu/islandora/object/fsu:252747/datastream/PDF/view>

¹¹⁴ MYERS, B. R. *Nejčistší rasa: jak Severokorejci vidí sami sebe a proč je důležité to vědět. Dějinné zvraty a souvislosti*. Praha: Ideál, 2013, s. 27

¹¹⁵ Další jsou například *Mindžu Čosŏn* (demokratická Korea) a *Čchŏngrjŏn čŏnwi* (mládežnický předvoj).

Tchongilbu Kungniptchongilgjojugwŏn, 2014, s. 307–308

¹¹⁶ Tchongilbu Kungniptchongilgjojugwŏn, 2014, s. 305–307

V Severní Koreji jsou rozhlasová vysílání¹¹⁷ a televize¹¹⁸ pod kontrolou Korejské ústřední vysílací komise (朝鮮中央放送委員會). Její hlavní úlohou je propagace a informování o politice strany a o domácích i zahraničních událostech. Místní mají možnost se připojit pouze na vysílané kanály, vyšší úředníci mají možnost přijímat i zahraniční vysílání.¹¹⁹

V dnešní době je přístup k technologiím, jako jsou telefony, počítače, televize a rádia, přísně kontrolován vládou a lidé, kteří se snaží získat přístup k neschváleným médiím nebo komunikovat s lidmi mimo zemi, jsou považováni za provinilé a čelí tvrdým trestům. Dokonce v dubnu 2021 Kim Čongün vydal prohlášení, ve kterém se zmiňoval o „nebezpečných jedech“ a stanovil novou politiku, která má zabránit mladým Severokorejčům v přijímání cizích jazyků, módních trendů a stylů.¹²⁰

1.2.5 Tajná policie

Začátky tajné policie v Severní Koreji se datují od roku 1945. Nejdříve se zformovala bezpečnostní agentura, která měla za úkol dohlížet na bezpečnostní opatření v rámci budování nového státu.¹²¹ Později k ní byl připojen bezpečnostní sbor, oba dali základ k vytvoření kriminální a tajné policie KILDR. To vše se stalo ještě před samotným vznikem státu.¹²²

Po vzniku KILDR se organizace reorganizovala na Ministerstvo vnitra, jehož součástí se stal Úřad politické bezpečnosti. V roce 1951 se však nakonec úřad osamostatnil a vzniklo Ministerstvo sociální bezpečnosti. Postupně však docházelo k několika reorganizacím a změn názvu. V sedmdesátých letech 20. století došlo dokonce k oddělení tajné a kriminální policie. Toto období se bere jako začátek struktury tajné policie, kdy se kladl zejména větší důraz na potírání lidí, kteří neposlouchali a uráželi „velkého vůdce“. Tajná policie měla dokonce pravomoc popravovat provinilce bez soudu.¹²³

¹¹⁷ Rozhlasové vysílání zahrnuje Korejské centrální vysílání a Pchjongjanské kabelové vysílání. Všechny severokorejské domácnosti jsou připojeny ke kabelové vysílací síti. Tchongilbu Kungniptchongilgjojugwön, 2014, s. 313

¹¹⁸ Severokorejské televizní stanice jsou např. Korejská ústřední televize a Mansudäská televizní stanice. V rámci vysílání se klade hlavní důraz na glorifikaci Kim Ilsönga, Kim Čongila a Kim Čongüna, a to prostřednictvím různých forem umění, jako jsou filmy nebo divadelní hry. Tchongilbu Kungniptchongilgjojugwön, 2014, s. 313–314

¹¹⁹ *Historical Dictionary of Democratic People's Republic of Korea*. Scarecrow Press, 2012, s. 261–262

¹²⁰ ROTH, Kenneth. North Korea Events of 2021. In: *Human Rights Watch* [online]. 15.6.2021 [cit. 2023-03-07]. Dostupné z: <https://www.hrw.org/world-report/2022/country-chapters/north-korea>

¹²¹ Sahöandžönsöng (inminboansöng(bu)) [Sociální zabezpečení (Ministerstvo lidové bezpečnosti (Ministerstvo bezpečnosti))]. In: *Tchongilbu Pukhandžöngbopchotchöhl [Informační portál Ministerstva pro sjednocení Severní Koreje]* [online]. [cit. 2023-02-25]. Dostupné z:

https://nkinfo.unikorea.go.kr/nkp/term/viewNkKnwldgDicary.do?pageIndex=1&dicaryId=309&menuId=NK_KNWLDG_DICARY

¹²² TERTITSKIY, Fyodor. How the North is run: the secret police. In: *NKpro* [online]. 24.7.2018 [cit. 2023-02-25]. Dostupné z: <https://www.nknews.org/pro/how-the-north-is-run-the-secret-police-2/>

¹²³ Ibid., [cit. 2023-02-25]. Dostupné z: <https://www.nknews.org/pro/how-the-north-is-run-the-secret-police-2/>

Hlavním úkolem tajné policie¹²⁴ je „[...] udržování bezpečnostního řádu společnosti a ochrana majetku a života státu a lidí“,¹²⁵ neboli potlačování stoupenců, kontrola obyvatelstva a posilování vlády vůdce, což z ní do určité míry dělá tzv. základní kámen vůdčovy moci. V důsledku toho má vždy přednostní zásobování, ale i přes tuto skutečnost se jedná o velmi nebezpečnou pozici. Většina vedoucích představitelů tajné policie se nedožila přirozeného konce.¹²⁶

Tajná policie není jediná, kdo kontroluje obyvatelstvo a jeho aktivity. KLTR je známá tím, že k získávání informací používá odposlechy za pomoci „sousedských jednotek“ (*inminban*, 人民班). Jednotlivé *inminbany* se skládají z 20 až 40 domácností. Jednotlivé domácnosti mají povinnost monitorovat své členy a poskytovat ideologickou osvětu, ale samy problémy nesmí řešit. V Severní Koreji je požadováno, aby byl každý občan součástí *inminbanu* a donášel tak tedy na druhé.¹²⁷

1.2.6 Hospodářství

KLDR má centrálně plánovanou ekonomiku, založenou na společném vlastnictví výrobních prostředků, která spadá pod kontrolu KSP. Lze si tedy všimnout, že hospodářství KLTR v sobě nadále nese prvky komunismu. Do dnešní doby je ekonomika země z velké části izolovaná od světového trhu (jejím hlavním obchodním partnerem je Čína). Čelí bezprecedentním ekonomickým sankcím a má nízkou úroveň hospodářského rozvoje.¹²⁸

Státní plánovací komise KSP (國家計畫委員會) vede centrální plánování, kolektivně projednává a rozhoduje o směru a způsobu hospodářské práce příslušné organizace a má za úkol řídit a kontrolovat, aby byla dobře vykonávána.¹²⁹

¹²⁴ V současné době je tajná policie přejmenovaná na Ministerstvo státní bezpečnosti (*Kukkaboisöng*, 國家安全保衛部). Přesto, že má v názvu „ministerstvo“, není součástí kabinetu ministrů, ale podléhá přímo Kim Čöngünovi. TERTITSKIY, Fyodor. How the North is run: the secret police. In: *NKpro* [online], 24.7.2018 [cit. 2023-02-25]. Dostupné z: <https://www.nknews.org/pro/how-the-north-is-run-the-secret-police-2/>

¹²⁵ Sahöandžönsöng (*inminboansöng(bu)*) [Sociální zabezpečení (Ministerstvo lidové bezpečnosti (Ministerstvo bezpečnosti))]. In: *Tchongilbu Pukhandžöngbopchotchöl* [Informační portál Ministerstva pro sjednocení Severní Koreje] [online], [cit. 2023-02-25]. Dostupné z:

https://nkinfo.unikorea.go.kr/nkp/term/viewNkKnwldgDicary.do?pageIndex=1&dicaryId=309&menuId=NK_KNWLDG_DICARY

¹²⁶ TERTITSKIY, Fyodor. How the North is run: the secret police. In: *NKpro* [online], 24.7.2018 [cit. 2023-02-25]. Dostupné z: <https://www.nknews.org/pro/how-the-north-is-run-the-secret-police-2/>

¹²⁷ GAUSE, Ken E. *Coercion, Control, Surveillance, and Punishment: An Examination of the North Korean Police State*. Washington, DC: Committee for Human Rights in North Korea, 2012, s. 42–44

¹²⁸ LÖWENSTEINOVÁ, Miriam a Markéta POPA, eds. *Made in Korea II*. V Praze: Nová vlna, 2019, s. 361–362

¹²⁹ Kukkagjehögüwönhö [Státní plánovací komise Korejské strany práce]. In: *Tchongilbu Pukhandžöngbopchotchöl* [Informační portál Ministerstva pro sjednocení Severní Koreje] [online]. [cit. 2023-03-04]. Dostupné z: https://nkinfo.unikorea.go.kr/nkp/term/viewNkKnwldgDicary.do?pageIndex=1&dicaryId=14&menuId=NK_KNWLDG_DICARY

Od svého založení v roce 1948 se KLDK snažila budovat socialistickou ekonomiku na sovětském modelu. V průběhu let se však politika a hospodářské reformy v zemi měnily. Nicméně již od začátku byla KLDK závislá na podpoře svých komunistických sousedů: ČLR a SSSR. Bez jejich rozsáhlé podpory by nedošlo k ekonomickému růstu,¹³⁰ který vynesl státní ekonomiku KLDK před Korejskou republiku.¹³¹ V průběhu let se však od nich snažila distancovat a kladla důraz na ekonomickou soběstačnost („ekonomika čučche“).¹³²

V průběhu 60. a 70. let se Severní Korea soustředila na rozvoj těžkého průmyslu, především na výrobu oceli a cementu. V té době lze však zaznamenat postupné úpadky, přestože do sedmdesátých let bylo HDP Severní Koreje vyšší než HDP Jižní Koreje.¹³³ Úpadky ekonomického růstu lze připisovat hned několika faktorům – neefektivnost centrálně řízené ekonomiky, nedostatečná motivace pracujících, upřednostnění těžkého průmyslu na úkor lehkého, plýtvání zdroji na nákladné projekty, omezení pomoci ze stran ČLR a SSSR a ekonomika založená na soběstačnosti.¹³⁴

V osmdesátých letech se severokorejská ekonomika dostala do stagnace. Vedení země pochopilo, že metody plánování nejsou účinné v uspokojování potřeb obyvatelstva, a proto se KLDK začala více soustředit na tržní hospodářství, soukromé podnikání, a zároveň se začala zaměřovat na lehký průmysl.¹³⁵ Přesto byl SSSR významným dovozcem severokorejských výrobků až do svého rozpadu, kdy se ekonomika KLDK do určité míry utlumila.¹³⁶

V devadesátých letech došlo téměř ke kompletnímu zhroucení ekonomiky.¹³⁷ Výše jsem zmínila body, které přispěly k tomuto propadu a hladomoru, ale nelze opomenout rozpad Sovětského svazu, přírodní katastrofy v podobě záplav, krupobití a sucha. Tohle vše uvrhlo

¹³⁰ Období po Korejské válce (1950–1953) znamenalo pro KLDK období „rekonstrukce“. I přes nespočet vybombardovaných měst, zničených infrastruktur, továren a obrovských ztrát na životech, se severokorejská ekonomika rychle postavila na nohy. Zavedl se tříletý plán (1954–1956), kdy hlavním cílem byla masová mobilizace obyvatelstva. Již v té době se kladl velký důraz na těžbu surovin a rozvoj těžkého průmyslu. Po úspěšném dokončení plánu se spustil další plán, tentokrát pětiletý (1957–1961). Zrušilo se soukromé vlastnictví a vše se zkollektivizovalo. V roce 1958 proběhlo další mobilizační hnutí známé jako čchöllima (千里馬運動). KU, Yangmo a Inyeop LEE a Jongseok WOO. *Politics in North and South Korea: Political Development Economy and Foreign Relations*. Abingdon Oxon: Routledge an imprint of the Taylor & Francis Group: 2018, s. 130–131

¹³¹ LÖWENSTEINOVÁ, Miriam a Markéta POPA, 2019, s. 364

¹³² Sametová revoluce v roce 1989 a následný pád SSSR odhalily významnou závislost severokorejské ekonomiky na SSSR. Severokorejská propaganda tvrdila, že země stojí na vlastních nohách a je ekonomicky soběstačná, ale skutečnost byla jiná. LAN'KOV, Andrej Nikolajevič. *From Stalin to Kim Il Sung: the formation of North Korea, 1945-1960*. New Brunswick: Rutgers University Press, 2002, s. 75

¹³³ KU, Yangmo a Inyeop LEE a Jongseok WOO, 2018, s. 131–132

¹³⁴ KU, Yangmo a Inyeop LEE a Jongseok WOO, 2018, s. 131–132

¹³⁵ JUN, Jöngsan. Pukhanüi Kjöngdžečchedžewa Čöngčchäk [Severokorejský hospodářský systém a politika]. In: *Pukhankjöngdžeüi Ihä [Porozumění severokorejské ekonomiky]* [online]. 2013 [cit. 2023-02-18]. Dostupné z: <http://contents.kocw.or.kr/KOCW/test/document/2013/skku/Yunyoungsang/4.pdf>, s. 4–5

¹³⁶ NAPOLEONI, Loretta. *Severní Korea a Dynastie Kimů: nepřítel, kterého rádi nenávidíme*. Praha: Pulchra, 2022, s. 78–82

¹³⁷ V takovém období je důležité, aby se udržela stabilita obyvatelstva. Vláda zpřísnila kontrolu, blokovala jakékoli informace zvenčí, ideologicky vymývala mozky. LAN'KOV, Andrej Nikolajevič. *From Stalin to Kim Il Sung: the formation of North Korea, 1945-1960*. New Brunswick: Rutgers University Press, 2002, s. 70

KLDR do hospodářské krize. Závislost na materiální a finanční pomoci od druhých vzrostla a Severní Korea byla nucena se uchýlit k mezinárodní potravinové a humanitární pomoci, která pokračuje i v současnosti.¹³⁸

Začátek 21. století se nesl v duchu obnovy hospodářství. Vedlo to k povolení poskytování soukromých služeb, provozování soukromých podniků, zmírnila se některá omezení a zahájila se řada ekonomických reforem.¹³⁹ S nástupem Kim Čongŭna se jádro ekonomiky soustředuje na jaderné síly. Došlo také ke snížení nerovnováhy v průmyslovém odvětví, rozvoji průmyslu spotřebního zboží do obranného sektoru, novým hospodářským reformám, které se soustředí na zlepšení zemědělství a podporu malých podniků.¹⁴⁰

¹³⁸ KELLY, Robert C. How the North Korean Economy Works. In: *Investopedia* [online]. 29.6. 2021 [cit. 2023-03-05]. Dostupné z: <https://www.investopedia.com/articles/investing/013015/how-north-korea-economy-works.asp>

¹³⁹ Ibid., [cit. 2023-03-05], Dostupné z: <https://www.investopedia.com/articles/investing/013015/how-north-korea-economy-works.asp>

¹⁴⁰ Tchongilbu Kungniptchongilgjojugwŏn, 2014, s. 167

2 Problematika nástupnictví v totalitních režimech

Většina vůdců si v průběhu své vlády láme hlavu nad tím, jak udržet legitimitu diktatury i po své smrti. Jak zaplnit tzv. „mocenské vakuum“ vzniklé odchodem diktátora, které může vyvolat tendence k nahrazení stávajícího režimu.¹⁴¹ I v těchto případech existují určitá pravidla, kterými se vůdci musí řídit, aby se systém vybudovaný za jejich vlády nezhroutil a byla tak zajištěna jeho kontinuita.¹⁴²

Pravidla nástupnictví, o kterých tu mluvíme, obsahují dohodu mezi vůdcem a elitou, která zastává důležité posty a vysoká postavení v režimu. Součástí této dohody je souhlas elity s tím, že nebude zasahovat do funkčního období vůdce výměnou za „podíl na kořisti“, vyloučení osob, které vytyčí, a poskytnutí stabilní cesty k moci pro vybrané členy. Na oplátku brání elita snahám spiklenců o převrat a zachování statu quo.¹⁴³

Dále pravidla určují pravděpodobnost změny ve vedení, ustanovují podmínky pro uvolnění postu vůdce, či přímo sesazení vůdce, nebo stanovují postupy pro určení toho, kdo bude následovat po odchodu diktátora. Zároveň, jak bylo uvedeno výše, částečně se zabývá i otázkou potenciálních bojů nebo převratů po smrti vůdce i během jeho funkčního období.¹⁴⁴

Tato institucionalizovaná pravidla vytvořili panovníci před staletími, aby zamezili konfliktům o legitimního nástupce. Členové vůdcovy rodiny je akceptovali, přestože velká část z nich nemohla zastávat vedoucí pozice. Obávali se, že kdyby tak neučinili, při rozpadu režimu by přišli o všechna možná místa a nároky na jakékoli vyšší pozice. Také elity tato pravidla podporují a upřednostňují setrvání režimu za účelem maximalizace vlastních zájmů, neboť mají po celou dobu diktatury přístup k různým výhodám.¹⁴⁵

Politické nástupnictví je velice komplexní proces, kdy se předává moc z vůdce na následníka a dochází ke změně politického prostředí. Zvolený následník je v krátkém čase nucen stabilizovat svou moc, aby nedošlo k politické nejistotě. To platí v případě změny režimu. Pakliže se jedná o kontinuitu stejného režimu, následník musí prokázat svou loajalitu.¹⁴⁶

¹⁴¹ HERZ, John H. The Problem of Successorship in Dictatorial Régimes; A Study in Comparative Law and Institutions. In: *The Journal of politics* [online]. New York, USA: Cambridge University Press, 1952, **14**(1), 19-40, s. 28–29

¹⁴² FRANTZ, Erica a Elizabeth A. STEIN. Countering Coups: Leadership Succession Rules in Dictatorships. In: *Comparative political studies* [online]. Los Angeles, CA: SAGE Publications, 2017, **50**(7), 935-962, s. 936

¹⁴³ *Ibid.*, s. 942–944

¹⁴⁴ *Ibid.*, s. 937

¹⁴⁵ *Ibid.*, s. 939–941

¹⁴⁶ LIM, Jae-cheon. North Korea's Hereditary Succession: Comparing Two Key Transitions in the DPRK. In: *Asian survey* [online]. Berkeley: University of California Press Books Division, 2012, **52**(3), 550-570 [cit. 2022-04-02], s. 551

Navzdory institucionálním prostředkům není předání režimu vždy úspěšné. Případy, kdy se jednalo o úspěšné předání, se připisují zejména k jasnému a přesnému vyjádření diktátora k výběru svého následníka. Přesto ani toto nezaručuje stoprocentní úspěšnost. Kandidát na vhodného nástupce by měl být přijatelný nejen pro vůdce, ale i pro elity a lid samotný.¹⁴⁷

Jak jsem výše uvedla, nástupnictví je pro totalitní diktatury velmi důležité. O nástupnictví se však ve státech nikdy otevřeně nediskutuje. Diskuse jsou obvykle úzce zaměřené a zřídka kdy probíhají veřejně. Například po Stalinově smrti se o jeho nástupci přímo nemluvilo, stejně jako v případě Hitlera.¹⁴⁸

2.1 Dědičné nástupnictví

V minulosti vůdci, aby se vyhnuli problémům s nástupnictvím a předáváním moci, změnili „nelegitimní“ diktaturu v novou legitimní monarchii prostřednictvím vlastní dynastie, čímž obhájili svůj nástup k moci. Příklad můžeme najít u Olivera Cromwella (vl. 1653–1658)¹⁴⁹ a Napoleona Bonaparte (vl. 1804–1814).^{150,151} Ačkoli se v dnešní době mohou zdát dědičné autokracie,¹⁵² absolutní monarchie¹⁵³ či diktatury¹⁵⁴ (všechny tři termíny mají mnoho

¹⁴⁷ HERZ, John H., 1952, s. 33–39

¹⁴⁸ Ibid., s. 20

¹⁴⁹ Oliver Cromwell (1599–1658) byl anglický voják a politik, který v letech 1653–1658 vládl jako protektor Anglie, Skotska a Irska. V roce 1653 rozpustil stávající parlament převratem vedeným generálem Johnem Lambertem a nahradil jej novým parlamentem. Byla také vydána nová ústava a Cromwell byl prohlášen doživotním patronem. ASHLEY, Maurice and John S. MORRILL. Oliver Cromwell. In: *Encyclopædia Britannica* [online]. 20.2.2021 [cit. 2022-04-02]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/biography/Oliver-Cromwell>

¹⁵⁰ Napoleon Bonaparte (1769–1821) byl francouzským císařem v letech 1804–1814/15. Během Velké francouzské revoluce (1789–1799) se stal významnou osobností a v jejích závěrečných dnech se chopil politické moci. V roce 1800 se stal prvním konzulem, čímž si zajistil jasné pravomoci a zahájil diktaturu, která byla završena novou ústavou před vznikem císařství. Aby si moc udržel a zamezil tak možným atentátům, přeměnil životní konzulát na dědičné císařství. K tomu došlo v roce 1804, kdy přiměl senát, aby ho jmenoval císařem. GODECHOT, Jacques. Napoleon I. In: *Encyclopædia Britannica* [online]. 7.3.2022 [cit. 2022-04-02]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/biography/Napoleon-I>

¹⁵¹ HERZ, John H., 1952, s. 29

¹⁵² Autokracie je forma vlády pod vedením jednoho absolutního vládce (autokrata), který má neomezenou moc nad národem a státem. Neexistuje žádný jiný zdroj moci než vůdce. Jedná se tedy o vládu, v níž se diktátor nikomu nezodpovídá, a proto nemá žádná politická omezení. NEŠPOR, Zdeněk R. Autokracie. In: *Sociologická Encyklopedie* [online]. [cit. 2022-04-18]. Dostupné z: <https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Autokracie>

¹⁵³ Absolutní monarchie je forma vlády, kde obvykle vládne král nebo královna (monarcha). Jejich moc je autokratická, tzn. absolutní, a většinou se dědí z generace na generaci. Nejdůležitějším rysem této formy vlády je, že vůdce nepodléhá kontrole a jeho autorita je nedotknutelná ostatními orgány. LONGLEY, Robert. What Is an Absolute Monarchy? Definition and Examples. In: *ThoughtCo* [online]. 10.2.2021 [cit. 2022-04-02]. Dostupné z: <https://www.thoughtco.com/absolute-monarchy-definition-and-examples-5111327>

¹⁵⁴ Diktatura je represivní forma vlády, v níž má jedna osoba (diktátor), nebo malá skupina absolutní moc bez účinných ústavních omezení. Hlavními znaky diktatury jsou projevy násilí, teroru, omezování lidských práv a svobod k udržení moci. Mohou se zde také objevovat prvky ideologie k legitimizaci a udržení režimu, používání propagandy k potlačení nesouhlasu a udržení podpory veřejnosti. BRITANNICA, T. Editors of Encyclopaedia. Dictatorship. In: *Encyclopædia Britannica* [online]. 21.5.2020 [cit. 2022-04-03]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/topic/dictatorship>

společných znaků, rozdílnost najdeme zejména v pojmenování režimu) záležitostí minulosti, v současnosti najdeme celkem dvanáct režimů,¹⁵⁵ které využívají dědičného nástupnictví.¹⁵⁶

Tím, že diktátor připraví svého následníka, v tomto případě většinou syna, poskytne bezpečnost nejenom sobě, ale i jmenovanému. Pomocí dědičného nástupnictví se snižují nejistoty, zajišťuje se stabilita režimu a předchází tzv. „mocenskému vakuu“.¹⁵⁷ Zároveň dědičnost slouží jako prevence před fatální krizí při předání moci následníkovi,¹⁵⁸ jelikož pokud by tak vůdce neučinil, zvyšuje pravděpodobnost napadení režimu někým zvenčí, či způsobí nestabilitu uvnitř elit, což by mohlo vést k neregulovanému boji o nadvládu.¹⁵⁹ Jde o největší zkoušku pro totalitní či jakýkoli diktátorský režim, neboť neúspěch předání nástupnictví by mohl vést k předčasnému pádu.¹⁶⁰

Z rodinných příslušníků převažují při předání moci v nedemokratických režimech synové vůdců. Dávají přednost mladší generaci, než svým bratrům a dalším soukmenovcům, kteří jsou vůdci blízcí věkem, jelikož by to představovalo méně atraktivní postup. Jestliže by došlo ke jmenování někoho, kdo je stejné generace či starší, je pravděpodobné, že by nečekali na přirozený odchod dosavadního vůdce a stali se tak uzurpátory.¹⁶¹ Pokud by vůdce jmenoval někoho mimo svou rodinu, hrozila by změna režimu či jeho pád, a také by se mohlo jednat o nástupnictví podpořené atentáty, či by šlo rovnou o převrat.¹⁶²

Už podle odstavců výše (konkrétně ve druhé kapitole *Problematika nástupnictví v totalitních režimech*) je zřejmé, že v nástupnictví hrají elity či výše postavení jedinci velkou roli. V dědičném nástupnictví tomu není jinak. Ekonom Gordon Tullock uvádí, že dědičná posloupnost vytváří systém pro udržení stávajícího rozdělení moci mezi širší elitou a zajišťuje její přetrvávající status.¹⁶³

Dědičné nástupnictví je uskutečnitelné pouze tehdy, jsou-li splněny následující dvě podmínky:

¹⁵⁵ Ázerbájdžánská republika (2003–dosud), Stát Brunej Darussalam (1400– dosud), Kubánská republika (1959– dosud), Republika Rovníková Guinea (1979– dosud), Gabonská republika (1967– dosud), Korejská lidově demokratická republika (1948– dosud), Sultanát Omán (1951– dosud), Stát Katar (1916– dosud), Království Saudská Arábie (1932– dosud), Svazijské království (1968– dosud), Syrská arabská republika (1970– dosud) a Spojené arabské emiráty (1971– dosud).

¹⁵⁶ MASTRO, Oriana Skylar. All in the Family: North Korea and the Fate of Hereditary Autocratic Regimes. In: *Survival (London)* [online]. London: Routledge, 2020, 62(2), 103-124 [cit. 2023-04-03], s. 103

¹⁵⁷ BROWNLEE, Jason. Hereditary Succession in Modern Autocracies. In: *World politics* [online]. Cambridge, UK: Cambridge University Press, 2007, 59(4), 595-628 [cit. 2022-04-03], s. 604–605

¹⁵⁸ HAGGARD, Stephan and Luke Herman and Jaesung Ryu. Political Change in North Korea: Mapping the Succession. In: *Asian Survey* [online]. 2014. [cit. 2022-04-03], s. 20

¹⁵⁹ BROWNLEE, Jason, 2007, s. 604–605

¹⁶⁰ HAGGARD, Stephan, 2014, s. 7

¹⁶¹ BROWNLEE, Jason, 2007, s. 599

¹⁶² Ibid., s. 605

¹⁶³ Ibid., s. 597–598

1. Je zapotřebí přítomnosti koherentně organizovaných institucí, které se zaslouhují o prosazování dědičného nástupnictví. Ani ten nejmocnější diktátor nemůže jmenovat svého nástupce bez zajištění těchto institucí. Nejen že podporují nástupnictví, ale také sjednocují elity.
2. Koncentrace moci v rukou diktátora musí být dostatečná, a to do takové míry, aby tyto instituce plně ovládal, monopolizoval rozhodovací pravomoc a podřídil je tak svým rozhodnutím.¹⁶⁴

Nicméně jen několik mocných diktátorů bylo schopno splnit obě podmínky, a právě z tohoto důvodu je úspěšnost dědičného nástupnictví vzácná.¹⁶⁵

Nejčastější případ, jak se vůdci v těchto režimech dostávají k moci, je prostřednictvím volby strany. Ovšem tento postup je velice omezující, jelikož strana má poté větší pravomoci zasahovat do volby následníka a celkového nástupnictví. Existují však tři výjimky: Nikaragua (1936–1979), Sýrie (1971–dosud) a Severní Korea (1948–dosud). Vládcí těchto zemí podrobili existující strany své osobní autoritě, čímž mohli prosazovat své syny jako jejich nástupce bez zasahování ze strany elit.¹⁶⁶

V následujících podkapitolách si přiblížíme dědičné nástupnictví zmiňovaných států. Co se KLLDR týče, popis vzestupu Kim Ilšonga bude popsáno v podkapitole s názvem *2.2 Konsolidace moci Kim Ilšonga*. Jelikož problematika dědičného nástupnictví v KLLDR je otázkou mé práce, konkrétně druhé a třetí generace, bude jí věnována celá kapitola s názvem *Komparace nástupnictví Kim Čöngila a Kim Čöngüna*.

2.1.1 Nikaragua

Dědičné nástupnictví v Nikaragui začalo a skončilo rodinným klanem diktátorů Somoza, který vládl absolutní mocí po dobu čtyřiceti čtyř let.¹⁶⁷ Vláda tohoto klanu započala v roce 1936, kdy se k moci dostal Anastasio Somoza García (1896–1956) díky úspěšnému sesazení svého strýce Juana Bautisty Sacasy (vládl jako prezident v letech 1932–1936)¹⁶⁸ a úspěšným

¹⁶⁴ HAGGARD, Stephan, 2014, s. 3–8

¹⁶⁵ Ibid., s. 3

¹⁶⁶ BROWNLEE, Jason, 2007, s. 616

¹⁶⁷ Anastasio Somoza García byl zakladatelem klanu Somoza. Sňatek s dcerou (Salvadora Debaylová, neteř prezidenta Juana Bautista Sacasy) jedné vlivné nikaragujské rodiny mu zajistil vstup do politiky. V roce 1933 se stal vrchním velitelem nikaragujské armády, Národní gardy. Jeho rostoucí vliv a prestiž vedly k tomu, že o tři roky později v prezidentských volbách sesadil tehdejšího prezidenta Juana Bautistu Sacasu. S gardou po ruce prodloužil svůj mandát na neurčito a vládl přímo i nepřímo prostřednictvím loutkových prezidentů až do roku 1956, kdy byl zavražděn. BRITANNICA, T. Editors of Encyclopaedia. Somoza family. In: *Encyclopedia Britannica* [online]. 3.8.2012 [cit. 2022-04-03]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/topic/Somoza-family>

¹⁶⁸ Juana Bautista Sacasa byl zvolen viceprezidentem Nikaraguy v roce 1924, ale následujícího roku se stal prezidentem generál Emiliano Chamorro Vargas a Sacasa byl donucen odejít do exilu. Když byl Chamorra v roce 1926 nahrazen Adolfem Díazem, Sacasa se vrátil, aby uplatnil svůj nárok na prezidentský úřad. Toto

volbám, kdy se nechal zvolit prezidentem.¹⁶⁹ O rok později se García oficiálně ujal funkce diktátorského panovníka, ve které zastával funkci prezidenta a vrchního ředitele Národní gardy.^{170.171}

Vládl brutální mocí, kdy vraždil a mučil své odpůrce a likvidoval veškerou opozici. Převzal také kontrolu nad tiskem a zabránil jakémukoli zpochybňování jeho vlády, armády a zabíraných pozemků. Stal se nejzkorumpovanějším vládcem, kterého podporovaly samotné USA.¹⁷²

Jeho působení ve vládě trvalo téměř dvě desetiletí a v posledních letech se aktivně věnoval přípravě svých synů na nástupnictví, aby mohli diktaturu udržet. K udržení diktátorského režimu měla sloužit právě Národní garda (v KLDK to je KSP a KLA), proto bylo důležité, aby alespoň jeden z nich byl při předávání moci generálem.¹⁷³

Anastasio Somoza García byl v roce 1956 zavražděn¹⁷⁴ a jeho nejstarší syn Luis Somoza Debayle (vl. 1957–1963) převzal prezidentský úřad podle ústavy.¹⁷⁵ Jeho druhý syn Anastasio Somoza Debayle (1925–1980) se mezitím stal zastupujícím vrchním ředitelem Národní gardy.¹⁷⁶

Další změna ve vládě nastala v roce 1967, kdy Luis Somoza Debayle zemřel na infarkt a jeho mladší bratr Anastasio získal ve všeobecných volbách prezidentský úřad.¹⁷⁷ Za jeho

oznámení vyvolalo velký rozruch nejen v zemi, ale i ve Spojených státech. Ve skutečnosti Mexiko otevřeně projevilo podporu Sacasovi, což se Spojeným státům nelíbilo natolik, že tam vláda vyslala námořní pěchotu. Z tohoto důvodu Sacasa neochotně přijal podmínky USA a stáhl svůj nárok na prezidentský úřad. Přesto byl v roce 1932 zvolen prezidentem a vládl do roku 1936, kdy ho svrhl Anastasio Somoza García. BRITANNICA, T. Editors of Encyclopaedia. Juan Bautista Sacasa. In: *Encyclopedia Britannica* [online]. 12.8.2012 [cit. 2022-04-03]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/biography/Juan-Bautista-Sacasa>

¹⁶⁹ BRITANNICA, T. Editors of Encyclopaedia. Anastasio Somoza. In: *Encyclopedia Britannica* [online], 12.12.2007 [cit. 2022-04-03]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/biography/Anastasio-Somoza>

¹⁷⁰ Národní garda byla vytvořena americkou námořní pěchotou v roce 1927 během okupace USA na území Nikaragui. USA však vytvořily, financovaly a pomáhaly cvičit domobranu, aby si udržely kontrolu nad zemí. Prvním velitelem byl Anastasio Somoza García. Národní garda byla rozpuštěna v roce 1979, kdy skončila doba vlády rodiny Somoza. KEEN, Benjamin a Mark WASSERMAN. *A history of Latin America*. 3rd ed. Boston: Houghton Mifflin Company, 1988, s. 448–450

¹⁷¹ BROWNLEE, Jason, 2007, s. 616–617

¹⁷² MINSTER, Christopher. Biography of Anastasio Somoza García, President of Nicaragua. In: *ThoughtCo* [online]. 28.7.2019 [cit. 2022-11-25]. Dostupné z: <https://www.thoughtco.com/biography-of-anastasio-somoza-garcia-2136349>

¹⁷³ CUZAN, Alfred G. The Nicaraguan Revolution: From Autocracy to Totalitarian Dictatorship? In: *Journal of Interdisciplinary Studies* [online]. 1989 [cit. 2022-04-03], s. 187

¹⁷⁴ V roce 1956 byl Somoza zavražděn básníkem Rigobertem Lópezem Pérezem, kterému se podařilo dostat přes Somozovu osobní ochranu. Během oslav své kandidatury v Leónu zaútočil na diktátora. Ten na následky zemřel o osm dní později. STOCK, Jennifer. *Global events: milestone events throughout history*. Farmington Hills, MI: Gale, 2014, s. 259

¹⁷⁵ STOCK, Jennifer, 2014, s. 259

¹⁷⁶ BROWNLEE, Jason, 2007, s. 616–617

¹⁷⁷ Anastasio Somoza Debayle byl v době bratrova prezidentství hlavním velitelem Národní Gardy. Pomáhal svému bratrovu udržovat pořádek a kontrolu nad nikaragujskou společností. Anastasiovy rostoucí prezidentské ambice vyvolaly vlnu konfliktů mezi ním a jeho bratrem. V roce 1967, když Luis Somoza Debayle zemřel na infarkt, dočasně odešel z Národní gardy, aby mohl podle ústavy převzít prezidentský úřad a pokračovat v dynastii rodu Somozů. Somoza Debayle, Anastasio (1925–1980). In: *Encyclopedia.com*. [online]. 18.9.2022 [cit. 2022-11-25]. Dostupné z: <https://www.encyclopedia.com/humanities/encyclopedias-almanacs-transcripts-and-maps/somoza>

vlády opozice sílila, jelikož byl jeho styl vlády nejrepresivnější ze všech tří Somozů. Bombardoval města, zabíjel civilisty, dopouštěl se mučení, korupce a dalších nelidských činů. V reakci na to americký prezident Jimmy Carter odvolal svou podporu a odsoudil jeho vládu. Porušoval lidská práva, což vyvolalo nejen zahraniční, ale i domácí odpor.¹⁷⁸

Násilná povstání proti útlaku Somozovy vlády, známá též jako Sandinistická revoluce,¹⁷⁹ vedla v červenci 1979 k jeho rezignaci a k jeho zavraždění, kdy byl zabit při výbuchu bomby v autě, které řídil. Bombu do jeho auta nastražili Sandinisté.¹⁸⁰

2.1.2 Sýrie

Dědičné nástupnictví v Sýrii se od nástupnictví v Nikaragui odlišuje tím, že je stále aktuální. Začalo momentem, kdy se Háfiz al-Asad (vl. 1971–2000) chopil moci.¹⁸¹ V té době zde vládla strana Baas (v českém překladu celým názvem Socialistická strana arabské obrody),¹⁸² která se vyznačuje silným nacionalismem, antikolonialismem a demokratickým socialismem. K moci se dostala v roce 1963 a od té doby je jedinou oficiálně uznanou stranou v Sýrii.¹⁸³

[debayle-anastasio-1925-1980](#)

¹⁷⁸ STOCK, Jennifer, 2014, s. 259

¹⁷⁹ Sandinisté jsou revoluční frakce prosazující socialismus a odstranění klanu Somoza od moci. Byla založena v roce 1962 a pojmenována po César Augustu Sandinovi, nikaragujském revolucionáři, který v letech 1927–1933 protestoval proti okupaci Spojených států. S utlačováním ze strany Somoza se obyvatelé Nikaraguy více sjednotili proti vládnoucí dynastii. V roce 1979 se jim podařilo porazit Národní gardu a sesadit Anastasia Somoza Debayleho, čímž ukončili 44 let trvající diktaturu. Sandinisté poté vládli od roku 1979–1999. BRITANNICA, T. Editors of Encyclopaedia. Sandinista. In: *Encyclopedia Britannica* [online], 8.11.2016 [cit. 2022-12-12]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/topic/Sandinista>

¹⁸⁰ Somoza Debayle, Anastasio (1925–1980). In: *Encyclopedia.com*. [online], 18.9.2022 [cit. 2022-12-5]. Dostupné z: <https://www.encyclopedia.com/humanities/encyclopedias-almanacs-transcripts-and-maps/somoza-debayle-anastasio-1925-1980>

¹⁸¹ BROWNLEE, Jason, 2007, s. 618

¹⁸² Strana Baas byla založena v roce 1943 v syrském hlavním městě Damašku. Podporovala odpor proti imperialismu a kolonialismu a snažila se zamezit tvoření třídních rozdílů. Baas má odvětví nejen v Sýrii, ale také v Iráku, kde se jejich moc soustředila pod Saddámem Husajnem, a v Sýrii zase naopak pod Háfizem al-Asadem. V obou případech se strana dostala do popředí již pár let před uchopením moci, nicméně v době obou vládců převažovala nejvíce. Irácká část strany padla v roce 2003 v důsledku války v Iráku. BRITANNICA, T. Editors of Encyclopaedia. Baath Party. In: *Encyclopedia Britannica* [online]. 30.4.2020 [cit. 2023-1-6]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/topic/Baath-Party>

¹⁸³ KERR, Malcolm H. Hafiz Asad and the Changing Patterns of Syrian Politics. In: *International journal (Toronto)* [online]. London, England: Canadian Institute of International Affairs, 1973, 28(4), 689-706 [cit. 2023-01-06], s. 692–694

Háfiz al-Asad se stal prezidentem v roce 1971 a s ním započal diktátorský režim.¹⁸⁴ Podařilo se mu něco, o čem se předchozím politikům mohlo jen zdát. Přinesl do Sýrie politickou stabilitu a jednotu syrské společnosti.¹⁸⁵ Asad vládl prostřednictvím strany Baas, a díky své nově nabyté moci dosadil na vlivné pozice lidi z řad Alavitů,¹⁸⁶ ke kterým sám patřil. Tímto způsobem se mu podařilo přivést zmíněnou stabilitu do dvou odlišných mocenských struktur.¹⁸⁷

V prvních okamžicích své vlády zlikvidoval opozici a odpůrce, posílil armádu, ovládl bezpečnostní aparát a lojalitu obyvatelstva si zajistil absolutním dohledem a přísnou cenzurou. Nebyl však sám. Shromáždil skupinu věrných – kliku loajálních příslušníků,¹⁸⁸ kteří se Asadovými rozkazy řídily s nábožnou oddaností. Měly na starosti přísnou kontrolu nad státním aparátem a armádou.¹⁸⁹

Lze také poznamenat, že za Asadova režimu se díky výše zmíněné kontrole médií a zasahování do politiky vytvořil kult osobnosti (podobnému, jaký vybudoval Kim Ilšong), který diktátora prezentuje jako otce národa a velkého spasitele. Tímto si obhájil legitimitu diktátorství.¹⁹⁰

Věnoval se přípravě svého nejstaršího syna Básila al-Asada na převzetí moci. Některé zdroje dokonce tvrdí, že se inspiroval komunistickými režimy „rodinného klanu“, jako je

¹⁸⁴ Háfiz al-Asad se přidal do Baas v roce 1946 jako studentský aktivista. Před převratem strany Baas v roce 1963 vytvořil spolu s dalšími členy strany, jmenovitě Muhammadem Umranem a Salahem Jadidem, vojenský výbor a po převratu se stal velitelem letectva. Asad se mnohdy se svými spoluzakladateli neshodl, což zapříčinilo rozdělení strany na převážně civilní křídlo pod vedením Salaha Jadida a na převážně vojenské křídlo pod vedením Asada. Jejich neshody ohledně kontroly strany Baas vedly Asada k převratu v Damašku v roce 1969, při němž se zmocnil místních mediálních domů a rozhlasových stanic. Dále Asad zorganizoval další převrat. Využil svého silného vlivu v syrské armádě a v roce 1970 převzal veškerou moc nad stranou, uvěznil Jadida a do strany si dosadil lidi jemu loajální. O rok později jmenoval lidovou radu, která ho následně zvolila prezidentem. BRITANNICA, T. Editors of Encyclopaedia. Hafez al-Assad. In: *Encyclopedia Britannica* [online]. 2.10.2022 [cit. 2023-1-6]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/biography/Hafiz-al-Assad>, KERR, Malcolm H., 1973, s. 694–703

¹⁸⁵ SALAYMEH, Bilal. Syria under al-Assad rule: A case of neopatrimonial regime. In: *Ortadoğu Etutleri* [online]. Ankara: Ortadoğu Stratejik Araştırmalar Merkezi (ORSAM), 2018, 10(2), 140-170 [cit. 2023-01-06]. s. 146–147

¹⁸⁶ Jedná se o náboženskou skupinu hlásící se k šíitskému islámu. Mají odlišné zvyky, protože jejich víra se dotýká nejen islámu, ale i křesťanství (víra v Alí, které se dá připodobnit Otcí, Synu a Duchu svatému), a proto nemusí splňovat základní povinnosti žádného náboženství. BRITANNICA, T. Editors of Encyclopaedia. Alawite. In: *Encyclopedia Britannica* [online]. 12.10.2022 [cit. 2023-1-6]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/topic/Alawite>

¹⁸⁷ RAIS, Faiza R. Syria under Bashar al Assad: a profile of power. In: *Strategic studies* [online]. 2004, XXIV(3), 144-168 [cit. 2023-01-06], s. 146–148

¹⁸⁸ Háfiz al-Asadova klika byla uzavřená skupina úředníků, kam patřila armádní a vojenská elita, rodinní příslušníci a příbuzní, byrokraté a státníci strany Baas. Klika trvala až do vlády Bašára, kdy měla údajně vliv na hladké předání moci. SALAYMEH, Bilal, 2018, s. 148–150

¹⁸⁹ SALAYMEH, Bilal, 2018, s. 148–149

¹⁹⁰ GRZELCZYK, Virginie. In the name of the father, son, and grandson: succession patterns and the Kim dynasty. In: *Journal of Northeast Asian history* [online]. 9(2), 2012, 33-68, [cit. 2023-01-12]. Dostupné z: <https://research.aston.ac.uk/en/publications/in-the-name-of-the-father-son-and-grandson-succession-patterns-an>, s. 47

například KLDK, která se v té době také připravovala na dědičné nástupnictví.¹⁹¹ Básiř však náhle zahynul při autonehodě v roce 1994 a role nástupníka tak přešla na Háfizova druhorozeného syna Bašára al-Asada (1965–dosud), který v té době studoval v Londýně obor oftalmologie.¹⁹² Elita a vedoucí představitelé strany Baas výběr nástupce podpořili.¹⁹³ Bašár byl postaven do popředí protikorupční kampaně, aby se zviditelnil.¹⁹⁴

Zdravotní stav Háfize al-Asada se začal v devadesátých letech zhoršovat a v roce 2000 zemřel na srdeční infarkt. Vládu tak převzal Bašár.¹⁹⁵ Ačkoli s jeho nástupem měli lidé naději, že nastolí éru demokratických reforem a ekonomické obrody, zejména díky jeho vzdělání na Západě,¹⁹⁶ Bašár pokračoval ve stopách svého otce, tedy v diktátorském režimu.¹⁹⁷ Od roku 2011 až do současnosti čelí Bašár v Sýrii masovým prodemokratickým protestům, které postupně přerostly v občanskou válku.¹⁹⁸

¹⁹¹ ZISSER, Eyal. Syria - The Renewed Struggle over the Succession. In: *World today* [online]. London: Royal Institute of International Affairs, 1994, 50(7), 136-139 [cit. 2023-01-12], s. 137

¹⁹² RAIS, Faiza R., 2004, s. 151

¹⁹³ BROWNLEE, Jason, 2007, s. 618

¹⁹⁴ BRITANNICA, T. Editors of Encyclopaedia. Bashar al-Assad. In: *Encyclopedia Britannica* [online], 7.9.2022 [cit. 2023-1-12]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/biography/Bashar-al-Assad>

¹⁹⁵ Nástupnictví Bašára proběhlo hladce z několika důvodů. Byla změněna syrská ústava, konkrétně článek 83, který stanoví, že minimální věk prezidenta je 40 let. Protože Bašárovi v té době bylo 34 let, minimální věk byl snížen na ten jeho. Dalším důvodem bylo, že jeho otec vládl dlouhých třicet let, během nichž se proti jeho nástupnictví neobjevila žádná opozice. Dále podpora ze strany bezpečnostních složek a armády, ve které Bašár dosáhl hodnosti plukovníka, a politické strany Baas, ve které se stal jejím generálním tajemníkem. V červenci 2000 se stal prezidentem na sedmileté funkční období. V roce 2007 a 2014 obhájil svůj post prezidenta opětovaně. RAIS, Faiza R., 2004, s. 151–152, STRACQUALURSI, Veronica and Adam KELSEY. The rise of Syria's controversial president Bashar al-Assad. In: *abcNews* [online], 7.9.2022 [cit. 2023-1-12]. Dostupné z: <https://abcnews.go.com/Politics/rise-syrias-controversial-president-bashar-al-assad/story?id=46649146>

¹⁹⁶ V roce 1992 se přestěhoval do Londýna, kde dokončil svoje studia na oboru oftalmologie. Strávil tam dva roky. V roce 1994 byl povolán zpět do Sýrie, aby se mohl věnovat politice a přípravě na vládu. Kvůli své nezkušenosti v politické a vojenské sféře absolvoval výcvik na vojenské akademii. Po jejím ukončení získal hodnost plukovníka elitní Republikánské gardy. BRITANNICA, T. Editors of Encyclopaedia. Bashar al-Assad. In: *Encyclopedia Britannica* [online]. 7.9.2022 [cit. 2023-1-12]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/biography/Bashar-al-Assad>

¹⁹⁷ Zastánci vyšších pozic brali nástupnictví Bašára za nezbytně nutné pro udržení statusu quo, které koexistovalo s porušováním lidských práv, korupcí, sektářstvím atd. I když na začátku jeho vlády to vypadalo, že dojde k nějakým změnám (viz uvolnění vládních omezení tisku a cenzury, propuštění politických vězňů atd.), během několika měsíců došlo opět k potlačování lidských práv, zatýkání a zastrasování. BRITANNICA, T. Editors of Encyclopaedia. Bashar al-Assad. In: *Encyclopedia Britannica* [online]. 7.9.2022 [cit. 2023-1-12]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/biography/Bashar-al-Assad>, RAIS, Faiza R., 2004, s. 151–152

¹⁹⁸ V letech 2006–2010 Sýrie postupně padala na ekonomické dno a začalo to nejhorší sucho v novodobé Sýrii. To vedlo k eskalaci prodemokratického hnutí a hrálo roli v povstáních arabského jara. V reakci na vzrůstající nepokoje se vláda pokusila povstání vojensky potlačit, což přeměnilo pokojné protesty v ozbrojený konflikt v roce 2011. Na jedné straně bojuje Bašár al-Asad s armádou a alavitskou menšinou, která je podporována Ruskem a Íránem. Na straně druhé tu máme sunnitskou menšinu, Jižní frontu a Kurdy s podporou od USA, Německa, Turecka, Jordánska, Izraele a Saúdské Arábie. Syrská občanská válka trvá do dnešních dní. Jedná se o nejhorší humanitární krizi 21. století. Svou zemi opustilo více jak polovina obyvatel z předválečných 22 milionů, přibližně 7 milionů lidí je bez domova a více než 2 miliony lidí žije v táborech s omezeným přístupem k základním lidským potřebám. BBC, Editors. Why has the Syrian war lasted 11 years?. In: *BBC News* [online]. 15.3.2022 [cit. 2023-1-12]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-35806229>, BRITANNICA, T. Editors of Encyclopaedia. Syrian Civil War. In: *Encyclopedia Britannica* [online]. 5.1.2023 [cit. 2023-1-12]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/event/Syrian-Civil-War>

2.2 Konsolidace moci Kim Ilšonga

K pochopení dědičného nástupnictví v Severní Koreji je zapotřebí si představit samotnou konsolidaci moci Kim Ilšonga.

Začátky politické angažovanosti Kim Ilšonga můžeme pozorovat ve 30. letech, kdy se připojil k partyzánům v Mandžusku, kteří bojovali proti koloniální vládě. Kariérně rychle postupoval a Japonci ho začali brát jako partyzánského vojevůdce.¹⁹⁹ Z toho důvodu byl v roce 1940 donucen opustit Mandžusko.²⁰⁰ S tímto začalo jeho působení v SSSR, kde byl zařazen do speciální jednotky (88. brigáda), která působila až do konce druhé světové války, kdy byla rozpuštěna.²⁰¹

Kim Ilšong se do Koreje dostal v září 1945.²⁰² Měl zastávat funkci pomocníka Sovětů, kteří potřebovali někoho, kdo by měl k místním blízko a rozuměl by jim. Sověti si právě jeho vybrali a dosadili ho na vedoucí pozici.^{203,204} V rámci oslav osvobození Koreje Rudou armádou představili Severokorejčům dne 14. října 1945 jejich nového vůdce.²⁰⁵

Dne 9. září 1948 vznikla KILDR a Kim Ilšong byl jmenován premiérem nového komunistického státu.²⁰⁶ Po nástupu Kimovy vlády byl rychle zaveden politický systém podobný SSSR. Média se zestátnila a byla provedena řada ekonomických opatření, včetně znárodnění průmyslových podniků, pozemkových reforem a kolektivizace zemědělství. Kim Ilšong postupně konsolidoval svou moc a posiloval své postavení jako vůdce země.²⁰⁷

V této době zde existovaly Čtyři politické frakce (domácí, jenanská, sovětská a partyzánská). Kromě partyzánské frakce zbylé tři představovaly pro Kim Ilšonga překážku od úplné kontroly nad státem. Uvědomoval si, že je třeba se těchto frakcí zbavit, aby mohl nad státem převzít moc a postupně odstříhávat SSSR a ČLR od vlivu na KILDR.²⁰⁸

¹⁹⁹ Podle dostupných záznamů se ve 30. letech připojil k partyzánům. Jistý Kim Ilšong byl považován Japonci za partyzánského vojevůdce, je ale sporné, zda šlo o tu stejnou osobu (pravděpodobně nešlo). Jisté ale je, že si jej všimli v SSSR, kde byl zařazen do speciální jednotky. BUZO, Adrian. *The Making of Modern Korea*. Routledge, 2002. s. 46

²⁰⁰ BUZO, Adrian. *The Making of Modern Korea*. Routledge, 2002. s. 46

²⁰¹ LAN'KOV, Andrej Nikolajevič, 2002, s. 56–58

²⁰² LAN'KOV, Andrej Nikolajevič. *The real North Korea: life and politics in the failed Stalinist utopia*. New York, NY: Oxford University Press, 2013, s. 26

²⁰³ LAN'KOV, Andrej Nikolajevič, 2002, s. 58

²⁰⁴ Původně byl Sověty vybrán Čo Mansik (曹晩植), který byl z počátku ideálním kandidátem a zvažovali ho dosadit do vedoucích pozic. Byl totiž nacionalistický aktivista, který aktivně bojoval proti Japoncům a podrobením se jich. Nicméně hlavním problémem bylo, že Čo Mansik nebyl vlastně komunistou, odsuzoval poručnictví, proto Sověti museli hledat někde jinde. BUZO, Adrian, 2002, s. 53–55

²⁰⁵ LÖWENSTEINOVÁ, Miriam a Markéta POPA, eds., 2018, s. 360

²⁰⁶ LINTNER, Bertil, 2005, s. 67

²⁰⁷ LÖWENSTEINOVÁ, Miriam a Markéta POPA, eds., 2018, s. 360

²⁰⁸ LAN'KOV, Andrej Nikolajevič, 2002, s. 62–63

První čistka nastala již v roce 1948 a pak mezi lety 1953–5 proti domácí frakci. Domáci frakci tvořili korejští komunisté, kteří působili v celé Koreji za období okupace a přešli z jihu na sever. Z tohoto důvodu je Kim Ilšong podezříván, že jsou to špióni, kteří na jihu sabotovali komunistické hnutí.²⁰⁹

V letech 1957–58 se Kim Ilšong zbavil jenanské frakce, jež se skládala z pročínsky smýšlejících korejských komunistů, kteří se mezi 20. až 30. lety stáhli do Jenanské oblasti v Číně. Na začátku padesátých let spolu se sovětskou frakcí aktivně kritizovaly postupy vůdce a jeho sílící kult osobnosti.²¹⁰

Poslední čistka v letech 1957–1962 se týkala sovětské frakce, jejíž členové jako jediní před příchodem do Koreje nežili v Koreji a byli silně ovlivněni západní kulturou, čímž se stali velmi důležitými osobami pro sovětskou okupační moc. Byli tak největší hrozbou a konkurencí pro Kim Ilšonga.²¹¹

Jediná partyzánská frakce nebyla plně zlikvidována, jelikož její členové byli bývalí spolubojovníci Kim Ilšonga z Mandžuska, kteří oddaně stáli po jeho boku již od úplného začátku. Aby si zajistil postavení, vyzvedl partyzánskou frakci do popředí v polovině šedesátých let a dosadil své lidi do vlivných pozic, čímž vznikl mocenský monopol jedné frakce.²¹² Nicméně ani jeho stoupcenci se nevyhnuli tzv. pročištění. Kim Ilšong si přeměnou strany zajistil stabilní postavení a jednoznačnou kontrolu. Už to nebyla strana, ale on, kdo rozhodoval. Začal vládnout přímo, proto bylo zapotřebí se zbavit některých svých loajálních členů, kteří mu mohli stát v cestě.²¹³

V podkapitole 1.2.1 *Oficiální ideologie* se dozvídáme o ideologii *čučče*, kterou Kim Ilšong poprvé zmínil ve svém projevu v roce 1955. Ideologie měla pro vůdce taky praktické využití. Svým důrazem na nacionalismus a korejskou nadřazenost mu umožňovala se oprostít od cizích (zejména sovětských a čínských) vlivů.²¹⁴ Zároveň se sílící propagací ideologie se prohluboval Kim Ilšongův kult osobnosti, který započal již ve druhé polovině čtyřicátých let.²¹⁵

²⁰⁹ LINTNER, Bertil, 2005, s. 67–73

²¹⁰ Ibid., s. 67–73

²¹¹ Ibid., s. 67–73

²¹² LAN'KOV, Andrej Nikolajevič, 2002, s. 86

²¹³ BUZO, Adrian. *Partyzánská dynastie: politika a vedení Severní Koreje*. Praha: BB art, 2003, s. 90

²¹⁴ Na konci 50. a v průběhu 60. let dochlo k vyostření vztahů mezi SSSR a ČLR. Konflikt mezi oběma komunistickými velikány dal Kim Ilšongovi volnou ruku. Umožnilo mu to se více oprostít od jejich vlivu (ač to do značné míry poškodilo tehdejší ekonomiku) a posílit svou moc. LAN'KOV, Andrej Nikolajevič, 2002, s. 64

²¹⁵ V severokorejských médiích se na konci čtyřicátých let začalo hovořit o Kim Ilšongovi jako o "vůdci" (*surjōng*), což bylo v korejských publikacích výhradně používáno pro označení Lenina a Stalina. Nicméně, i když v té době začala Kimova autorita růst, sovětské poradci ho kontrolovali a byl nucen zohledňovat zájmy jiných frakcí. LAN'KOV, Andrej Nikolajevič, 2002, s. 86

Kim Ilšong se stal hlavním symbolem KLDŘ a jeho jméno i obrazy byly všudypřítomné v médiích, na veřejných prostranstvích (kanceláře, vagóny v metru atd.) a v domech obyčejných lidí. Média často vyzdvihovala jeho velikost, oddanost, mýty a legendy nejen o něm, ale i o jeho rodině. Jeho příběhy v sobě nesly nadpřirozené prvky, což vedlo ke zbožšťování jeho osobnosti. Byly vyprávěny mezi lidmi, děti se je učily ve školce a ve škole se dokonce staly součástí povinné výuky. Vstoupil tak do každodenního života lidí. Dalo by se spekulovat, že byl ve 20. století nejvíce opěvovaným totalitním vůdcem.²¹⁶

Již na začátku šedesátých let, kdy se postupně jednotlivé kroky (čistky, kult osobnosti a ideologie) implementovaly a upevňovaly, se Kim Ilšong stal nezpochybnitelným vůdcem KLDŘ. Byl lidmi viděn jako „božský vůdce“. V zemi neexistovala žádná opozice, frakce ani odpůrci, kteří by mu mohli bránit ve vedení země.²¹⁷

²¹⁶ LÖWENSTEINOVÁ, Miriam a Markéta POPA, eds., 2018, s. 364–365

²¹⁷ LINTNER, Bertil, 2005, s. 74

3 Komparace nástupnictví Kim Čöngila a Kim Čöngüna

Obecně lze říct, že předávání moci z vůdce na syna (resp. z první generace na druhou generaci) se v historii i přes určitou vzácnost opakovaně objevovalo. I v současnosti existuje několik případů (viz str. 35). Nicméně předávání moci z druhé generace na třetí generaci bylo vždy spornější, a to hlavně proto, že personalistické režimy si zakládají na osobní projekci a jakákoli krize, ať už se jedná o ekonomickou, hospodářskou atd., může oslabit podporu vlády.²¹⁸ Proto je pro mnoho odborníků dědičné nástupnictví v KLDK tak zajímavé, jelikož předčilo veškerá očekávání.²¹⁹

Severokorejský režim vždy zdůrazňoval význam kontinuity a stability svého vedení a myšlenka dědičného nástupnictví byla klíčovou součástí její politické ideologie. Vzhledem k tomuto důrazu na dynastickou posloupnost nebylo překvapením, že za příštího vůdce byl vybrán právě syn Kim Čöngila.²²⁰

3.1 Kim Čöngil

3.1.1 Známé informace o Kim Čöngilovi před jeho nástupem

Kim Čöngil (ruským jménem Jurij Irsenovič Kim) se narodil matce Kim Čöngsuk (金正淑, 1917–1949)²²¹ 16. února 1942²²² v SSSR,²²³ kde v té době jeho otec Kim Ilsöng působil jako partyzánský vůdce v boji proti japonské okupaci Koreje. O dva roky později se narodil jeho mladší bratr Kim Manil (金萬一, 1944/1947–1948). V roce 1945, kdy skončila druhá světová válka, se všichni společně vrátili do Severní Koreje.²²⁴

²¹⁸ GRZELCZYK, V., 2012, s. 42

²¹⁹ Mnoho akademiků, žurnalistů a politiků pochybovalo o kontinuitě severokorejského režimu po smrti Kim Ilsönga. Věřili, že se lidé vládě postaví na odpor (podobně jako to nastalo například v Nikaragui) a zanikne tak další komunistický stát. Jejich argument byl podpořen také množstvím přírodních katastrof, které postihly KLDK. Nicméně rok 1997 je vyvedl z omylu, kdy Kim Čöngil úspěšně převzal moc po otci. GRZELCZYK, V., 2012, s. 48–49

²²⁰ LIM, Jae-Cheon. *Kim Jong Il's Leadership of North Korea*. London: Routledge, 2009, s. 103

²²¹ Byla Kim Ilsöngovou první manželkou. S Kim Ilsöngem se poznala ve třicátých letech, kdy dělala různé práce: od práce v kuchyni až po šití. Později se podle mytologie stala členkou Kim Ilsöngovy partyzánské jednotky. BRADLEY, K. *Under the Loving care of the fatherly leader: North Korea and the Kim Dynasty*. New York: St. Martin's Press, 2006, s. 124

²²² V průběhu zkoumání jsem narazila na rok 1941 a 1942. Nicméně po bližším prozkoumání se přikláním k datu 1941. Rok 1942 je s velkou pravděpodobností tah severokorejské propagandy k vyzdvihnutí podobnosti Kim Čöngila s jeho otcem Kim Ilsöngem, který se narodil v roce 1912.

²²³ O konkrétním místě se dosud vedou spekulace. Jedná se konkrétně o tábor Vjatskoje u Chabarovsku, nebo o tábor Vorošilov u Nikolsku. Severokorejská propaganda uvedla v roce 1982, při příležitosti oslavy Kim Čöngilových čtyřicátých narozenin, za místo jeho narození horu Paktusan. Korejci horu vnímají jako posvátné místo z různých legend a příběhů. K pozvednutí jeho božskosti je toto místo ideální. LIM, Jae-Cheon, 2009, s. 11

²²⁴ BUZO, Adrian, 2003, s. 90

Rok po návratu do KLR se Kim Čöngsuk narodila dcera Kim Kyönghui (金敬姬, 1946–), o kterou se Kim Čöngil později staral.²²⁵ V roce 1947 zemřel Kim Čöngilův mladší bratr a dva roky poté zemřela i jeho matka.²²⁶ O jeho mládí se ví jen velmi málo, jelikož mnoho informací bylo pozměněno a zveličeno oficiální propagandou v průběhu let. Nicméně už jako dítě si uvědomoval důležitost svého otce jako velkého vůdce KLR, a proto je ve spisech často poukazováno na Kim Čöngilovu plnou oddanost svému otci.²²⁷

Když v padesátých letech začala korejská válka, byl nucen se přenosit se sestrou do provincie Jílín v severovýchodní Číně, kde společně strávili dva roky. Hned po skončení války se vrátili do Pchjöngjangu, kde Kim Čöngil dokončil základní školu.²²⁸

Rozhodně je třeba poukázat na speciální zacházení s Kim Čöngilem v době, kdy byl na střední škole. Například v letech 1957 a 1959 odjel s otcem do SSSR na služební cesty nebo se zúčastnil stranických akcí, kde sbíral zkušenosti o tom, jak strana funguje, což mu do budoucna zajistilo dostatečné politické zázemí a podporu mezi partyzány.²²⁹

V roce 1960 nastoupil Kim Čöngil na Kim Ilsöngovu univerzitu na obor politická ekonomie. V průběhu studijních let se také učil taktikám partyzánského boje a vojenské strategii. V roce 1964 univerzitu dokončil a začal pracovat pro KSP, konkrétně v organizačním oddělení, které přímo řídilo všechny stranické složky administrativy, armádu a masové organizace.²³⁰

3.1.2 První náznaky nástupnictví a následující kroky

Na konci šedesátých let můžeme pozorovat Kim Ilsöngovy snahy o prosazování svého syna Kim Čöngila jako svého nástupce. Politicky rychle stoupal a v roce 1969 byl jmenován náměstkem ministra propagandy. Byl zodpovědný za správu oddělení, které se zabývalo různými záležitostmi, jako například návrhem a vydáváním stranických průkazů, tvorbou portrétů Kim Ilsönga a vytvářením medailí s jeho podobiznou.²³¹

Nicméně i přes svůj rychlý kariérní růst působil v politice nezkušeně. K zajištění si autority a podpory nejen členů politbyra, ale také svého otce, musel prokázat svoje schopnosti a být

²²⁵ V severokorejské propagandě toto využívají k poukázání na Kim Čöngilovu starostlivou stránku a na těžké období, kdy se musel po smrti bratra a matky postarat o svého jediného sourozence. V tomto bodě je však značný rozdíl mezi kultem osobnosti otce a syna. Oproti Kim Ilsöngovi nezažil Kim Čöngil nějak těžké dětství, nebojoval proti Japonsku a už rozhodně nevedl partyzánskou jednotku. Proto se této události propaganda chytla. KIM, Sung Chull. *North Korea under Kim Jong Il: from consolidation to systemic dissonance*. Albany: State University of New York Press, 2006, s. 33

²²⁶ KIM, Sung Chull, 2006, s. 30

²²⁷ LIM, Jae-Cheon, 2009, s. 24–25

²²⁸ KIM, Sung Chull, 2006, s. 35

²²⁹ LIM, Jae-Cheon, 2009, s. 28

²³⁰ LINTNER, Bertil, 2005, s. 87

²³¹ LIM, Jae-Cheon, 2009, s. 43

bezpodmínečně loajální. Jeho silnou stránkou bylo právě umění. Kim Čöngil byl známý ve svém okolí pro svou zálibu ve filmech, hudbě a divadelních hrách. Nově nabyté postavení mu dalo do rukou určitou moc. Umění a literatura jsou mocnými nástroji v šíření ideologických myšlenek mezi obyvateli. Svých znalostí využil a posílil indoktrinaci Severokorejců, v rámci které zapracoval na kultu osobnosti Kim Ilsönga i celé rodiny.^{232,233}

Začátkem sedmdesátých let došlo k dalšímu upevnění Kim Čöngilova postavení v politice. Ve straně bylo již zřejmé, že byl Kim Čöngil ustanoven jako nástupce Kim Ilsönga. Postupně se obměňovala mocenská struktura, kam byli dosazováni Kim Čöngilovi stoupenci. Dále v roce 1971 Kim Ilsöng na šestém setkání Ligy socialistické vlastenecké mládeže (社會主義愛國青年同盟) podle jihokorejských zdrojů prohlásil, že je třeba přenechat budoucnost mladší generaci, čímž implikoval, že nástupce bude s velkou pravděpodobností jeho syn a ne někdo z Kim Ilsöngovy generace.²³⁴

Dne 16. února 1973, na narozeniny Kim Čöngila, zveřejnila severokorejská média titulek, v němž odkazovala na nové umělecké a literární styly zavedené samotným Kim Čöngilem. Jeho jméno však nebylo zmíněno.²³⁵ Později byl v tomto samém roce jmenován tajemníkem pro organizaci, propagandu a agitaci. V roce 1974 se dokonce stal řádným členem politického výboru KSP, což znamenalo, že byl ve vnitřním kruhu oficiálně uveden jako nástupce svého otce. Veřejnosti to však nebylo známo. V médiích o něm nebylo napřímo psáno až do konce sedmdesátých let, nicméně se objevoval termín *tang čungang* (centrum strany), což mělo být jeho kódové označení.²³⁶

Přestože nebyl do té doby mediálně známý, začal se kolem něho budovat kult osobnosti. Zpívaly se o něm chvalozpěvy, několik studentských konferencí bylo věnováno jeho spisům, a dokonce se začaly postupně vyvěšovat jeho portréty ve školách.²³⁷ Zároveň si získal výhradní právo k výkladu ideologie *čučče*, kterou označil za „kimilsöngismus“ a nově zavedl *Deset zásad* (viz podkapitola 1.2.1 *Oficiální ideologie*), které se staly jakousi „ústavou“, hlavními pravidly, podle kterých se lidé museli řídit.²³⁸

²³² Posílení kultu osobnosti Kim Ilsönga a jeho rodiny provedl hned několika způsoby: místa, která měla pro jeho otce nějakou hodnotu (ať už se jednalo o ta, která často navštěvoval, nebo měla vyloženě spojitost s nějakou historickou událostí) označil za revoluční místa; Úřad pro výzkum dějin strany se změnil na Úřad pro výzkum dějin Kim Ilsönga (později se změnil ještě na Úřad pro výzkum Kim Ilsöngových revolučních myšlenek); v roce 1972 postavil 66 metrů vysokou bronzovou sochu svého otce; psalo se o Kim Ilsöngových vzpomínkách, zejména o jeho hrdinských činech a natáčely se o něm i filmy. LIM, Jae-Cheon, 2009, s. 43–44

²³³ LIM, Jae-Cheon, 2009, s. 42–43, 56

²³⁴ OH, Kongdan. *Leadership Change in North Korean Politics: The Succession to Kim Il Sung*. Santa Monica, CA: RAND Corporation, 1988, s. 7–8

²³⁵ LIM, Jae-Cheon, 2009, s. 54

²³⁶ *Ibid.*, s. 52–55

²³⁷ BUZO, Adrian, 2003, s. 97–98

²³⁸ KIM, Čusu, Ůnsök MUN, Hüičchöl Jun. Kim Čöngilgwa Kim Čöngüne kwölljöksünggjegwadžong pigjorül tchonghan nambukkwangje čönmang [Perspektivy mezikorejských vztahů na základě srovnání procesu

Ve druhé polovině sedmdesátých let začala postupně přecházet moc na Kim Čöngila. Toto období je obdobím, kdy se upevňuje myšlenka monolitního systému vládnutí,²³⁹ kdy byla severokorejská společnost podrobena totalitní transformaci, kterou měl v rukách hlavně Kim Čöngil. Jednalo se o systém, který pouze jemu umožňoval přijímat důležitá rozhodnutí a vyžadoval naprostou poslušnost stranických kádrů jak ve straně, tak i v armádě a dalších vládních sektorech. Dále mu k postupnému vzestup dopomohla i nově rozšířená tajná policie. Měla za úkol stabilizovat vládu velkého vůdce a podporovat politické nástupnictví Kim Čöngila.²⁴⁰

V roce 1975 Kim Čöngil stanul v čele hnutí Trojí revoluce, které využívalo svoje tři aspekty – ideologické, technické a kulturní – k tzv. „oživení společnosti“. V podkapitole 1.2.6 *Hospodářství* se můžeme dočíst, že již v sedmdesátých letech zaznamenala KLDK postupný úpadek své ekonomiky. K zamezení dalším úpadkům měla skupina tohoto hnutí dohlížet na dělníky v továrnách a na politické kádry, zda následují správně ideologii.²⁴¹ Skupina se skládala z mladých straníků, vědců, techniků a Severokorejci o ni referují jako „o tělesné strážní ideologie a kultu osobnosti Kimů“. Konkrétně však sloužila jako nástroj pro posílení Kim Čöngilovy moci v rámci nástupnictví. Dávalo mu to možnost více pročistit KSP a začít dosazovat své lidi.²⁴²

Plány k postupnému upevňování své pozice následníka se však na dva roky pozastavily. Jedná se o období mezi 1977 a 1978, kdy se v severokorejských médiích přestalo objevovat jeho kódové označení. Úpadek se přisuzuje k údajné nespokojenosti Kim Ilsönga s jeho činností.²⁴³ Přestože není zdaleka jasné, proč tomu tak bylo, vyskytuje se jeden důvod, který by vysvětloval stažení Kim Čöngila do ústraní. V roce 1976 došlo k incidentu na 38. rovnoběžce, kde byli severokorejskou jednotkou zavražděni dva američtí vojáci. Kim Ilsöng o tomto incidentu údajně nevěděl. Z jeho strany nebyl útok plánovaný. V oblasti poblíž demilitarizované zóny (dále jen DMZ) došlo k evakuaci obyvatelstva, jelikož se rozmohl mezi místními zmatek a strach z možné války. Toto neuvážené rozhodnutí přinutilo kádry

mocenského nástupnictví mezi Kim Čöngilem a Kim Čöngünem]. In: *Tähan čöngčchi hakhöbo [Časopis korejské politologie]* [online]. 2014, 22(2), 47–69 [cit. 2023-04-14]. Dostupné z: <http://uci.or.kr/G704-001325.2014.22.2.010>, s. 50

²³⁹ Monolitní ideologický systém vládnutí je vlastně jiné označení pro *čučche*. Jedná se hlavně o vládu jedné ideologie. Nejčastěji se však označuje jako „monolitní ideologický systém strany“ a tím je ideologický systém vůdce. Monolithic Ideological System. In: *Globalsecurity.org* [online]. 2011 [cit. 2023-04-14]. Dostupné z: <https://www.globalsecurity.org/military/world/dprk/ideology-monolithic.htm>

²⁴⁰ LIM, Jae-Cheon, 2009, s. 66–73

²⁴¹ V KLDK probíhaly ideologické čistky, jejichž cílem bylo udržet pod kontrolou loajalitu politických kádrů. Nicméně tato skupina se zasloužila o vybudování mocenské struktury Kim Čöngila, která byla založena na ještě striktnější kontrole. BUZO, Adrian, 2003, s. 98

²⁴² 3 Tähjöngmjöngsodžoundong [Hnutí Trojí revoluce]. In: *Tchongilbu Pukhandžöngbopchotchöl [Informační portál Ministerstva pro sjednocení Severní Koreje]* [online]. [cit. 2023-04-14]. Dostupné z: <https://nkinfo.unikorea.go.kr/nkp/term/viewNkKnwldgDicary.do?pageIndex=1&dicaryId=120>

²⁴³ BUZO, Adrian, 2003, s. 99

KSP ke kritice Kim Čongila pro jeho neschopnost osvojit si potřebné kompetence a rozvahu.^{244,245}

Znovu se objevil na šestém sjezdu KSP v roce 1980, kde byl oficiálně prohlášen za následníka, a zároveň získal plnou moc nad stranou. Stal se tak druhým nejdůležitějším a nejvlivnějším člověkem v KLDŘ. Byl dosazen na všechny důležité pozice v sekretariátu strany, politbyra a vojenské komise. Přestože jeho jméno nebylo dosud zmíněno v severokorejské ústavě, nikdo od této chvíle nemohl zpochybňovat, že je legitimním následníkem svého otce.²⁴⁶ Zároveň jeho oficiální prohlášení šlo ruku v ruce s nástupem druhé generace revolucionářů, kteří začali být ve velkém dosazování a jmenování do strany.²⁴⁷

Od roku 1981 se začal více objevovat v médiích, kdy bylo jeho jméno poprvé vytištěno v *Rodong Sinmun* společně s jeho kódovým jménem. Dále po boku svého otce přijímal zahraniční hosty a jezdil s ním na výjezdy do terénu, kterých se jeho otec účastnil od padesátých let.²⁴⁸ Kim Ilsong se věnoval spíše hospodářsky významným pracovištím, kdežto Kim Čongil jezdil po kulturních místech.²⁴⁹

V roce 1982 došlo k poslední události, která stvrdila dědičné nástupnictví. Kim Čongil byl vyznamenán titulem hrdiny KLDŘ a vyšla první pojednání o myšlence *čučche*, což z něho dělalo jediného způsobilého člověka, který je schopen v budoucnu vykládat myšlenky svého otce.²⁵⁰ Začaly se také objevovat informace o jeho narození na hoře Paktusan, čímž z něho propagandistický aparát dělal podobně zbožštěnou bytost, jakou byl Kim Ilsong.²⁵¹

Ještě na začátku osmdesátých let ČLR a SSSR dědičné nástupnictví nepřijímaly. Nebyly připraveny přijmout tuto skutečnost, protože se KLDŘ začalo dařit něco, co žádné komunistické zemi. Kim Čongil sice v roce 1983 navštívil Čínu na deset dní jako následník Kim Ilsonga, nicméně se jednalo o neoficiální návštěvu. Vše se však změnilo začátkem následujícího roku. SSSR poslal Kim Čongilovi novoroční pozdrav a v únoru, na jeho narozeniny, přijel sovětský náměstek ministra zahraničních věcí Mikhail S. Kapitsa. Podpory se mu dostalo i ze strany čínských straníků.²⁵²

²⁴⁴ Údajně si neuvědomoval trvalé následky svých rozhodnutí a snažil se rychle politicky postupovat, než aby si vytvořil široký rozhled pro koordinaci komplexních otázek, které jsou ve vedení klíčové. LIM, Jae-Cheon, 2009, s. 83

²⁴⁵ LIM, Jae-Cheon, 2009, s. 82–83

²⁴⁶ OH, Kongdan, 1988, s. 14

²⁴⁷ KIM, Čusu, Ůnsok MUN, Hůičchöl Jun, 2014, s. 51

²⁴⁸ OH, Kongdan, 1988, s. 16

²⁴⁹ BUZO, Adrian, 2003, s. 117

²⁵⁰ Ibid., s. 117

²⁵¹ LIM, Jae-Cheon, 2009, s. 84

²⁵² OH, Kongdan, 1988, s. 17–19

V průběhu osmdesátých let začala média ve velkém vydávat články o Kim Čongilovi. Referovala o něm jako o „drahém vůdci“, čímž se zdůrazňovala jeho role,²⁵³ či ho prezentovala jako člověka, který stojí za vývojem kulturního života v KLDŘ a který se stará o blahobyt místních obyvatel. Došlo tedy k intenzivnímu budování kultu jeho osobnosti a vyobrazení jeho osoby s tzv. „otcovskou láskou“, se kterou byl do této doby spojován jen Kim Ilšong.²⁵⁴

Devadesátá léta jsou obdobím završení jeho nástupnictví. Po svém otci převzal odpovědnost za armádu. V květnu 1990 na devátém zasedání Nejvyššího lidového shromáždění byl jmenován prvním místopředsedou Komise národní obrany (dále KNO, 1972–2016, 朝鮮民主主義人民共和國國防委員會²⁵⁵). Následující rok v prosinci 1991 na šestém plenárním zasedání ÚV získal titul nejvyššího velitele KLA, přestože neměl žádné vojenské zkušenosti.²⁵⁶ Tento krok byl však v rozporu s konstitucí. V roce 1992 došlo k několika změnám,²⁵⁷ mezi nimiž byla i ta, ve které se povznesla důležitost KNO. Došlo k úpravě pravomocí, kde se převedla nejvyšší vojenská moc z prezidenta na předsedu KNO. Předsedou se v roce 1993 stal Kim Čongil, čímž posílil své postavení jako faktický a právní nástupce.²⁵⁸

Mediální pokrytí sice pomohlo zdůraznit jeho velikost, nicméně bylo zapotřebí také jeho přítomnosti mezi lidmi. V roce 1992 tak mohl lid poprvé slyšet jeho hlas. Jedná se o jeho jediný známý proslov, který pronesl na 60. výročí KLA a kde řekl následující: „*Sláva důstojníkům a vojákům hrdinné Korejské lidové armády!*“²⁵⁹

3.1.3 Důvod zvolení

Jak je v podkapitole 2.1 *Dědičné nástupnictví* zmíněno, ideálním nástupcem vůdce je někdo z rodiny, konkrétně syn. Jako mnoho dalších vůdců totalitních států i Kim Ilšong chtěl

²⁵³ LINTNER, Bertil, 2005, s. 85

²⁵⁴ BUZO, Adrian, 2003, s. 180–181

²⁵⁵ Komise národní obrany byla jednou z mnoha komisí podřízených Ústřednímu výboru. Jejím úkolem bylo dohlížet na různé státní funkce. V ústavě z roku 1998 je popsána její funkce jako "nejvyšší řídicí orgán armády a řídicí orgán ve vojenských záležitostech." Tudiž, když byl Kim Čongil jmenován předsedou KNO, zastával nejvyšší státní funkci. V roce 2016 byla KNO nahrazena Komisí pro státní záležitosti. *Historical Dictionary of Democratic People's Republic of Korea*. Scarecrow Press, 2012, s. 273, Tchongilbu Kungniptchongilgjojugwŏn, 2014, s. 66

²⁵⁶ LIM, Jae-Cheon, 2009, s. 84

²⁵⁷ K dalším změnám se řadí: odstranění termínu marxismu-leninismu ve spojení s ideologií *čuče*, změnilo se postavení KLDŘ vůči Jižní Koreji z agresivního na vstřícnější a v rámci toho i podpora sjednocení mírovou cestou, začal se klást důraz na nezávislé hospodářství a ústavně se otevřely brány pro zahraniční investory. YOON, Dae-kyu. The Constitution of North Korea: its changes and implications. In: *Fordham international law journal* [online]. Fordham University, School of Law, 2004, 27(4), [cit. 2023-04-15], s. 1299–1300

²⁵⁸ YOON, Dae-kyu, 2004, s. 1299

²⁵⁹ LIM, Jae-Cheon, 2009, s. 155

udržet stabilitu režimu i po své smrti. Na rozhodnutí Kim Ilsonga vybrat za svého nástupce svého syna Kim Čöngila mělo vliv hned několik faktorů.

Za prvé ho k přemýšlení nad nástupcem přinutily situace v mezinárodním prostředí. V SSSR od roku 1956 probíhala Chruščovova destalinizační kampaň po Stalinově smrti v roce 1953. Došlo tak ke zpochybnění a napadení předchůdcovy vlády, čemuž se chtěl Kim Ilsong vyhnout. Hlavně ani Stalin, ani Chruščov (1894–1971) nebyli dědiční nástupci, nicméně hlavní rozdíl mezi nimi byl ve způsobu odkazu na svého předchůdce. Stalin následoval Lenina (1879–1924) a podporoval jeho zásady, kdežto Chruščov zahájil kampaň proti Stalinovi a jeho způsobu odsoudil. Kim Ilsong tedy začal hledat svého budoucího nástupce z řad jemu loajálních a pokrevně blízkých.²⁶⁰

Zato v Číně vybraný nástupce po Maovi, jímž byl Lin Biao (林彪, 1907–1971), zahynul v roce 1971 při leteckém neštěstí, když se snažil přeběhnout do SSSR. Okolnosti jeho smrti nejsou zcela potvrzeny a jedná se tedy jen o domněnku. Údajný důvod k útěku byl ten, že se měl pokusit o státní převrat a o vraždu Maa. Tato skutečnost přiměla Kim Ilsonga rozplánovat si postup předání moci tak, aby našel takového nástupce, který ho bude ctít i po smrti a v průběhu nástupnických procesů proti němu nebude konspirovat.²⁶¹

Za druhé, až do začátku sedmdesátých let byl stranou preferován Kim Ilsongův bratr, Kim Jöngdžu (金英柱, 1920–2021),²⁶² který v té době měl zastoupení ve straně a postupně se stával vlivným. Byl údajně připravován na nástupnictví, ale jeho nestabilní zdravotní stav donutil Kim Ilsonga přemýšlet nad jinou alternativou – vybrat následníka z mladší generace.²⁶³ Musel to být někdo z rodiny, protože se obával možnosti frakcionářství a nestability v severokorejské politické elitě po své smrti. Určením Kim Čöngila za svého nástupce doufal, že bude dodržovat revoluční tradici, kterou vytvořil a bude pokračovat v jeho osobní politické filozofii.²⁶⁴

Za třetí, výběr byl též ovlivněn bojem o moc mezi Kim Čöngilem a jeho nevlastní matkou Kim Söngä (金聖愛, 1924–2014). Kim Söngä se provdala za Kim Ilsonga pár let po smrti Kim Čöngsuk. Její politická moc rychle rostla. Na konci šedesátých let se stala předsedkyní Korejského demokratického svazu žen (nyní známý pod názvem Korejský socialistický svaz

²⁶⁰ LIM, Jae-Cheon, 2009, s. 52

²⁶¹ OH, Kongdan, 1988, s. 6

²⁶² Kim Jöngdžu se narodil v roce 1920 a byl mladším bratrem Kim Ilsonga. Mezi 50. a 70. lety politicky rostl a lidé věřili, že zrovna on bude budoucím vůdcem KLDK po svém bratrovi. Na začátku šedesátých let se stal šéfem organizačního a vedoucího oddělení ÚV a v roce 1970 se na pátém sjezdu KSP stal řádným členem politického výboru. Dostal se tak na šestou nejsilnější pozici ve straně. Bohužel jeho špatný zdravotní stav mu nedovolil postupovat výše. Naopak, v roce 1974 byl degradován na pozici vicepremiéra správní rady a do roku 1975 ztratil veškerou moc. OH, Kongdan, 1988, s. 7–8

²⁶³ LIM, Jae-Cheon, 2009, s. 52

²⁶⁴ OH, Kongdan, 1988, s. 6

žen, 朝鮮社會主義女性同盟), a poté se v prosinci 1972 dokonce stala poslankyní Nejvyššího lidového shromáždění. Dalo by se tak říct, že měla značný vliv na chod věcí v zemi. Jenže svými přešlapy (např. snížení vládních výhod pro bývalé partyzány) a snahou vyplnit mocenské vakuum po zhoršení zdravotního stavu Kim Jōngdžua svým synem Kim Pchjōngilem (金平日, 1954–dosud) vyprovokovala Kim Čōngila a partyzány ve straně. Údajně se snažila manipulovat se stranou a svým vlivem, což vyústilo v to, že se omezila její politická moc. Kim Čōngil poukázal na její bezohlednost a korupční skandály, kvůli čemuž v roce 1976 ztratila svoji pozici předsedkyně svazu žen. O to více pak Kim Čōngil postoupil do popředí.²⁶⁵

Posledním a zásadním důvodem byl Kim Ilsōngův zhoršující se zdravotní stav, který proces výběru urychlil. Proto se v interních kruzích strany o Kim Čōngilovi vědělo už v průběhu sedmdesátých let. Údajně se Kim Ilsōngovi v této době zvětšil nádor v hlavě, což urychlilo proces výběru, jelikož nikdo nevěděl, kolik času mu zbývá. Nástupnický proces bylo potřeba stihnout před jeho smrtí.²⁶⁶

Nelze však opomenout partyzány a jejich roli ve výběru následníka. Jelikož se jedná o skupinu, která byla úzce spojena s velkým vůdcem a která ctěla určité postupy (např. věrnost jeden druhému), Kim Čōngila podporovala. Ačkoli byl synem Kim Ilsōnga, postupným růstem v politice si získal jejich přízeň. Údajně to byli právě tito partyzáni, kteří pomohli vnuknout vůdcevi myšlenku dědičného nástupnictví. Sami se totiž chtěli vyhnout zmatku v zemi po jeho smrti.²⁶⁷

Z výše uvedených důvodů je zřejmé, že Kim Čōngil byl ideálním kandidátem na nástupce. Nejen, že splňoval všechny požadavky Kim Ilsōnga (např. Kim Čōngil byl od narození svému otci loajální, pomohl upevnit kult jeho osobnosti, zdokonaloval revoluční tradici atd.), ale sám ukazoval vůli dosáhnout moci a stát se následníkem. Nebýt jeho snahy stát se legitimním nástupcem, je možné, že by se proces vyvíjel jinak.²⁶⁸

3.1.4 *Příznivci a rivalové*

Kim Čōngil si od počátku budoval základnu svých příznivců. Konkrétně v 80. letech, poté co byl oficiálně uveden jako nástupce, došlo k postupné reorganizaci strany – na místo starších kádrů se dosazovali do vyšších a vlivnějších pozic mladší (z devatenácti členů zůstalo

²⁶⁵ LIM, Jae-Cheon, 2012, s. 556

²⁶⁶ Ibid., s. 555–557

²⁶⁷ KIM, Sung Chull, 2006, s. 43

²⁶⁸ LIM, Jae-Cheon, 2009, s. 55–56

deset členů politbyra starší generace). Jeho příznivci mu pomáhali budovat mocenskou základnu a hráli vedoucí roli při udržování politické moci Kim Čöngila.²⁶⁹

Mezi jeho klíčové stoupence v tomto období patřili např. O Kŭngnjöl (吳克烈, 1930–2023), který se stal náčelníkem generálního štábu KLA (朝鮮人民軍 總政治局) a Kim Hwan (1929–2009), který byl jeho zástupcem. Kim Čöngil si uvědomoval, že oproti svému otci, který vedl partyzánské jednotky, neměl v armádě zkušenosti a k zajištění podpory proměnil vojenskou strukturu tak, aby na hlavních pozicích stanuli lidé jemu věkově blízcí.²⁷⁰ Kang Söngsan (姜成山, 1931–1997) byl vysokým stranickým funkcionářem, který tvořil mocenskou základnu pro Kim Čöngila. Stal se tajemníkem ÚV a díky této pozici s Kim Čöngilem blíže spolupracoval. Kim Čungrin (金仲麟, 1923–2010) byl dalším, který získal důležité místo v Korejské centrální zpravodajské agentuře jako prezident. Posledním důležitým jménem byl rozhodně Pak Namgi (朴南基, 1934–2010), který získal post tajemníka strany a byl odpovědným za ekonomické záležitosti.²⁷¹

Nelze však opomenout skupinu bývalých partyzánských bojovníků, kteří od začátku Kim Čöngilovi prokazovali oddanost. Týkalo se to hlavně Kim Ila (金一, 1910–1984) a O Činua (吳振宇, 1917–1995), kteří na šestém sjezdu strany prokázali svou loajálnost Kim Čöngilovi a stali se jeho podporovateli.²⁷²

Určení odpůrců je však složitější. Můžeme spíše spekulovat, kdo všechno reálně stál Kim Čöngilovi v cestě, jelikož v průběhu nástupnického procesu byli všichni možní oponenti odstraněni. Spekuluje se, že kolem tisíce lidí bylo posláno do vazby a pracovních táborů jen proto, že oponovali následnictví a systému v době určení Kim Čöngila za nástupce.²⁷³ Přesto je známo několik konkrétních potenciálních rivalů. Dva byli dokonce uvedeni v předchozí podkapitole: Kim Jöngdžu a Kim Söngä. Nelze však opomenout ani Kim Čöngilova mladšího nevlastního bratra, Kim Pchjöngila. Spekulovalo se o rivalitě, nebyla však nikdy řádně potvrzena. Odkazovalo se na jeho dlouhé pobyty v zahraničí, kde působil jako velvyslanec. Byl však o více jak deset let mladší a ve straně ani v armádě neměl žádné zastoupení. Neměl tedy možnost oponovat Kim Čöngilovi. To samé lze říct i o jeho dalších nevlastních sourozencích. Ví se o nich však mnohem méně a je vyloučeno, že by jakkoli proti němu jednali.²⁷⁴

²⁶⁹ LIM, Jae-Cheon, 2009, s. 84

²⁷⁰ OH, Kongdan, 1988, s. 44

²⁷¹ Ibid., s. 44

²⁷² LIM, Jae-Cheon, 2009, s. 84

²⁷³ OH, Kongdan, 1988, s. 45

²⁷⁴ LINTNER, Bertil, 2005, s. 104

Další potenciální opozicí mohla být starší generace, která byla ve straně z velké části nahrazena tou mladší. Musela se podřídít mladšímu vedení, což mohlo způsobovat kolize. Např. v korejském jazyce se reflektuje důraz na postavení mluvčího i příjemce rozpravy. Z neokonfuciánské morálky je výše postaven starší nebo společensky výše postavený. V článku z *Rodong sinmun* se ukazuje na používání méně formálního stylu mluvy Kim Čöngila vůči ostatním, což si starší mohli vykládat za drzost. Nebylo jisté, zda ho starší přijmou s takovou loajalitou, jakou prokazovali jeho otci. Nicméně i tyto informace byly silně filtrované. Vláda KLDK se snažila vyhnout jakémukoli negativnímu označování, zejména v této době.²⁷⁵

3.1.5 Pozadí domácího a mezinárodního prostředí

Začátek sedmdesátých let se dá označit za relativně stabilní období KLDK jak na domácí, tak i na mezinárodní scéně.

Již z předchozích kapitol lze vyčíst, že sedmdesátá léta se nesla v duchu upevňování moci Kim Čöngila a posílení indoktrinace Severokorejců. Zároveň měla KLDK za sebou úspěšný hospodářský rozvoj, který poskytl mnohem snazší proces předání moci. Hlavně po roce 1974, kdy se Kim Čöngil stal řádným členem politického výboru KSP, se začal angažovat v řízení ekonomického rozvoje země. Následovalo několik kampaní (např. „sedmdesátidenní bitva“, „Hnutí tří revolucí s rudou vlajkou“, atd.) pod jeho jménem, které byly úspěšné a pomohly severokorejskému hospodářství splnit ekonomické cíle.²⁷⁶ Zároveň byl Kim Ilšöngův zdravotní stav poměrně stabilní, což mu umožnilo klidně dohlížet na postup politické kariéry syna.²⁷⁷

Co se týče mezinárodního prostředí, i zde bylo vše do určité míry stabilní. Mezikorejské vztahy byly v průběhu nástupnického procesu relativně klidné. V roce 1972 bylo podepsáno *Společné prohlášení Severu a Jihu*, které nastolilo plán sjednocení, a zároveň bylo prvním krokem v mezikorejském jednání.²⁷⁸ Co se týče okolních států, v té době byl svět poznamenán Studenou válkou. Avšak v sedmdesátých letech došlo k mírnému uvolnění napětí, kdy americký prezident Richard Nixon navštívil ČLR a SSSR. Samotná KLDK upevnila s komunistickými veličanými vztahy po jejich narušení v 50. a 60. letech.²⁷⁹

²⁷⁵ OH, Kongdan, 1988, s. 43–45

²⁷⁶ LIM, Jae-Cheon, 2009, s. 93

²⁷⁷ PĀK, Söngdžu. Kwölljöggi sesöptönün pukhan [Severní Korea, kde je moc dědičná]. In: *Tchongilbu tchongilgjojugwön [Ministerstvo pro sjednocení]* [online]. Seoul: Ministry of Unification Institute for Unification Education, 2011 [cit. 2023-04-16], s. 75–76

²⁷⁸ LIM, Jae-Cheon, 2009, s. 72–73

²⁷⁹ LIM, Jae-Cheon, 2012, s. 552

Vše však nabralo jiný směr už ve druhé polovině sedmdesátých let. Na domácí scéně se postupně zhoršovala ekonomická situace, která v devadesátých letech kompletně zkolabovala. Kim Čongil utrácel finanční rezervy na výstavby monumentálních budov, např. *Věže čučche*, Vítězného oblouku atd. To pokračovalo přes osmdesátá léta, kdy se celkově zhoršovala životní úroveň Severokorejců a začalo se s nadměrným financováním vojenské oblasti.²⁸⁰

Kdykoli Kim Čongil komentoval ekonomickou situaci, odkazoval se na úspěchy a na důležitost ideologie. Konkrétně zmiňoval, že k dosažení lepších výsledků a vyřešení situace je možné jen v momentě, kdy se plně dodržují ideologické zásady.²⁸¹ V tomto případě si lze všimnout možné kritiky a nespokojenosti ze strany kádrů starší generace, kteří se odkazovali na neustálý důraz na loajalitu a ideologii. V polovině osmdesátých let totiž proběhla velká čistka okolo 500 možných odpůrců z řad vlády a vojenských důstojníků, což ukazuje na potenciální nespokojenost s Kim Čongilem.²⁸²

Dále také KLTR rostly dluhy vůči SSSR a ČLR a kvůli nestabilitě severokorejské měny nebyla KLTR schopna tyto dluhy splácet. Nicméně v roce 1989, jako odpověď na olympijské hry v Söulu, uspořádala KLTR 13. světový festival mládeže a studentů, do kterého investovala mnoho peněz. Jenže tento festival měl drastičtější dopady na tamní ekonomiku, než se očekávalo. Za tyto činy však Kim Čongil nenesl žádnou odpovědnost a je těžké nalézt jakékoli důkazy odporu Severokorejců. Naopak v roce 1990 odsoudil Národní plánovací komisi za stanovení nerealistických cílů, i když on byl ten, kdo kladl důraz na „*rychlost nad rovnováhou*“.²⁸³

Zahraniční politika vůči KLTR byla velmi kolísavá. Konkrétně mezikorejské vztahy se různě proměňovaly. Od atentátu na tehdejšího jihokorejského prezidenta Čön Tuhwana (全斗煥, 1931–2021) v roce 1983, vyslání severokorejské pomoci se záplavami v Jižní Koreji v roce 1984, zahájení rozhovorů rozdělených korejských rodin v roce 1985, bombového útoku na let Korean Air 858 ze strany KLTR v roce 1986, až po podepsání *Dohody o usmíření, neútočení, výměnách a spolupráci* a *Společné deklaraci o denuklearizaci Korejského poloostrova* v roce 1991.²⁸⁴

Co se týče Sovětského svazu, do konce osmdesátých let s ním upevňovala KLTR vztahy. Jak bylo zmíněno v podkapitole 3.1.2 *První náznaky nástupnictví a následující kroky*, Mikhail

²⁸⁰ Z vojenského hlediska již KLTR nebyla před Korejskou republikou, která získávala od USA novou a modernější výbavu. A aby si zajistila silné vojenské postavení a dokázala se bránit v případě útoku ze strany Jihu, začala s vývojem jaderných zbraní. BUZO, Adrian, 2003, s. 118

²⁸¹ BUZO, Adrian, 2003, s. 121

²⁸² OH, Kongdan, 1988, s. 41–42

²⁸³ LIM, Jae-Cheon, 2009, s. 94–95

²⁸⁴ PARK, Kyung Ae, Sung-Chull LEE. Changes and Prospects in Inter-Korean Relations. In: *Asian Survey* [online]. 1992, 32(5), 429–447. [cit. 2023-04-16]. Dostupné z: <https://doi.org/10.2307/2644975>, s. 432–435

S. Kapitsa navštívil KLDR v roce 1984 v rámci oslav Kim Čongilových narozenin. Ten samý rok Kim Ilsong navštívil SSSR, kde byl naposledy v šedesátých letech. Upevněním těchto vztahů došlo k vývoji ve vojenské (zejména jaderná výpomoc) a hospodářské oblasti. I přesto tyto příznivé vztahy netrvaly dlouho. Koncem osmdesátých let SSSR projevil zájem o Jižní Koreu.²⁸⁵ Větší rána přišla v roce 1989, kdy se sovětský blok kompletně rozpadl a Rusko ztratilo zájem o severokorejskou ekonomiku a vojenskou výpomoc.²⁸⁶ Kim Čongil o dva roky později pronesl na rozpad SSSR komentář, že něco obdobného v KLDR nehrozí, jelikož KLDR následuje a dodržuje tradici revoluce a její zásady.²⁸⁷

S ČLR se vztahy na konci sedmdesátých let po podepsání čínsko-japonské a čínsko-americké dohody výrazně zhoršily. Nicméně se celkem rychle vztahy zase zlepšily, když v rámci upevnění jejich závazků došlo k několika oficiálním návštěvám, mezi nimiž bylo i neoficiální představení Kim Čongila jako legitimního nástupce Kim Ilsonga.²⁸⁸ Také ČLR ke konci osmdesátých let projevila zájem o Jižní Koreu a došlo k rychlému růstu obchodu mezi zmíněnými zeměmi. ČLR ale nehodlala narušovat vybudované vztahy s KLDR a nadále se představitelé navštěvovali.²⁸⁹

Lze tedy říct, že pozadí domácího a mezinárodního prostředí v začátcích nástupnických procesů vypadalo stabilně. Rozhodně pomohlo k postavení základů, což by v nestabilním období bylo složité a těžkopádné. Postupné zhoršování, ať už domácí či zahraniční situace, přineslo několik překážek v rámci politického posunu a upevňování moci. Otevřely se dveře možným kritikám a ukázala se i neschopnost Kim Čongila převzít okamžitou kontrolu nad státem. Ale právě klidný začátek umožnil tyto překážky relativně v poklidu překonat.

3.1.6 Převzetí moci a první kroky konsolidace moci

Dne 8. července 1994 rádio Pchjongjang vyslalo zprávu Severokorejčům, že „*srdce velkého vůdce přestalo tlouct*.“²⁹⁰ Kim Ilsong zemřel na srdeční zástavu. Den po jeho smrti oznámil *Rodong sinmun* tuto skutečnost lidem spolu se zprávou, že „*v čele revoluce stojí*

²⁸⁵ Zájem Ruska o Jižní Koreu byl hlavně z ekonomického hlediska, nicméně KLDR jejich nově nabytou spolupráci neschvalovala hlavně z důvodu, že by to legitimizovalo rozdělení Korejského poloostrova na dvě Koreje. Hlavně to pro KLDR také znamenalo mezinárodní izolaci a obávala se, že se Rusko spojí s USA a Jižní Koreou s cílem "rozvrátit severokorejský socialistický systém". ZACEK, Jane Shapiro. Soviet and Russian Relations with the Two Koreas. In: *International Journal of Korean Studies* [online]. 1997 [cit. 2023-04-17]. Dostupné z: https://ciaotest.cc.columbia.edu/journals/ijoks/v1i1/f_0013377_10874.pdf, s. 221–222

²⁸⁶ BUZO, Adrian, 2003, s. 144–176

²⁸⁷ Ibid., s. 220

²⁸⁸ Ibid., s. 136

²⁸⁹ Ibid., s. 136–137, 201

²⁹⁰ BRADLEY, K. *Under the Loving care of the fatherly leader: North Korea and the Kim Dynasty*. New York: St. Martin's Press, 2006, s. 1226

*soudruh Kim Čöngil, vynikající vůdce strany a lidu a nejvyšší velitel revolučních sil.*²⁹¹ Tímto se Kim Čöngil oficiálně stal nejvyšším představitelem KILDR. Nicméně konečné předání moci (tzn. přijetí titulu generálního tajemníka KSP) nastalo až v říjnu roku 1997, jelikož držel tři roky smutku za smrt svého otce. Celé tři roky tak nikdo nebyl oficiálně u vedení.²⁹²

Toto meziobdobí, kdy nikdo nebyl ústavně u moci, bylo pro Kim Čöngila rozhodující v tom ohledu, jaká bude budoucnost KILDR a jak se bude vyvíjet jeho konsolidace. Aby nedošlo k politickému boji o moc, či rozkolu mezi generacemi, musel Kim Čöngil vytvořit takový plán, který by mu zajistil udržení se u moci a zamezení jakýmkoli podobným problémům. Což se mu také podařilo.²⁹³

Přestože bylo vynaloženo velké úsilí k vybudování Kim Čöngilovy mocenské základny, dokud byl ještě jeho otec naživu, mohlo to vše ztroskotat právě v tomto meziobdobí. Žádný vůdce nedokáže vládnout bez podpory, a pokud by se podpora obrátila proti němu, mohlo to znamenat jeho konec.

Jak z předchozích podkapitol víme, svou mocenskou základnu budoval zejména s mladší generací, která byla postupně dosazována jak na pozice uvnitř strany, tak i uvnitř armády. Jenže ještě do posledních Kim IIsöngových dní byla ve vlivných pozicích starší generace bývalých partyzánů, které si potřeboval dostat plně na svou stranu²⁹⁴ a zabránit možným mezigeneračním rozkolům. Jeho následující kroky se tedy nesly v duchu uctění odkazu starší generace ve straně a zajištění pozic mladší generaci. Jelikož obecně v korejské kultuře starší generace kladou větší důraz na úctu a pocty, byly jim uděleny zejména čestné a symbolické pozice. Mladší generace dychtí převážně po moci, proto jí byly přiděleny posty se skutečnou mocí. Tato taktika tzv. balancování mezi generacemi se novému vůdci velmi vyplatila.²⁹⁵

Jeho dalším krokem bylo posilnit armádu a vyrovnat tak moc mezi ní a stranou. KILDR je totalitní stát s vládou jedné strany, u které ale došlo k poklesu legitimacy a začala ztrácet

²⁹¹ KIM, Čusu, Ťnsök MUN, Hüičchöl Jun, 2014, s. 5–6

²⁹² LIM, Jae-Cheon, 2009, s. 106–107

²⁹³ JEON, Jei Guk. North Korean leadership: Kim Jong Il's balancing act in the ruling circle. In: *Third world quarterly* [online]. London: Taylor & Francis Group, 2000, 21(5), 761–779, s. 761–763

²⁹⁴ Likvidace starých kádrů nepřipadala v úvahu, jelikož Kim Čöngil nebyl v pozici, kdy by něco takového mohl vykonat. Pokud by se tak stalo, vyvolalo by to akorát politickou roztržku, ve které by došlo ke zpochybnění Kim Čöngilovy moci, či by došlo k jeho rychlému pádu. Mnohem přijatelnější bylo získat podporu starší generace. Spousta členů této generace byla v pokročilém věku, nebylo tedy třeba se jich zbavit násilně. V tomto meziobdobí, které trvalo tři roky, umřelo na 50 starších kádrů. Kim Čöngil tak mohl na pozice dosadit někoho ze svých lidí, i když ne vždy tak udělal. Dosazování proběhlo z pravidla po uplynutí důstojné doby. JEON, Jei Guk. North Korean leadership: Kim Jong Il's balancing act in the ruling circle. In: *Third world quarterly* [online]. London: Taylor & Francis Group, 2000, 21(5), 761–779, s. 765–767

²⁹⁵ JEON, Jei Guk, 2000, s. 764–767

autoritu mezi lidmi²⁹⁶ vzhledem ke zhoršujícímu se stavu ekonomiky a hladomoru v zemi.^{297.298} Kim Čongil tak z armády udělal víceúčelový politický nástroj. Z podkapitoly 1.2.1 *Oficiální ideologie* víme, že víceméně hned po nástupu k moci stanovil ideologii *söngun*, která hlásí „armádu na prvním místě“. Zavedl ji nejen k ochraně před okolními státy, ale také z následujících důvodů.

Armáda mu měla sloužit jako případný varovný signál komukoli, kdo by se pokoušel o převrat. Zároveň se stala nástrojem pro snazší přístup k moci. Stala se tak nejsilnějším politickým prostředkem, který ovlivňoval téměř vše (např. i ekonomika byla pod vojenským vlivem, jelikož se armáda zapojovala do nejrůznějších hospodářských činností). Nicméně i armádu Kim Čongil potřeboval udržet pod kontrolou, protože s narůstající mocí a do určité míry i monopolem, který armáda měla, se mohla stát nezávislým prvkem a Kim Čongila zlikvidovat. To se mu povedlo tak, že veškeré vojenské operace musely být schváleny a kontrolovány dalšími jednotkami. Zároveň vojenští velitelé byli pod dohledem tajné policie. Vytvořil tak systém, kde každý dohlíží na každého.^{299.300}

Dále stojí za zmínku opěvování zemřelého otce, Kim Ilsönga. V tomto mezidobí se věnoval uctění jeho památce, kdy např. v květnu 1995 nechal předělat sněmovní halu na mauzoleum, které dnes nese název Palác slunce Kumsusan (*Kumsusan kinjöm kungdzön*) a kde je dodnes uloženo balzamované tělo Kim Ilsönga. Nadále upevňoval kult jeho osobnosti tím, že ho prohlašoval za nesmrtelného, a to hesly typu: „*Velký vůdce bude věčný*“ a „*Otcovský velký vůdce je zde s námi*“. Poslední formou uctění památky bylo držení tříletého smutku. V poslední smutečný den v roce 1997 se uskutečnil ceremoniál, kde Kim Čongil zveřejnil nový nápis na Věži nesmrtelnosti věnovaný svému otci, ve kterém stálo „*Velký vůdce Kim Ilsöng je navždy s námi*.“ Zároveň se začalo používat nové číslování roku, který začínal narozením Kim Ilsönga v roce 1912, tedy *čučche* 1.³⁰¹

²⁹⁶ Obyvatelé trpěli nedostatkem potravin. Umírali hlady a jejich jediným záměrem bylo přežít tuto katastrofu. Život v zemi se zastavil. Školy a továrny byly prázdné, nemocnice přestaly poskytovat své služby. I když se vláda snažila donutit lidi k práci v rámci přidělového systému, samotný systém postupně kolaboval a lidé, kteří čekali, že jim vláda pomůže, vyhladověli. KSP tak postupně ztrácela na postavení, lidé jí přestávali věřit. KIM, Sung Chull, 2006, s. 46

²⁹⁷ Celkově byla devadesátá léta pro Severní Koreu a Kim Čongila velmi obtížným obdobím. Po rozpadu SSSR a propadu cen na světových trzích se severokorejská ekonomika zhroutila, jelikož byla závislá na sovětské pomoci a vývozu do socialistických zemí. Společně s přírodními katastrofami zažila KČMR to nejhorší období od korejské války v 50. letech. Severokorejci byli sužováni hladem dlouhé tři roky. LIM, Jae-Cheon, 2009, s. 105–114

²⁹⁸ KIM, Sung Chull, 2006, s. 80

²⁹⁹ Veškeré aktivity a informace o postupech byly hlášeny přímo Kim Čongilovi. Vojenští důstojníci za ním chodili individuálně, aby si s každým vybudoval vztah. Manipuloval je tak k jejich loajalitě, kdy mu donášeli informace, které potřeboval, a přitom jim poskytoval určitou laskavost. Ve výsledku měl Kim Čongil vždy poslední a absolutní slovo. JEON, Jei Guk, 2000, s. 770–771

³⁰⁰ JEON, Jei Guk, 2000, s. 768–770

³⁰¹ LIM, Jae-Cheon, 2009, s. 106–107

Kim Čöngil převzal moc dne 8. července 1997, kdy se konal ceremoniál pro Kim Ilsönga. Jeden z prvních kroků, které učinil, bylo přijetí funkce generálního tajemníka KSP.³⁰² Následující rok normalizoval státní aparát a ve volbách do desátého funkčního období Nejvyššího lidového shromáždění prosadil lidi z mladší generace, kteří ve výsledku tvořili dvě třetiny vládního aparátu.³⁰³ Také nelze opomenout ekonomickou katastrofu, která se děla na pozadí. Aby si udržel moc a víru lidí, potřeboval krizi vyřešit. Začal podporovat místní podniky, což vedlo k postupnému uvolňování a podpoře soukromého podnikání, zřizovaly se malé elektrárny na výrobu energie a podporoval pěstování brambor.³⁰⁴ Snažil se také povznést zahraniční investice,³⁰⁵ upravil pravidla a rozšířil zóny volného obchodu. Jakmile se situace relativně ustálila,³⁰⁶ přišel na řadu mezinárodní prostor. Vzhledem k bídne situaci, ve které KILDR byla, nastolil Kim Čöngil vstřícnější a mírnější politiku vůči zahraničí. Navázal opět vztah s Ruskem v době mezi lety 1998 a 1999, kdy se dostal k moci Vladimir Vladimirovič Putin (1952–dodnes), s Čínou byly uskutečněny návštěvy a došlo k navázání diplomatických vztahů s Itálií a Filipínami.³⁰⁷

Za největší změnu lze považovat revizi ústavy v září 1998, která měla obhájit začátek nového režimu. Zrušil se prezidentský systém a Kim Ilsöng byl zaveden „věčným prezidentem“. Nikdo jiný tak nemohl zastávat tento post. Byly provedeny změny v pravomocích prezidenta jako hlavy státu, které byly přeneseny na předsednictvo Nejvyššího lidového shromáždění. Předseda předsednictva byl označen za hlavního představitele země. Zároveň byly pravomoci prezidenta v oblasti státní správy přeneseny na vládu. Kim Čöngil také rozšířil roli KNO, která získala kontrolu nad celkovou národní obranou. Předseda KNO může tedy řídit veškeré vojenské operace a velet všem ozbrojeným silám. Armáda tak byla opravdu na prvním místě.³⁰⁸

V rámci postupných změn a zahájení nového režimu odpálil Kim Čöngil dne 31. srpna 1998 mezikontinentální raketu dlouhého doletu. V domácím prostředí tento akt znamenal první odlišení od starého režimu. V mezinárodním prostředí měl vyvolat obavy, jelikož KILDR disponovala vojenským vybavením, se kterým mohla napadnout okolní státy. Na setkání Nejvyššího lidového shromáždění představil svou novou vizi „silného

³⁰² LINTNER, Bertil, 2005, s. 85

³⁰³ JEON, Jei Guk, 2000, s. 773

³⁰⁴ LIM, Jae-Cheon, 2009, s. 114

³⁰⁵ S cílem podpořit zahraniční investice byla provedena deregulace těchto pravidel a devizovaných kurzů. Dále byly zřízeny další dvě zóny volného obchodu mimo oblast Radžin–Sönbong. JEON, Jei Guk, 2000, s. 774

³⁰⁶ Ačkoli ke konci roku 1998 došlo k mírnému zlepšení hospodářské krize, potravinových zásob nebylo dost. Kim Čöngil to přičítal USA, která dodávky blokovala, což akorát umocnilo rozvoj vojenského průmyslu. LIM, Jae-Cheon, 2009, s. 114

³⁰⁷ JEON, Jei Guk, 2000, s. 773–774

³⁰⁸ YOON, Dae-kyu, 2004, s. 1300–1302

a prosperujícího státu“, se kterou chtěl pokračovat od nového roku 1999. Představené cíle měly oprostít KLDK od ekonomických problémů, které ji do té doby sužovaly.³⁰⁹

3.2 Kim Čongun

3.2.1 Známé informace o Kim Čongunovi před jeho nástupem

Kim Čongun se narodil matce Ko Jonghui (高容姬, 1952–2004)³¹⁰ 8. ledna 1982³¹¹ v Pchjongjangu v době, kdy byl ještě jeho děda Kim Ilsong naživu. Byl druhým synem své matky, ale třetím svého otce. Kim Čongil za svůj život měl několik manželek a milenek, se kterými měl údajně šest potomků.³¹² Snažil se své děti izolovat nejen od okolního světa, ale i mezi sebou. V počátcích tak Kim Čongun nevěděl o svých nevlastních sourozencích.³¹³

Své mládí trávil ve Švýcarsku,³¹⁴ kam byl odvezen ve svých dvanácti letech v roce 1996. Mladý Kim Čongun si nebyl vědom toho, co se děje v jeho rodné zemi. Vzhledem k izolovanosti a následujícímu přestěhování nebyl přítomen u největší katastrofy v severokorejské historii.³¹⁵

Ve Švýcarsku se připojil ke svému staršímu bratrovi Kim Čongchölovi (金正哲, 1981–dosud), který tam již trávil nějakou dobu. Společně studovali na soukromé Mezinárodní škole v Bernu a o dva roky později přestoupil Kim Čongun na školu Liebefeld Steinhölzli. Zde zůstal až do svých sedmnácti let, kdy se vrátil zpět do Pchjongjangu na začátku roku 2001.³¹⁶ V roce 2002 nastoupil na Vojenskou univerzitu Kim Ilsonga. Jeho zaměřím bylo vojenské vedení v duchu ideologie *čučche*. V rámci kultu osobnosti se toto období vyzdvihuje jako období, kdy se v Kim Čongunovi probudil zájem o vývoj jaderných zbraní. Školu úspěšně dokončil v roce 2006.³¹⁷

³⁰⁹ LIM, Jae-Cheon, 2009, s. 114

³¹⁰ Ko Jonghui byla herečka a tanečnice japonského původu. Narodila se v Osace roku 1952 a spolu s rodinou se přestěhovala do Pchjongjangu v roce 1961. Její rodina patřila ke Korejcům, které Japonci vzhledem k ubývajícímu počtu pracovní síly za druhé světové války odvěkli do Japonska. Kim Čongilovi porodila tři děti: Kim Čongchöla, Kim Čonguna a Kim Jödžong. PAK, Jung H. *Becoming Kim Jong Un: A Former CIA Officer's Insights into North Korea's Enigmatic Young Dictator*. Random House Publishing Group, 2020, s. 70

³¹¹ Opět je zde uvedeno datum, které v sobě nese symboliku a které bylo pravděpodobně změněno severokorejskou propagandou v rámci vyzdvižení podobností s jeho otcem (1942) a dědou (1912). Nicméně při čtení různých článků jsem narazila na jiné roky: 1983 a 1984. Mnohem častěji se však uvádí 1984.

³¹² PAK, Jung H. *Becoming Kim Jong Un: A Former CIA Officer's Insights into North Korea's Enigmatic Young Dictator*. Random House Publishing Group, 2020, s. 70–71

³¹³ FIFIELD, Anna a Lubomír SEDLÁK. *Dokonalý soudruh Kim Čong-un*. V Brně: CPress, 2020. s. 46

³¹⁴ Ve Švýcarsku se o něho a o jeho bratra první dva roky starala jejich teta Ko Jongsuk, sestra jejich matky, se svým manželem Ri Kangem. Všichni žili v utajení. Kim Čongun vystupoval pod jménem Pak Un, Kim Čongchöl jako Pak Čchöl. Kim Čongil vybral Švýcarsko pravděpodobně z důvodu jeho neutrálnosti. Obecně je severokorejskou vládou vnímáno pozitivně a přistupují k němu s důvěrou (např. mají zde zřízené bankovní účty). FIFIELD, Anna a Lubomír SEDLÁK, 2020, s. 69–71

³¹⁵ FIFIELD, Anna a Lubomír SEDLÁK, 2020, s. 65

³¹⁶ PAK, Jung H., 2020, s. 73

³¹⁷ Ibid., s. 93

Údajně byli v roce 2007 s bratrem spatřeni po boku jejich otce při vojenských inspekcích. Spekuluje se, že již v té době Kim Čongun pracoval pro KSP a pomáhal tak se sledováním ostatních členů. Tato informace není zcela doložena, jelikož se další údaje o Kim Čongunových postupech dozvídáme až v roce 2008.³¹⁸

3.2.2 První náznaky nástupnictví a následující kroky

Předtím, než byl Kim Čongun oficiálně uveden (28. září 2010) za nástupce svého otce, se v průběhu předchozích let vyskytovaly momenty, které poukazovaly na fakt, že Kim Čongil o svém synovi jako o následníkovi přemýšlel již mnohem dříve.

Podle Fudžimota, který byl od roku 1988 do 2001 hlavním suši kuchařem Kim Čongila, mluvil Kim Čongil o svém nejmladším synovi jako o svém nástupci již v roce 1992, za vlády Kim Ilsonga. Ve svém tvrzení se Fudžimoto zmiňuje o písni *Palgöřum* (v českém překladu *Kroky*), kterou Kim Čongil věnoval svému synovi Kim Čongunovi k osmým narozeninám. Údajně ukazuje na symboliku, že právě jeho syn bude ten, který povede KLDK vstříc jasné budoucnosti.³¹⁹ I přestože se o tomto momentu mluví, jako o prvním náznaku Kim Čongilova přemýšlení nad svým nástupcem, nelze přesně říct, zda tomu tak opravdu bylo. Je však jasné, že se snažil udržovat nejednoznačnost ve své volbě až do samého konce, aby nedošlo k vnitřním intrikám a štěpení ve straně.³²⁰

Další náznak můžeme vidět na začátku 21. století kolem oslav šedesátých narozenin Kim Čongila, kdy se propaganda začala celkem intenzivně věnovat Ko Jonghüi. Byla označována za „matku národa“, čímž do této doby byla označována pouze vůdcova matka Kim Čongsuk. O Ko Jonghüi se začaly vydávat články a rozhlas vysílal písně na její počest. Mluvily o ní jako o ženě loajální a oddané nejen Kim Čongilovi, ale celému národu. Tento fakt jasně ukazuje na první momenty, které přispěly k výběru jednoho z jejích synů za Kim Čongilova následníka.³²¹

Odhaduje se, že severokorejský vnitřní politický kruh již mluvil o nástupnictví v roce 2005, jelikož začal klást otázky na kvality vhodného kandidáta. Zdůrazňoval, že by měl být loajální ke svému předchůdci a rozhodně by měl disponovat schopností vést lid. Došlo však k pozastavení těchto jednání ještě na konci téhož roku. Spekuluje se, zda se v té době mluvilo o Kim Čongunovi, či o jeho starším bratrovi.³²²

³¹⁸ MURRAY, Lorraine. Kim Jong-Un. In: *Encyclopedia Britannica* [online]. 31.3.2023 [cit. 2022-04-10]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/biography/Kim-Jong-Eun>

³¹⁹ Týká se to konkrétně této sloky: „*Po stopách našeho generála Kima; Šíříme ducha února [odkaz na Kim Čongila, který se narodil v únoru]; My, lid, kráčíme vpřed ke světlé budoucnosti.*“ PAK, Jung H., 2020, s. 82

³²⁰ PAK, Jung H., 2020, s. 82–83

³²¹ FIFIELD, Anna a Lubomír SEDLÁK, 2020, s. 86

³²² PĀK, Sungdžu, 2011, s. 47–48

Dále v roce 2006 noviny *Rodong sinmun* začaly aktivně propagovat a vyzdvihovat revoluční příběhy Kim Ilsonga a Kim Čöngila. Konkrétně se jednalo o jejich úspěchy v době jejich dospívání, čeho všeho dosáhli a jaký život vedli. Spekuluje se, že aktivní propagace těchto příběhů naznačovala možné nástupnictví jednoho z Kim Čöngilových synů. Nicméně, vzhledem k tomu, že jeho dva starší synové nesplnili požadavky nástupce, odhaduje se, že to bylo mířeno na jeho nejmladšího syna Kim Čöngüna.³²³

Moment, kdy bylo už víceméně rozhodnuto, kdo bude nástupcem, se připisuje incidentu v roce 2008, kdy Kim Čöngil dostal mrtvici a stáhl se na delší dobu do pozadí. Nezúčastnil se žádných nadcházejících oslav (založení KILDR a KSP), které byly pro KILDR velmi důležité. Nepřítomnost vůdce značila vážnost jeho nemoci. V lednu 2009, kdy se konečně po dlouhé době objevil na jednáních představitelů ozbrojených sil a KSP, představil Kim Čöngüna jako svého nástupce. Jeho dny vlády se začaly krátit a přípravy na nástupnictví musely nabrat na vážnosti.³²⁴

Dalším krokem byla revize ústavy v dubnu 2009³²⁵ na prvním zasedání 12. nejvyššího lidového shromáždění. Předseda KNO byl jmenován nejvyšším představitelem KILDR, což Kim Čöngilovi dalo větší pravomoci jako např. ratifikovat mezinárodní smlouvy.³²⁶ Důvod k těmto změnám se připisuje vnitropolitické situaci a problémům, kterým Severní Korea v té době čelila. Posílení pravomocí předsedy KNO vedlo k větší koncentraci moci. Kim Čöngil chtěl vytvořit systém, kde nikdo nebude zasahovat do procesu nástupnictví, jelikož již v této době byl postup značně odlišný (např. Kim Čöngün měl slabou mocenskou základnu).³²⁷ Bylo tedy důležité vytvořit vojensky orientovanou strukturu státní moci k posílení jádra revoluce, což byla rodina Kimů. To se umocnilo také tím, že se stát řídil ideologií *söngun*, která byla hlavním směrem a klíčovou otázkou ve vedení Severní Koreje.³²⁸

Díky ústavním změnám, které podnítl jeho otec, mohl Kim Čöngün dohlížet na vojenské kádry z generálního politického štábu KLA a ovládat elity z ÚVK.³²⁹ Jelikož od roku 2009

³²³ PÄK, Süngdžu, 2011, s. 47–48

³²⁴ LEE, Seungyeol. Crisis in the Leadership of Kim Jong Un: Focused on the Unitary Leadership System. In: *Journal of Peace and Unification* [online]. 2014, 4(1), 53-74, [cit. 2023-04-11]. Dostupné z: Dostupné z: https://preview.kstudy.com/W_files/kiss6/3g600048_pv.pdf, s. 60–62

³²⁵ Podle dostupných zdrojů svou pozici začal upevňovat už někdy na přelomu března/dubna 2009, kdy byl jmenován ministrem státní bezpečnosti. To mu umožňovalo dohlížet a kontrolovat politické kádry strany. Nicméně tato informace není dostatečně doložena, jelikož jsem na ni narazila pouze ve dvou zdrojích. Nejsem si tedy jistá, zda k tomuto povýšení reálně došlo.

³²⁶ KIM, Čusu, Ůnsök MUN, Hüičhöl Jun, 2014, s. 53

³²⁷ PÄK, Süngdžu, 2011, s. 52

³²⁸ LEE, Seungyeol. Kim Čöngila · Kim Čöngün hugječchedže pigjorül tchonghan Kim Čöngün tchongčchiridösip punsök [Analýza vládnoucího vedení Kim Čöngüna prostřednictvím srovnání systémů nástupnictví Kim Čöngila a Kim Čöngüna]. In: *Kukchö ippöp čosačchö [Výzkumný útvar Národního shromáždění]* [online]. 2015, 259. Dostupné z: <https://www.nars.go.kr/report/view.do?cmsCode=CM0019&brdSeq=16418>, s. 18

³²⁹ KIM, Čusu, Ůnsök MUN, Hüičhöl Jun, 2014, s. 8

začalo tzv. společné vedení s jeho otcem, armáda již nebyla jen Kim Čongilova, ale i Kim Čongunova. Také se mohl podílet na průběhu politických řízení.³³⁰

V dubnu 2009 došlo k vypuštění rakety Kwangmjongsong–2 a o měsíc později k druhému jadernému testu. Obě události měly sloužit jako demonstrace Kim Čongunova úspěchu v oblasti vojenství.³³¹ V srpnu 2009 Kim Čongun demonstroval své vědecké a technické schopnosti prostřednictvím počítačového numerického řízení, které bylo zavedeno ve všech průmyslových zařízeních.³³² Propaganda v člancích vyzdvihovala genialitu nově zvoleného nástupce. Jevil se jako charismatický mladík, který ukazoval světu, čeho všeho je KLLDR schopna pod jeho vedením dosáhnout.³³³

V momentě, kdy se ve vnitřním politickém okruhu vědělo o Kim Čongunovi jako o nástupci, bylo zapotřebí posílit nejen jeho politickou prezenci, ale také ideologickou. Mimo výše uvedené situace se jako další forma zbožšťování jeho osobnosti objevila píseň *Palgörum*. Ta píseň, která se údajně už dříve objevovala mezi užším okruhem lidí, se momentálně zpívala po celé KLLDR.³³⁴ Média také vyzdvihovala Kim Čonguna na základě jeho pokrevní linie. Chtěla tím tak lidem obhájit legitimitu výběru Kim Čonguna jako budoucího vůdce KLLDR.³³⁵

Okolní svět si však stále nebyl zcela vědom toho, že se postupně uplatňují kroky nástupnictví. V jihokorejských i v amerických médiích se sice zvěsti o nástupci objevovaly, ale jakékoli informace jim byly zcela nedostupné. Nevěděly jeho jméno ani jeho věk.³³⁶ Čína na tom nebyla jinak, i když se objevily zprávy o Kim Čongunově údajné návštěvě čínského prezidenta Hú Jintao (胡锦涛, vl. 2003–2013) ve druhé polovině roku 2009. Mělo se jednat o jeho první oficiální cestu jako nástupce.³³⁷ Nicméně Čína tuto návštěvu vyvracela a články, které se o návštěvě zmiňovaly, zdiskreditovala.³³⁸

³³⁰ CHEONG, Seong-chang. The Anatomy of Kim Jong Un's Power. In: *Global Asia (East Asia foundation)* [online]. Tongasia čadan [Nadace Východní Asie], 2014, 9(1), 6-13 [cit. 2023-04-10], s. 13

³³¹ K dalším příkladům, které povznášely Kim Čongunovu vojenskou genialitu, se řadí například poznámky od Kim Čongila vysoce postaveným úředníkům, kdy vyzdvihoval jeho široký vojenský rozhled, či vojákům, kterým doporučoval se učit a řídit postupy, které Kim Čongun praktikoval. V místech, která Kim Čongun navštěvoval, byly postaveny památníky s jeho citáty. KIM, Kapsik. Kim Čongun čonggwönüi čchulbömngwa čongčchidžök kwadže) [Nástupnictví Kim Čongunova režimu a politické imperativy]. In: *Tchongil čongčchäk jöngu [Studie o politice sjednocení]* [online]. 2012, 21(1). Dostupné z: doi: <http://dx.doi.org/>, s. 7

³³² LEE, Seungyeol, 2014, s. 63

³³³ PÁK, Söngdžu, 2011, s. 63

³³⁴ KIM, Kapsik, 2012, s. 7

³³⁵ LEE, Seungyeol, 2015, s. 14

³³⁶ FIFIELD, Anna a Lubomír SEDLÁK, 2020, s. 92

³³⁷ Oficiální návštěva proběhla, ale konala se až o rok později.

³³⁸ LEWIS, Leo. Kim Jong Il's son 'made secret visit to China'. In: *The Times* [online]. 17.6.2009. [cit. 2023-04-11]. Dostupné z: <http://web.archive.org/web/20110629113833/http://www.timesonline.co.uk/tol/news/world/asia/article6508436.ece>

K dalšímu zásadnímu kroku v rámci nástupnického procesu došlo v roce 2010. Dne 27. září byl Kim Čongünovi udělen titul čtyřhvězdičkového generála i přesto, že neměl žádné vojenské zkušenosti a nesloužil nikdy v armádě.³³⁹ Následující den se po čtyřiačtyřiceti letech konalo třetí zasedání představitelů KSP, kde se nově zavedla funkce místopředsedy ÚVK, kterou měl zastávat Kim Čongün. Jednalo se o pozici, která měla možnost kontrolovat jak armádu, tak i stranu, což v rámci urychlení nástupnického procesu sehrálo důležitou roli. Stal se také řádným členem ÚV, který je zodpovědný za ideologickou politiku.³⁴⁰ Nicméně Kim Čongünovo a Kim Čongilovo tzv. společné vedení se díky zasedání více posílilo. Od této chvíle měl Kim Čongün na starosti vedení strany a armády, kdežto Kim Čongil spíš diplomatické a ekonomické záležitosti.³⁴¹

Na zasedání došlo též k revizím stranických pravidel. Generální tajemník KSP měl mít od této chvíle zároveň post předsedy ÚVK, čímž se do budoucna mělo urychlit střídání moci. Kim Čongün byl konečně celé KJRP a světu představen jako Kim Čongilův nástupce.³⁴²

Obyvatelé Severní Koreje ho mohli poprvé spatřit 10. října 2010 na vojenské přehlídce u příležitosti 65. výročí vzniku KSP. Přehlídka byla velkolepá. Byli pozváni i zahraniční novináři, což jen dokazovalo mezinárodnímu prostředí, že proces nástupnictví v KJRP je ve finálním stádiu.³⁴³ Kim Čongünův vzhled sehrál nejen na přehlídce, ale i na výše zmíněném zasedání důležitou roli v posilování jeho kultu osobnosti. Přišel oblečený a učesaný jako věčný prezident KJRP, Kim Ilšong. Jednalo se o velmi promyšlenou taktiku, v rámci které chtěl Kim Čongün hrát na city politickým kádrům a obyčejným lidem. Lidé obecně měli spojenou prosperitu státu s Kim Ilšongem, kdežto v době, kdy jeho otec Kim Čongil převzal vedení, stát zažíval jednu katastrofu za druhou. Kim Čongün jim chtěl dobré časy připomenout a jeho napodobení Kim Ilšonga mu v tom velmi pomohlo.³⁴⁴

Od této chvíle byl Kim Čongün viděn všude se svým otcem. Chodili společně na vojenské inspekce, prohlídky továren a nových bytů v hlavním městě. Na začátku roku 2011 je lidé mohli společně vidět i na vystoupení jedné skupiny při příležitosti oslav severokorejského letectva. Písně, které zde zazněly, opěvovaly jak drahého vůdce, tak i budoucího nástupce. Došlo také k dalšímu posílení jeho kultu osobnosti. Média se o něm zmiňovala jako

³³⁹ Tchongilbu Kungniptchongilgjojugwön, 2014, s. 76

³⁴⁰ LEE, Geedong. Kim Čongünüi kwölljöksüggje kwadžönggwa kwölljökkudžo [Analýza procesu nástupnictví a mocenské struktury za vlády Kim Čongüna]. In: *Pukhan jöngu hakhöbo [Časopis severokorejských studií]* [online]. 2012, **16**(2), 1-21, s. 4

³⁴¹ CHEONG, Seong-chang, 2014, s. 13

³⁴² LEE, Geedong, 2012, s. 4

³⁴³ COLIN Dürkop a Min-II YEO. North Korea After Kim Jong Il: Political And Social Perspective Ahead Of The Expected Change Of Power. In: *KAS International reports* [online]. 2011. [cit. 2022-04-03]. Dostupné z: <http://www.jstor.org/stable/resrep09992>, s. 82

³⁴⁴ LEE, Seungyeol, 2014, s. 62

o milovaném a uctívaném soudruhu generálovi. Příběhy o jeho životě byly zařazené do výuky ve školách. I zde se snažil obhájit své postavení následníka přes pokrevní linii, jakožto vnuk Kim Ilsonga.³⁴⁵

3.2.3 Důvod zvolení

Oproti Kim Ilsongovi, který měl hned několik podnětů, proč zvolit svého syna za svého nástupce, Kim Čongil jich tolik neměl. Jednalo se už o druhé nástupnictví a okolnosti byly zcela jiné. Otázkou nebylo, zda nástupnictví bude dědičné na syna, ale na kterého ze synů.

Jako prvním důvodem výběru Kim Čongüna za nástupce, byla nekompetence jeho starších bratrů. Ještě do začátku 21. století se věřilo, že si Kim Čongil bude vybírat mezi nimi. Přeci jen v KLR nadále můžeme vidět konfuciánské tradice, podle kterých by se měl následníkem stát nejstarší ze synů.³⁴⁶ K lepšímu porozumění v následujících odstavcích představím oba starší syny a okolnosti, které vedly ke ztrátě jejich přízně.

Kim Čongnam (金正男, 1971–2017) byl Kim Čongilovým nejstarším synem, který se narodil jeho první milence Söng Hjerim (成蕙琳, 1937–2002). Právě proto, že se jednalo o nemanželské dítě, se snažil v prvních letech svou menší rodinku uchovávat před zraky médií i svého otce. Údajně se však snažil Kim Čongil trávit veškerý čas se svým prvorozeným synem a zahrnoval ho dárky. Má se za to, že už v té době ho vychovával ve svého nástupce. Mezi lety 1978 až 1988 studoval v zahraničí. Nejdříve byl poslán do Moskvy v Rusku a poté byl přesunut do Ženevy ve Švýcarsku.³⁴⁷ Po návratu do své rodné země byl postupně připravován na nástupnictví. Nejdříve vystudoval Kim Ilsongovu univerzitu, sloužil v armádě až do roku 1998, a poté byl jmenován na pozici ministra státní bezpečnosti, kde měl dokonce na starosti vývoj IT v KLR. Začal tak politicky růst.³⁴⁸

V pozadí však postupně rostl i vliv Ko Jonghüi. Narodil od Söng Hjerim, která často cestovala do Moskvy na léčení, se objevovala povětšinou v okolí Kim Čongila. S velkou pravděpodobností právě jí je připisována ztráta přízně Kim Čongnama, jelikož chtěla dostat do popředí své dva syny. Kim Čongnam ještě před svým zatčením japonskou policií na letišti Narita s falešným pasem v roce 2001, kdy chtěl údajně navštívit Disneyland, již několikrát porušil pravidla, která mu stanovil jeho otec. Byl opakovaně přistižen opilý v pchjongjangských ulicích. Všechny tyto incidenty, které se Kim Čongil o svém synovi

³⁴⁵ FIFIELD, Anna a Lubomír SEDLÁK, 2020, s. 101–102

³⁴⁶ CHA, Victor. *The Impossible State, Updated Edition: North Korea, Past and Future*. New York: HarperCollins Publishers, 2018, s. 129

³⁴⁷ PAK, Jung H., 2020, s. 68–70

³⁴⁸ RYALL, Julian. Profile: Who was Kim Jong-nam, the exiled half-brother of North Korean dictator Kim Jong-un?. In: *The Telegraph* [online]. 15.2.2017 [cit. 2023-04-13]. Dostupné z:

<https://www.telegraph.co.uk/news/2017/02/14/profile-kim-jong-nam-exiled-half-brother-north-korean-dictator/>

dozvěděl, se právě připisují Ko Jonghŭi, která mu vše sdělila.³⁴⁹ Kim Čongnam odešel do exilu v Macau, kde žil nějakou dobu v utajení. Později zahraničním médiím oznámil, že se nehodlá stát následníkem svého otce.³⁵⁰ I přes všechny tyto jeho přešlapy se má za to, že důvodem, proč o něm Kim Čongil přestal uvažovat jako o svém nástupci, byly jeho návrhy na politické reformy a otevření se Západu.³⁵¹

Kim Čongilův druhý syn Kim Čongčchöl (金正哲, 1981–dosud) byl údajně mezi lety 2002 až 2005 připravován na nástupnictví, kdy se stal členem organizačního a řídicího oddělení ÚV. Sama jeho matka se ho snažila protlačit, jelikož byl z jejích dvou synů nejstarší. Předpokládá se však, že jeho schopnosti a vlastnosti neodpovídaly tomu, aby se stal budoucím vůdcem KLLDR.³⁵²

Druhým faktorem, který urychlil proces výběru Kim Čongŭna za Kim Čongilova následníka, bylo postupné zhoršování Kim Čongilova zdravotního stavu. Jak již bylo v předchozí podkapitole řečeno, v roce 2008 dostal mrtvici a několik měsíců se mezi lidmi neukázal. Vzhledem ke zkušenostem z předchozího nástupnictví, kdy byl on naopak v roli následníka, věděl, že potřebuje jednat rychle a uspíšit nástupnické procesy.³⁵³

3.2.4 *Příznivci a rivalové*

V předchozí podkapitole se zmiňují o obou jeho starších bratrech, kteří byli do začátku 21. století považováni za následníky, což z nich dělalo Kim Čongŭnovi hlavní rivaly. Ale jak bylo zjištěno, nepředstavovali reálnou hrozbu, jelikož jim samotný Kim Čongil nedal prostor a možnost pro jakýkoli politický růst.

Kim Čongŭna podporovala hlavně elita, která byla věrná jeho otci. Neměl dostatečné zkušenosti a čas na to si vybudovat svou vlastní mocenskou základnu. Také, na rozdíl od svého otce, nemohl na vyšší pozice dosazovat nikoho ze své generace, jelikož ve straně stejně staří členové neměli žádné zastoupení, či neměli dostatečné zkušenosti.³⁵⁴ Kim Čongil tedy hodlal zaplnit mocenské vakuum lidmi, kteří měli Kim Čongŭna podpořit v momentech, kdy on už nebude moci.

V následujících odstavcích představím jednotlivé členy, kteří sehráli roli v zajištění hladkého předání moci.

³⁴⁹ FIFIELD, Anna a Lubomír SEDLÁK, 2020, s.49–50

³⁵⁰ RYALL, Julian. Profile: Who was Kim Jong-nam, the exiled half-brother of North Korean dictator Kim Jong-un?. In: *The Telegraph* [online]. 15.2.2017 [cit. 2023-04-13]. Dostupné z: <https://www.telegraph.co.uk/news/2017/02/14/profile-kim-jong-nam-exiled-half-brother-north-korean-dictator/>

³⁵¹ PAK, Jung H., 2020, s. 72

³⁵² PÁK, Sŭngdžu, 2011, s. 47

³⁵³ LIM, Jae-Cheon, 2012, s. 558

³⁵⁴ Ibid., s. 564–565

Ri Jŏngho (李容浩, 1942–2012) byl v roce 2009 jmenován do čela generálního štábu. Stal se tedy mužem, který měl pomoci Kim Čöngünovi udržet autoritu mezi vojenskými elitami. O rok později, když byl Kim Čöngün povýšen na generála, Ri Jŏngho získal post zástupce a stal se tak Kim Čöngünovou pravou rukou v armádě. Dále se stal členem předsednictva politbyra KSP a místopředsedou ÚVK.³⁵⁵

Čang Söngtchäk (張成澤, 1946–2013) ve straně politicky rostl už od sedmdesátých let, jelikož se přiženil do Kim Ilsöngovy rodiny. Vzal si za ženu jeho jedinou dceru Kim Kjŏnghüi. V době, kdy se stal Kim Čöngil vůdcem, zastával funkci prvního místopředsedy organizačního a poradenského oddělení KSP, čímž se stal druhým nejmocnějším mužem v zemi. I kolem něj se objevily spekulace, že by mohl být možným následníkem po Kim Čöngilovi. Konkrétně se mluví o období, kdy Kim Čöngil onemocněl, jelikož se má za to, že Čang Söngtchäk na tu krátkou dobu převzal vedení.³⁵⁶ Na začátku 21. století byl však z politických aktivit stažen a v roce 2006 byl znovu přijat do funkce, kdy se rovnou stal prvním zástupcem ředitele ÚV. O dva roky později byl povýšen na post prvního místopředsedy KSP. Ze své pozice tak mohl kontrolovat kádry ve straně.³⁵⁷ Svůj vliv navýšil ještě v roce 2010, kdy byl jmenován místopředsedou KNO. Znovu se tak stal po vůdci nejvýznamnější osobou v zemi. Kim Čöngünovi tak pomáhal zajišťovat autoritu a vliv mezi stranickými kádry, i když se spekulovalo, že měl ideální postavení na podnícení převratu. Měl totiž vliv jak ve straně, tak nově i v armádě. K pokusu o převrat ale nikdy nedošlo, jelikož byl pod přísnou kontrolou.³⁵⁸

Kim Čöngil dosadil Ri Jŏnghoa a Čang Söngtchäka na vysoké pozice pro zajištění téměř bezproblémového předání moci. Měl pod záštitou jak armádu, tak i stranu. Snažil se tedy o rovnováhu a stabilitu mezi oběma institucemi.³⁵⁹

Dalším, kdo pomáhal zajistit hladké předání moci, byla Kim Kjŏnghüi. Jako sestra Kim Čöngila měla značný politický vliv už od sedmdesátých let. Byla zástupkyní ředitele oddělení mezinárodních styků KSP, stala se členkou ÚV a v devadesátých letech dokonce vedla oddělení lehkého průmyslu strany.³⁶⁰ Politického vrcholu dosáhla v roce 2010, kdy byla jmenována do politbyra KSP. Získala tím značný vliv ve straně, čímž měla pomoci budoucímu nástupci Kim Čöngünovi.³⁶¹

³⁵⁵ PĀK, Sŭngdžu, 2011, s. 52

³⁵⁶ *Historical Dictionary of Democratic People's Republic of Korea*. Scarecrow Press, 2012., s. 183–184

³⁵⁷ PĀK, Sŭngdžu, 2011, s. 53

³⁵⁸ LEE, Seungyeol, 2014, s. 54

³⁵⁹ *Ibid.*, s. 54–55

³⁶⁰ PĀK, Sŭngdžu, 2011, s. 54

³⁶¹ *Historical Dictionary of Democratic People's Republic of Korea*. Scarecrow Press, 2012., s. 221

Užší kruh podpory nebyl jen o těchto třech lidech, ale bylo jich o něco více (Čchö Rjonghä, Kim Jöngčchun, ad.). Kim Čöngil chtěl mít jistotu v tom, že jsou důležití a jemu blízcí lidé dosazeni na vlivné pozice, kde Kim Čöngünovi pomohou udržet moc.

3.2.5 *Pozadí domácího a mezinárodního prostředí*

Na rozdíl od svého otce, který začal nástupnický proces v celkem stabilním období, Kim Čöngün zažíval přesný opak. Od počátku devadesátých let 20. století se severokorejská ekonomika nacházela v nepřetržité krizi. Lidé v té době byli doslova odkázáni sami na sebe, což mělo za následek růst soukromých pouličních trhů, kde se prodávalo různé spotřební zboží a potraviny. K udržení si autority byla vláda nucena tyto trhy povolit a oficiálně tak uznat jejich existenci. V roce 2003 vyšla dokonce opatření k podpoře trhů, jenže tyto postupy dlouho nevydržely. V následujících letech přijala KLR ekonomická opatření, která vedla k postupnému omezování prodeje, až v roce 2009 došlo k jeho úplnému zákazu. Co zpočátku vypadalo na změnu hospodářství na tržní ekonomiku, se opět vrátilo k plánované ekonomice. Veškerý prodej byl povolen pouze státním podnikům a soukromé pozemky byly znovu začleněny do státních kolektivů. I přes všechny zákazy a obnovu plánované ekonomiky se stát nedokázal zcela zbavit soukromých trhů.³⁶²

Dne 30. listopadu 2009 severokorejská vláda s nařízením Nejvyššího lidového shromáždění provedla měnovou reformu. Jejím skutečným záměrem byla likvidace kapitalistických tržních sil, jejichž vliv rostl, a tak představovala hlavní překážku pro Kim Čöngünův nástup k moci, a naplnění vládní kasy o hotovost, kterou si lidé dávali stranou na své úspory.³⁶³ Informaci o devalvaci měny věděly nejdříve užší okruhy elit, které měly možnost reagovat a skupovat zboží ve velké míře. Poslední, kdo se o tom dozvěděl, byli místní obyvatelé, kteří dostali týden na to směnit své úspory v kurzu 1000 wöňů za původních 100 000. Došlo k prudkému poklesu hodnoty wöňu, což způsobilo inflaci a s tím se i zhoršilo zásobování potravin, protože režim zavedl přísná pravidla distribuce produktů a potravin. K částečnému zmírnění dopadů a zamezení nepokojů vláda navýšila množství starých peněz k výměně za nové.³⁶⁴

Neví se jistě, zda za reformou stál samotný Kim Čöngün, či se jednalo o společné opatření vedené s jeho otcem. Celá akce byla každopádně spojena s Kim Čöngünovým nástupnictvím, v rámci kterého měl prokázat svůj zájem o domácí politickou scénu. Co mělo zajistit legitimaci nástupnického procesu, akorát přivedlo nespokojenost a nedůvěru v jeho

³⁶² COLIN Dürkop a Min-II YEO, 2011, 84–88

³⁶³ LEE, Seungyeol, 2015, s. 22

³⁶⁴ FIFIELD, Anna a Lubomír SEDLÁK, 2020, s. 96–97

schopnosti v oblasti severokorejského hospodářství.³⁶⁵ Ke zmírnění vlny nespokojenosti bylo zapotřebí učinit dva kroky: předložit lidem někoho, kdo ponese vinu za selhání měnové reformy a vyzdvihnout Kim Čongüna jako toho, kdo stojí za lidmi a chce jim pomoci.³⁶⁶

Na začátku roku 2010 byl Pak Namgi odvolán z funkce vedoucího oddělení plánování a financí ÚV a později byl veřejně obviněn za zničení místního hospodářství a uvrhnutí obyvatelstva do chudoby. Byl veřejně popraven zastřelením. Kim Čongün tak nepřevzal za toto ekonomické fiasko žádnou zodpovědnost. Naopak Kim Čongünovým jménem bylo ještě na konci roku 2009 darováno každé domácnosti 500 wonů v nové měně.³⁶⁷

Kim Čongün potřeboval odvrátit pozornost obyvatel jiným směrem. V rámci prokázání svých vůdcovských schopností se obrátil na agresí vůči USA a Jižní Koreji. V roce 2009 byla vypuštěna raketa a proběhlo jaderné testování, což způsobilo napětí vztahů nejen na Korejském poloostrově, ale také v mezinárodním prostředí. Rada bezpečnosti OSN uvalila embargo na KLDR a zpřísnila sankce, kdy na oplátku KLDR hrozila, že opustí šestistranné rozhovory o denuklearizaci, které probíhaly od roku 2003 až do roku 2007.³⁶⁸ Dále docházelo k vojenské agresí na moři. K tomu nejzávažnějšímu došlo koncem března 2010, kdy byla potopena jihokorejská loď Čchönan, při které zahynulo čtyřicet šest členů posádky. Spekuluje se o tom, že to celé proběhlo pod vedením Kim Čongüna, jelikož chtěl prokázat své vojenské schopnosti a dokázat tak svému otci, že je připraven převzít moc.³⁶⁹

KLDR byla dlouho závislá na ekonomické podpoře ze strany Číny a Ruska, což byly také jediné státy, se kterými měla dlouhodobě prospěšné vztahy. Rusko však v době posilování kultu osobnosti Kim Čongüna nemělo zcela pozitivní přístup ke KLDR. V roce 2009 podporovalo zpřísnění sankcí uvalených na KLDR, čímž jasně ukázalo své znepokojení. Avšak u incidentu, kdy KLDR potopila jihokorejskou loď, jednoznačně neodsoudilo severokorejský režim, jelikož podle Ruska nebylo dostatek důkazů. Ke zlepšení vztahů došlo až v roce 2011, kdy se Kim Čongil setkal s tehdejším ruským prezidentem Dmitrijem Medveděvem (v úřadě 2005–2008).³⁷⁰

Rusko nebylo jediné, koho znepokojovalo jaderné testování KLDR. Čína se též zapojila ke zpřísnění sankcí v roce 2009, ale ten samý rok předseda vlády ČLR Wěn Jiábao (温家宝, 1942–dosud) navštívil KLDR při oslavách šedesáti let čínsko-severokorejských vztahů. Následující rok Kim Čongil přijel do Pekingu se svým synem Kim Čongünem v rámci

³⁶⁵ PÄK, Söngdžu, 2011, s. 59–60

³⁶⁶ FIFIELD, Anna a Lubomír SEDLÄK, 2020, s. 97–98

³⁶⁷ Ibid., s. 97–98

³⁶⁸ COLIN Dörkop a Min-II YEO, 2011, s. 76–77

³⁶⁹ FIFIELD, Anna a Lubomír SEDLÄK, 2020, s. 98–99

³⁷⁰ MATIASZCZYK, Natalia. The policy of Russia towards North Korea in years 2009-2019. In: *Academia Letters* [online]. 2021. DOI: 10.20935/AL1812, s. 1

oficiálního představení. Čína se tak stala první zemí, která přijala Kim Čongüna jako budoucího následníka.³⁷¹

3.2.6 Převzetí moci a první kroky konsolidace moci

Dne 19. prosince 2011 bylo lidem odvysíláno prostřednictvím Korejské centrální zpravodajské agentury speciální oznámení, které šokovalo celou zemi. Kim Čongil dne 17. prosince zemřel na infarkt, když byl na cestách.³⁷² O jedenáct dní později měli obyvatelé možnost se s Kim Čongilem rozloučit na pohřbu, který se konal před pamětním palácem Kumsusan, kde se nachází balzamované tělo Kim Ilsonga a kde je nyní pochován i on.³⁷³ Veřejné rozloučení s bývalým vůdcem Kim Čongilem bylo zakončeno vojenskou přehlídkou, na které armádní příslušníci slíbili Kim Čongünovi věrnost.³⁷⁴

Kim Čongün vyhlásil tříletý smutek, ale na rozdíl od svého otce ho nemohl naplnit, a co nejdříve budoval svou mocenskou strukturu. Potřeboval ukázat lidem, že je legitimním nástupcem. Zahraniční média pochybovala o stabilitě Kim Čongünova režimu, odkazovala na jeho nedostatek zkušeností a mladý věk. Mnoho teoretiků také věřilo, že režim předání moci na třetí generaci nezvládne a padne.³⁷⁵

Posílení postavení nového vůdce již začalo v den odvysílání zprávy o smrti jeho otce, kdy ho místní noviny *Rodong sinmun* začaly označovat za vrchního velitele ozbrojených sil KLA. Avšak do funkce byl oficiálně jmenován 30. prosince 2011 na zasedání politbyra ÚV.³⁷⁶

Následující měsíce se Kim Čongün snažil upevnit svou moc a kult osobnosti. Čtyři měsíce po smrti svého otce byl jmenován na čtvrté konferenci KSP novým prvním tajemníkem KSP. Na 5. zasedání 12. Nejvyššího lidového shromáždění byl jmenován prvním předsedou KNO. Jednalo se o nejvyšší stranické funkce. Oficiálně tak dokončil své mocenské nástupnictví a stal se vůdcem KLDK. Co jeho otci trvalo čtyři roky, jemu trvalo pouhé čtyři měsíce.³⁷⁷ Byla také pozměněna ústava, kde byl například Kim Čongil označen za „věčného předsedu

³⁷¹ CHA, Victor, 2018, s. 424–425

³⁷² North Korean leader Kim Jong-il dies 'of heart attack'. In: *BBC News* [online]. 19.12.2011 [cit. 2023-04-14]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/world-asia-16239693>

³⁷³ PĀ, Sodžin. [Kim Čongil samang] miribonün Kim Čongil čangnjesik [[Kim Čongil zemřel] Pohřeb Kim Čongila] In: *Mönitchudei* [online]. 20.12.2011 [cit. 2023-04-14]. Dostupné z: <https://news.mt.co.kr/mtview.php?no=2011122014293509173>

³⁷⁴ FIFIELD, Anna a Lubomír SEDLÁK, 2020, s. 111

³⁷⁵ PARK, Yong Soo. Policies and Ideologies of the Kim Jong-un Regime in North Korea: Theoretical Implications. In: *Asian studies review* [online]. Nathan: Routledge, 2014, **38**(1), 1-14. Dostupné z: doi:10.1080/10357823.2013.868864, s. 9

³⁷⁶ N.Korea declares Kim Jong-Un commander of military. In: *Web Archive* [online]. 30.12.2011 [cit. 2023-04-15]. Dostupné z: https://web.archive.org/web/20140224223520/http://www.google.com/hostednews/afp/article/ALeqM5jJYCeXi_nUm40ybUIJzb4_aOAI5AQ?docId=CNG.abd2d9a288a1831892829dfc484f077e.6a1

³⁷⁷ CHEONG, Seong-chang, 2014, s. 9

*Komise národní obrany Korejské lidově demokratické republiky.*³⁷⁸ Ještě před samotným jmenováním na výše uvedené pozice Kim Čongün ve svém projevu dne 6. dubna 2012 uctil památku jak svého zesnulého otce, tak i děda tím, že vedoucí ideologii KILDR pozměnil na „kimilsongismus-kimčongilismus“.³⁷⁹

Dne 15. dubna 2012 proběhla velkolepá oslava na počest věčného prezidenta Kim Ilsonga, který by slavil 100 let. Jelikož se jedná o největší severokorejský svátek, oslava měla trvat dva týdny. Jednalo se o akci, kde si Kim Čongün mohl opět obhájit své legitimní nástupnictví a posílit svůj kult osobnosti. Plánování proto začalo už měsíc předem.³⁸⁰ Kim Čongün ohlásil svůj záměr o vypuštění satelitu Kwangmjongsong–3³⁸¹ do vesmíru, čemuž ale oponovaly USA, jelikož se jednalo o porušení smlouvy podepsané dne 29. února toho roku. Kim Čongüna pozval několik zahraničních médií, aby vypuštění zdokumentovaly. Dne 13. dubna se tak uskutečnilo, ale po devadesáti vteřinách se satelit zřítil do moře mezi Korejským poloostrovem a Japonskem.³⁸² Vzhledem k přítomnosti zahraničních médií vydal Kim Čongün prostřednictvím Korejské centrální zpravodajské agentury prohlášení o neúspěchu. Přestože se jednalo o velmi skromné přiznání, byl to jeden z prvních kroků, kterým se odlišoval od svého otce.^{383.384}

Žádná z těchto okolností nezastavila velkolepé oslavy. V den zahájení předstoupil Kim Čongün před lid na Kim Ilsongově náměstí a pronesl svůj první veřejný proslov, ve kterém vychvaloval severokorejskou armádu. Mluvil dlouhých 20 minut, což byla další výrazná odlišnost od jeho otce, který na vojenské přehlídce pronesl jen jednu větu.³⁸⁵

Již od začátku své vlády měl po boku lidi dosazené Kim Čongilem, kteří mu do jisté míry radili a podporovali ho. Jedná se zejména o ty, kteří byli popsáni v podkapitole 3.2.4 *Příznivci a rivalové*. Stále se však jednalo o mocenskou strukturu dosazenou jeho otcem, kterou Kim Čongün potřeboval změnit. Bylo zřejmé, že se nemůže pustit do brutálních čistek hned. Musel

³⁷⁸ *Socialist Constitution of the Democratic People's Republic of Korea*. Pyongyang: Foreign Languages Publishing House, Juche (103) 2014, s. 3

³⁷⁹ KIM, Jong-un. *Let Us Brilliantly Accomplish the Revolutionary Cause of Juche, Holding Kim Jong Il in High Esteem as the Eternal General Secretary of Our Party*. Pyongyang: Foreign Language Publishing House, 2012, s. 5

³⁸⁰ FIFIELD, Anna a Lubomír SEDLÁK, 2020, s. 114

³⁸¹ Spekuluje se, že se mělo jednat o balistickou raketu či o satelit, který by v budoucnu sloužil jako nosič. Kim Čongün každopádně jejím vypuštěním chtěl demonstrovat svým lidem i zahraničí, že KILDR vstupuje do éry silného nukleárního státu. World leaders vow to confront nuclear threat. In: *Aljazeera* [online]. 27.3.2012 [cit. 2023-04-17]. Dostupné z: <https://www.aljazeera.com/news/2012/3/27/world-leaders-vow-to-confront-nuclear-threat>, LEE, Geedong, 2012, s. 6

³⁸² FIFIELD, Anna a Lubomír SEDLÁK, 2020, s. 115

³⁸³ Dalším příkladem může být i veřejné vystoupení se svou ženou Ri Söldžu (李雪主, 1985/1989–), kterou poprvé představil již v roce 2012. North Korea leader Kim Jong-un married to Ri Sol-ju. In: *BBC News* [online]. 26.7.2012 [cit. 2023-04-17]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/world-asia-18986249>

³⁸⁴ LEE, Seungyeol, 2014, s. 64

³⁸⁵ North Korea's Kim Jong-un in first major public speech. In: *BBC News* [online]. 15.4.2012 [cit. 2023-04-17]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/world-asia-17718011>

si vybrat, koho z řady privilegovaných ponechá na pozicích a koho se naopak zbaví.³⁸⁶ V dubnu, kdy došlo k selhání vypuštění výše zmíněného satelitu, což mu dalo jasné odůvodnění k pročištění elity, začal se změnami ve vedení.³⁸⁷ Asi nejviditelnější změny nastaly v momentě, kdy čtyři vysoce postavení úředníci – Ri Jŏngho, U Tongčchŭk (禹東測, 1942–2012), Kim Jŏngčchun (金永春, 1936–2018) a Kim Čŏnggak (金正閣, 1941–dosud) – byli degradováni ze svých pozic a ztratili tak svou moc.³⁸⁸ Obecně lze říct, že se tím spustila „politika založená na strachu“, jelikož prováděl postupné čistky mezi elitami, které kolikrát vedly k veřejným popravám.³⁸⁹

Další dva významní muži – Čchŏ Rjonghă (崔龍海, 1950–dosud) a Čang Sŏngtchăk – kteří stáli od začátku po boku Kim Čŏngŭna, byli povýšeni za účelem posílení stranické kontroly nad armádou. Čchŏ Rjonghă byl jmenován šéfem generálního politického štábu a Čang Sŏngtchăk byl povýšen na člena politbyra.³⁹⁰ Nicméně ani oni se nevyhnuli čistkám. Čchŏ Rjonghă byl brzo zbaven své funkce a zmizel na nějakou dobu z veřejného života. Nikdo přesně neví, co se s ním dělo a kde byl, nicméně v roce 2016 se opět vrátil a byl dokonce dosazen zpět do vlivných pozic.

Čang Sŏngtchăk byl již za vlády Kim Čŏngila na nějakou dobu poslán do převýchovného tábora za své poznámky o severokorejské ekonomice. Poznámky k řízení státu měl nadále a k tomu byl navíc v zahraničních médiích vnímán jako možná hlava státu, jelikož jim Kim Čŏngŭn přišel příliš mladý a nezkušený na tuto pozici. Tentokrát nebyl za prohřešky poslán do tábora, ale byl rovnou převezen do vězení. Byl odsouzen k trestu smrti na základě obvinění ze „*spiknutí za účelem podvracení státu*.“ Poprava Čang Sŏngtchăka byla šokující z několika důvodů. Jeho obvinění, které proběhlo na zasedání stranického politbyra, bylo odvysíláno severokorejskou televizí a následující den mu *Rodong sinmun* věnoval titulní stranu. Do této doby byla jakákoli likvidace stranických kádrů utajena a probíhala za „zavřenými dveřmi“.³⁹¹

Kim Čŏngŭnova „politika založená na strachu“ zasáhla i místní obyvatele a posílila izolovanost země. Chtěl zavést totální informační blokádu a zabránit útekům přes hranice, což způsobilo zpřísnění trestů. Tresty se týkaly i jakéhokoli zpochybnění jeho vlády. Nemohl však vládnout zemi pouze za použití strachu a teroru. Potřeboval to vykompenzovat pocitem, že se lidem žije lépe. Zavedl proto větší ekonomickou svobodu, která znamenala rozvoj tržišť

³⁸⁶ FIFIELD, Anna a Lubomír SEDLÁK, 2020, s. 158–159

³⁸⁷ LEE, Seungyeol, 2015, s. 38–39

³⁸⁸ MANSOUROV, Alexandre. Kim Jong Un's First 500 Days: Consolidating Power and Clearing Political Space for National Revival. In: *International Journal of Korean Unification Studies* [online]. 2013, 22(1) 81–108, s. 84

³⁸⁹ LEE, Seungyeol, 2015, s. 39

³⁹⁰ Ibid., s. 39

³⁹¹ FIFIELD, Anna a Lubomír SEDLÁK, 2020, s. 161–168

do každého města v KLDR, díky které mohl více investovat do vývoje raket a jaderných zbraní.³⁹² To navíc posílil na plenárním zasedání ústředního výboru strany, které se konalo dne 31. března 2013 a na 7. zasedání Nejvyššího lidového shromáždění konaném dne 1. dubna 2013, kde svým prohlášením ustanovil politiku pjongdžin, což je politika, kterou v šedesátých letech zavedl Kim Ilšong. Jedná se o politiku, která rozvíjí jak severokorejskou ekonomiku, tak i její jaderné zbraně.³⁹³

Ekonomika se tak začala postupně stabilizovat a růst mezitím, co Kim Čongun posiloval bezpečnostní opatření, izoloval stát a upevňoval postavení KLDR na mezinárodním poli tím, že rostla vybavenost nukleárních zbraní. Úspěšné vypuštění družice dne 12. prosince 2012 a třetí jaderný test provedený dne 12. února 2013 tuto skutečnost jen dokazovaly.³⁹⁴ Fakt, že KLDR je silná nukleární země, se projevil v červnu 2013 i do *Deseti zásad*. Kim Čongun *Deset zásad* poprvé od jejich zavedení Kim Čongilem revidoval zejména k legitimizaci jeho nástupnictví, kdy bylo přidáno Kim Čongilovo jméno, což posloužilo jako nástroj k posílení autority a režimu.³⁹⁵

Je třeba poukázat na fakt, že i přesto, že Kim Čongil za své vlády posílil armádu ideologií *songun*, čímž stranu upozadil, za vlády Kim Čonguna naopak posílila KSP. Velitelé armády tak začali být více kontrolováni (např. výše zmíněné dosazení Čchö Rjonghä na pozici šéfa generálního politického štábu), prošli generační výměnou a celkově se dramaticky omezil vliv armády na politice.³⁹⁶

Samozřejmě nelze opomenout ani silnou indoktrinaci lidí. Média již od začátku jeho vlády mluvila o Kim Čongunovi jen v superlativech. Často zveřejňovala jeho fotky z návštěv, kdy zpravidla držel lidi za ruce či rozdával rady, nebo psala o tom, jak na všechny dopisy odpovídá vlastnoručně psanými vzkazy.³⁹⁷ Dokonce lidem svým jménem dal nečekané přiděly jídla. Ovšem i tak se propaganda v prvních letech stále zaměřovala na jeho otce. Údajně Kim Čongunova vláda nechtěla tlačit na lidi, a proto se ze začátku spíše zaměřoval na obhajobu své legitimacy tím, že často vyzdvihoval svého otce.³⁹⁸

³⁹² FIFIELD, Anna a Lubomír SEDLÁK, 2020, s. 118

³⁹³ Tchongilbu Kungniptchongilgjojugwön, 2014, s. 78

³⁹⁴ MANSOUROV, Alexandre, 2013, s.86

³⁹⁵ DOWLINGA, Juliana a Dae Un HONG. The Enshrinement of Nuclear Statehood in North Korean Law. In: *University of Illinois Law Review* [online]. 28.2.2021 [cit. 2023-04-18]. Dostupné z: <https://illinoislawreview.org/online/the-enshrinement-of-nuclear-statehood-in-north-korean-law/>

³⁹⁶ MANSOUROV, Alexandre, 2013, s.98

³⁹⁷ LEE, Seungyeol, 2014, s. 66

³⁹⁸ FIFIELD, Anna a Lubomír SEDLÁK, 2020, s. 120, 144

3.3 Závěry komparace

Obě nástupnictví ukázala určité body, které se v obou případech opakovaly a lze je brát za klíčové pro severokorejské nástupnictví.

Nástupce je určen před smrtí svého předchůdce, a poté je postupně připravován na vedení ideálně po dobu několika let. U obou nástupnictví je sice doba odlišná – Kim Čöngil měl na uchopení moci téměř 20 let, kdežto Kim Čöngün měl sotva 3 roky – přesto se jedná o výrazný rys severokorejského nástupnictví, který se odlišuje od ostatních socialistických zemí, které chtěly projít nástupnictvím (např. SSSR a ČLR).³⁹⁹

Během nástupnického procesu je možné si všimnout dosazování lidí, loajálních nástupníkovi, na vyšší pozice ve vládě k zajištění hladšího průběhu procesu. V obou případech se jednalo o výpomoc vůdce, který dopomohl k zajištění pozic. Samotná elita nástupnictví podporovala, jelikož se tak zajišťovala stabilita a kontinuita vlády. Nicméně také docházelo k likvidaci těch, kteří by mohli do budoucna ohrozit pozici nástupce. Vůdci se tak zbavovali potenciální opozice a zajišťovali hladký nástupnický proces svým vybraným následníkům. Tím, že měl vůdce absolutní moc, mohl nástupce dosazovat do vlivných pozic, aniž by mu kdokoli oponoval. Na daných pozicích zvolený nástupce získával zkušenosti potřebné k vládnutí.

Ve druhé kapitole *Problematika nástupnictví v totalitních režimech* zmiňují, že kandidát na vhodného nástupce by měl mít podporu nejen ze strany elity, zastávající vyšší funkce, ale také ze strany lidí. Bylo potřeba si pozici obhájit a legitimizovat ji. Pomocí indoktrinace společnosti byl posilován kult osobnosti obou nástupců, což je samozřejmě charakteristickým rysem všech totalitních států. KLDR však svými postupy vybočovala. Média propagovala dosažené úspěchy nástupců, jejich genialitu, vyzdvihovala je na základě jejich pokrevní linie s předchůdci. Docházelo k jejich zbožšťování, kdy média vydávala příběhy o jejich velikosti a původu, vznikaly o nich i písně, děti se o nich začaly učit ve školách a všude začaly být vystavovány jejich obrazy, citáty a sochy. K dalšímu kroku, který podporoval jejich legitimitu, docházelo v prvních momentech po převzetí moci. U obou nástupců lze vidět, že prokazují úctu svým předchůdcům tím, že projevují respekt jejich myšlenkám a způsobům, které ve svém stylu vládnutí zachovávají v rámci pokračování tradice. Projevovali tak svoji loajalitu, což se stalo pro nástupnictví Severní Koreje zcela typické.

Obě nástupnictví se však v mnoha ohledech také odlišovala.

V případě Kim Čöngila lze pozorovat delší nástupnický proces, při kterém měl možnost s podporou svého otce budovat i svou mocenskou základnu. Postupně získával kontrolu

³⁹⁹ LEE, Seungyeol, 2015, s. 25

a vytvářel si tak svůj systém vedení. Za tu dobu ho znali nejen političtí kádři, ale i obyvatelé země. Často se objevoval po boku svého otce, absolvoval s ním různé prohlídky, inspekce a média vyzdvihovala jeho starost o lid. Zároveň svou legitimitu nástupnictví prosazoval zejména skrze svou loajalitu vůči otci.

Oproti němu měl Kim Čongun kratší dobu nástupnického výcviku, což mu znemožňovalo vybudování vlastní mocenské základny a systému vedení. Až do konce byl odkázán na lidi dosazené otcem. Také se o něm dlouho nevědělo a lidé ho poznali teprve rok před jeho stanutím v čele země. Média proto musela posilnit propagaci jeho jména a často se uchýlovala k vyzdvihování pokrevní příbuznosti s jeho předchůdci, zejména s Kim Ilsongem. Jeho podobnost s dědou byla zřejmá, což se dá připisovat jeho strategii připomenout lidem dobré časy, když byl ještě Kim Ilsong naživu.

Domácí a mezinárodní pozadí v době nástupnického procesu se v obou případech odlišovalo. Mezitím, co Kim Čongil postupně budoval svou mocenskou základnu a procházel nástupnickým výcvikem, země měla za sebou nejlepší léta. I vztahy s ostatními zeměmi byly relativně poklidné. V průběhu však docházelo ke zhoršení, stejně tak severokorejská ekonomika pokulhávala, až se na začátku 90. let plně zhroutila. Kim Čongun zažíval opak. Domácí i mezinárodní prostředí bylo nestabilní, proto se v době předání moci musel soustředit na stabilizaci, což se mu do určité míry povedlo, alespoň v domácím prostředí. Co se týče vztahů se zahraničím, za dob Kim Čonguna se jaderná politika více zdůraznila a dostala do popředí.

Nástupnický proces Kim Čongila probíhal v období stranického systému, kdy strana měla hlavní slovo a postavení, kdežto u Kim Čonguna to byla politika *songun*, kde byla naopak armáda v popředí. Také je potřeba vyzdvihnout fakt, že severokorejské nástupnictví bylo v době jmenování Kim Čonguna institucionalizováno, což je další bod, kterým se KLR odlišuje od ostatních totalitních režimů. Severní Korea formalizovala pravidla dědičného nástupnictví prostřednictvím uzákonění *Deseti zásad* a doplnění „revolučního vedení“ o ideologii *čučche*, což za dob zvolení Kim Čongila nebylo – Kim Ilsong dosadil do vedení svého syna z pozice absolutní moci (tedy plně kontroloval stranu, vládu a armádu).⁴⁰⁰

Přestože mnoho teoretiků zpochybňovalo úspěch pokračování dědičného nástupnictví z druhé generace na třetí, Severní Korea uspěla. K žádnému zhroucení systému nedošlo a moc byla úspěšně předána Kim Čongunovi. V odstavcích výše jsem vysvětlila, proč tomu tak je, ale jsou zde další body, které nelze opomenout. Rozsáhlá kontrola informací, které proudí do

⁴⁰⁰ O, Kjongsop. *Kim Čongilgwa Kim Čongunŭi kwölljöksunggje pikjo: čedowa ridösibüi tonghagül čungsimüro [Srovnání mocenského nástupnictví mezi Kim Čongilem a Kim Čongunem: Zaměření na dynamiku institucí a vůdcovství]*. Sejong Institute: 2012, s. 12–14

země a ven z ní, znemožňuje získávání relevantních informací o vnitrostátní situaci KLDR a umožňuje kontrolu nad obyvatelstvem. Roli hrály také vyostřené vztahy s okolními státy, zejména s USA. Severokorejská vláda dokázala velmi efektivně organizovat diskurz o dědičném nástupnictví a využít napětí s USA jako prostředek k ospravedlnění udržení dynastické moci. Dědičné nástupnictví je tak pro Severní Koreu klíčové v rámci strategie přežití a stability země.⁴⁰¹

⁴⁰¹ GRZELCZYK, Virginie, 2012, s. 36, 51

4 Závěr

Primárním cílem práce byla komparace nástupnictví Kim Čöngila a Kim Čöngüna, a zároveň obecné pochopení nástupnického systému v Severní Koreji.

V první kapitole práce analyzovala pojem „totalitarismus“. Kapitola vysvětlila, jak vznikl a jak je chápán z pohledu vybraných teoretiků. Pro lepší uchopení pojmu „totalitarismu“ bylo vybráno dílo C. J. Friedricha a Z. Brzezinského, kteří jsou známí pro svůj „šestibodový syndrom“. Podle tohoto rozdělení práce zkoumala, do jaké míry je Severní Korea totalitním státem. Práce odhalila, že KLCDR splňuje veškerá kritéria zavedená v „šestibodovém syndromu“.

Následující kapitola se zabývala problematikou nástupnictví v totalitních režimech. Práce vysvětlila, že je zapotřebí dodržení několika pravidel k nastolení úspěšného nástupnictví. Poté práce analyzovala dědičné nástupnictví, kdy zkoumala konkrétně tři státy, ve kterých dědičné nástupnictví proběhlo: Nikaragua (1936–1979), Sýrie (1971–dosud) a Severní Korea (1948–dosud). U všech třech zemích vysvětlila postupy zavedení, přičemž práce odhalila jejich podobnosti: vládci si podrobili elitu a vládnoucí stranu své osobní autoritě, v prvních momentech převzetí moci zlikvidovali opozici, podmanili si vojenský aparát a stali se vrchními veliteli, přičemž si dosadili své věrné do vlivných pozic ve vládě.

Hlavním tématem je však dědičné nástupnictví KLCDR, které uspělo i při předání moci ze druhé na třetí generaci. Jak již bylo výše zmíněno, ve druhé kapitole práce vysvětlila určitá pravidla k nastolení úspěšného nástupnictví. V první řadě se jedná o dohodu mezi vůdcem a elitou, což KLCDR splňuje. Severokorejská elita v rámci zachování kontinuity a statu quo nástupnictví podporuje. V případě, že by tak neudělala, mohla by přijít o výhody a ztratit postavení, které si do té doby budovala. Na druhé straně vůdci musí nabízet lákavé benefity,⁴⁰² aby elita zůstala na jejich straně.⁴⁰³

Konkrétně u dědičného nástupnictví bylo řečeno, že je zapotřebí přítomnosti koherentně organizovaných institucí, které se zaslouhují o prosazování dědičného nástupnictví. Tyto instituce by měl vůdce kompletně ovládat a podřídit svým rozhodnutím. Vidíme, že i toto severokorejské nástupnictví splňuje. KSP je nejdůležitější organizací v severokorejské společnosti, která spojuje vůdce a lidi a pomocí které vůdce upevňuje své postavení. Postupně

⁴⁰² Příkladem může být: život v hlavním městě, atraktivní pozice ve straně, zajištění rodiny, kvalitní vzdělání pro děti, celkově se jedná život v lepších podmínkách. FIFIELD, Anna a Lubomír SEDLÁK, 2020, s. 149

⁴⁰³ JANG, Čöngghu. 3tä sesübüi čöngdangsönggwa tchongčchijuhjöng jöngu: 2011njönbutchö 2014njönkkadži tchongčchijuhjögül čungsimüro [Legitimita dědičného nástupnictví tří generací a výzkum forem vlády: Zaměření na formy vlády v letech 2011 až 2014]. In: *Hanguk konggong kwalli hakpo [Časopis pro veřejný management Koreji]* [online]. 2016, 30(3), 233-252. doi: 10.24210/kapm.2016.30.3.010, s. 244

je jmenován a dosazován na pozice, které mu dávají absolutní moc nad jakoukoli politickou organizací.⁴⁰⁴

V rámci porovnávání obou nástupnictví práce narazila na několik bodů, které se opakovaly, a dalo by se říct, že se staly klíčovými pro severokorejské dědičné nástupnictví. Bylo ale zajímavé vidět, že i přes zavedení klíčových bodů, byla obě nástupnictví dost odlišná. Body, ve kterých práce nástupnictví porovnávala, by se daly označit za dostačující pro pochopení fungování procesu dědičného nástupnictví. Jsem si však vědoma toho, že by se bodové rozdělení dalo rozšířit. Například mediálním pokrytí obou nástupnictví, které věřím, že by přineslo zajímavé poznatky. Nějaké zmínky lze nalézt v průběhu mé práce, nicméně kvůli omezenému množství zdrojů (konkrétně u nástupnictví Kim Čongila) a archivace, resp. mazání mnoha článků z oficiálních severokorejských stránek, jsem nebyla schopna shromáždit dostatek materiálu, proto jsem tomu nemohla věnovat jednu celou podkapitolu.

⁴⁰⁴ LEE, Seungyeol, 2015, s. 27

Seznam použité literatury:

Prameny:

ARENDR, Hannah. *Původ totalitarismu I-III*. Praha: Oikoymenh, 1996. ISBN 80-86005-13-5.

ARON, Raymond. *Demokracie a totalitarismus*. 2. vyd. Brno: Atlantis, 1993, 218 s. ISBN 80-7108-064-0.

Čosŏn Mindžudžuŭi Inmin Konghwaguk Sahödžuŭi Hönböp [Socialistická ústava Korejské lidově demokratické republiky]. Pchjongjang: 2019.

FRIEDRICH, Carl J a Zbigniew BRZEZINSKI. *Totalitarian dictatorship and autocracy*. New York: Frederick A. Praeger, 1962. ISBN: 9780275162740.

KIM, Jong-un. *Let Us Brilliantly Accomplish the Revolutionary Cause of Juche, Holding Kim Jong Il in High Esteem as the Eternal General Secretary of Our Party*. Pyongyang: Foreign Language Publishing House, 2012.

Socialist Constitution of the Democratic People's Republic of Korea. Pyongyang: Foreign Languages Publishing House, Juche (103) 2014. ISBN 978-9946-0-1099-1.

Sekundární literatura:

Knihy:

BALÍK, Stanislav a Michal KUBÁT. *Teorie a praxe nedemokratických režimů*. Praha: Dokořán, 2004. ISBN 80-86569-89-6.

BRADLEY, K. *Under the Loving care of the fatherly leader: North Korea and the Kim Dynasty*. New York: St. Martin's Press, 2006. ISBN 978-0-312-32322-6.

BUZO, Adrian. *Partyzánská dynastie: politika a vedení Severní Koreje*. Praha: BB art, 2003. ISBN 80-7341-118-0.

BUZO, Adrian. *The Making of Modern Korea*. Routledge, 2002. ISBN 978-0415237499.

Defense Intelligence Agency. *North Korea Military Power: A Growing Regional and Global Threat*. 4th Watch Publishing Company, 2021. ISBN: 9780160956065.

FIFIELD, Anna a Lubomír SEDLÁK. *Dokonalý soudruh Kim Čong-un*. V Brně: CPress, 2020. ISBN 978-80-264-3213-5.

GAUSE, Ken E. *Coercion, Control, Surveillance, and Punishment: An Examination of the North Korean Police State*. Washington, DC: Committee for Human Rights in North Korea, 2012. ISBN: 9780985648015.

Historical Dictionary of Democratic People's Republic of Korea. Scarecrow Press, 2012. ISBN 9780810861510.

CHA, Victor. *The Impossible State, Updated Edition: North Korea, Past and Future*. New York: HarperCollins Publishers, 2018. ISBN 0-06-290644-5.

KEEN, Benjamin a Mark WASSERMAN. *A history of Latin America*. 3rd ed. Boston: Houghton Mifflin Company, 1988. ISBN 0-395-35942-2.

KIM, Sung Chull. *North Korea under Kim Jong Il: from consolidation to systemic dissonance*. Albany: State University of New York Press, 2006. ISBN 0-7914-6928-X.

KU, Yangmo a Inyeop LEE a Jongseok WOO. *Politics in North and South Korea: Political Development Economy and Foreign Relations*. Abingdon Oxon: Routledge an imprint of the Taylor & Francis Group: 2018. ISBN: 9781138647459.

LAN'KOV, Andrej Nikolajevič. *From Stalin to Kim Il Sung: the formation of North Korea, 1945-1960*. New Brunswick: Rutgers University Press, 2002. ISBN: 0-8135-3117-9.

LAN'KOV, Andrej Nikolajevič. *The real North Korea: life and politics in the failed Stalinist utopia*. New York, NY: Oxford University Press, 2013. ISBN: 978-0-19-939003-8.

LIM, Jae-Cheon. *Kim Jong Il's Leadership of North Korea*. London: Routledge, 2009. ISBN: 0-203-88472-8.

LINTNER, Bertil. *Great leader, dear leader: demystifying North Korea under the Kim Clan*. Chiang Mai: Silkwoon Books, 2005. ISBN 974-9575-69-5.

- LÖWENSTEINOVÁ, Miriam a Markéta POPA, eds. *Made in Korea*. V Praze: Nová vlna, 2018. ISBN 978-80-85845-85-3.353.
- LÖWENSTEINOVÁ, Miriam a Markéta POPA, eds. *Made in Korea II*. V Praze: Nová vlna, 2019. ISBN 978-80-85845-94-5.
- MYERS, B. R. *Nejčistší rasa: jak Severokorejci vidí sami sebe a proč je důležité to vědět. Dějinné zvraty a souvislosti*. Praha: Ideál, 2013. ISBN 978-80-86995-25-0.
- NAPOLEONI, Loretta. *Severní Korea a Dynastie Kimů: nepřítel, kterého rádi nenávidíme*. Praha: Pulchra, 2022. ISBN: 978-80-7564-078-9.
- NOVÁK, Miroslav. *Mezi demokracií a totalitarismem: Aronova politická sociologie industriálních společností 20. století*. Brno: Masarykova univerzita. Mezinárodní politologický ústav, 2007. ISBN: 978-80-210-4437-1.
- O, Kjöngsöp. *Kim Čöngilgwa Kim Čöngünüi kwönnjöksüggje bikjo: čedowa ridösibüi tonghagül čungsimüro [Srovnání mocenského nástupnictví mezi Kim Čöngilem a Kim Čöngünem: Zaměření na dynamiku institucí a vůdcovství]*. Sejong Institute: 2012. ISBN 978-89-7429-256-0.
- OH, Kongdan. *Leadership Change in North Korean Politics: The Succession to Kim Il Sung*. Santa Monica, CA: RAND Corporation, 1988. ISBN: 0-8330-0928-1.
- PAK, Jung H. *Becoming Kim Jong Un: A Former CIA Officer's Insights into North Korea's Enigmatic Young Dictator*. Random House Publishing Group, 2020. ISBN 1-9848-1973-9.
- PÄK, Süngdžu. Kwönnjogi sesüptönün pukhan [Severní Korea, kde je moc dědičná]. In: *Tchongilbu tchongilgjojugwön [Ministerstvo pro sjednocení]* [online]. Seoul: Ministry of Unification Institute for Unification Education, 2011 [cit. 2023-04-16]. Dostupné z: <https://lib.uniedu.go.kr/libeka/elec/00221902.pdf>.
- ROBERTS, David D. *Totalitarianism*. Newark: Polity Press, 2020. ISBN: 1-5095-3241-2.
- SAXENA, Shalini, Hope Lourie KILLCOYNE a Nicole RUSSO. *Dictatorship, fascism, and totalitarianism*. New York: Britannica Educational Publishing, 2015. ISBN 1-62275-351-8.

STOCK, Jennifer. *Global events: milestone events throughout history*. Farmington Hills, MI: Gale, 2014. ISBN: 9781410338204.

Odborné články:

BAEHR, Peter. Totalitarianism in America? Robert Nisbet on the "Wilson War State" and Beyond. In: *The American sociologist* [online]. Boston: Springer, 2014, **45**(1), 84-102 [cit. 2022-02-16]. ISSN 0003-1232. Dostupné z: doi:10.1007/s12108-014-9202-4.

BROOKER, Paul a Sahar SHAFQAT. Non-democratic regimes: theory, government and politics. In: *International Politics* [online]. 2001, **38**(3), 447-448 [cit. 2022-04-03]. ISSN 1384-5748.

BROWNLEE, Jason. Hereditary Succession in Modern Autocracies. *World politics* [online]. Cambridge, UK: Cambridge University Press, 2007, **59**(4), 595-628 [cit. 2022-04-03]. ISSN 0043-8871. Dostupné z: doi:10.1353/wp.2008.0002.

COLIN Dürkop a Min-Il YEO. North Korea After Kim Jong Il: Political And Social Perspective Ahead Of The Expected Change Of Power. In: *KAS International reports* [online]. 2011. [cit. 2022-04-03]. Dostupné z: <http://www.jstor.org/stable/resrep09992>.

CUZAN, Alfred G. The Nicaraguan Revolution: From Autocracy to Totalitarian Dictatorship? In: *Journal of Interdisciplinary Studies* [online]. 1989 [cit. 2022-04-03]. ISSN: 0890-0132.

FRANTZ, Erica a Elizabeth A. STEIN. Countering Coups: Leadership Succession Rules in Dictatorships. In: *Comparative political studies* [online]. Los Angeles, CA: SAGE Publications, 2017, **50**(7), 935-962 [cit. 2023-03-12]. ISSN 0010-4140. Dostupné z: doi:10.1177/0010414016655538.

GRZELCZYK, Virginie. In the name of the father, son, and grandson: succession patterns and the Kim dynasty. In: *Journal of Northeast Asian history* [online]. **9**(2), 2012, 33-68, [cit. 2022-01-12]. Dostupné z: <https://research.aston.ac.uk/en/publications/in-the-name-of-the-father-son-and-grandson-succession-patterns-an>.

GURIAN, Waldemar. The Totalitarian State. In: *The Review of politics* [online]. Cambridge, UK: Cambridge University Press, 1978, **40**(4), 514-527 [cit. 2022-02-14]. ISSN 0034-6705. Dostupné z: doi:10.1017/S0034670500046155.

HAGGARD, Stephan and Luke Herman and Jaesung Ryu. Political Change in North Korea: Mapping the Succession. In: *Asian Survey* [online]. 2014. [cit. 2022-04-03]. ISSN 00044687. Dostupné z: doi:10.1525/as.2014.54.4.773.

HERZ, John H. The Problem of Successorship in Dictatorial Régimes; A Study in Comparative Law and Institutions. In: *The Journal of politics* [online]. New York, USA: Cambridge University Press, 1952, **14**(1), 19-40 [cit. 2023-03-12]. ISSN 0022-3816. Dostupné z: doi:10.2307/2126387.

CHEONG, Seong-chang. The Anatomy of Kim Jong Un's Power. In: *Global Asia (East Asia foundation)* [online]. Tongasiadžadan [Nadace Východní Asie], 2014, **9**(1), 6-13 [cit. 2023-04-10]. ISSN 1976-068X.

JANG, Čonghu. 3tä sesübüi čöngdangsönggwa tchongčchijuhjöng jöngu: 2011njönbutchö 2014njönkkadži tchongčchijuhjöngül čungsimüro [Legitimita dědičného nástupnictví tří generací a výzkum forem vlády: Zaměření na formy vlády v letech 2011 až 2014]. In: *Hanguk konggong kwalli hakpo [Časopis pro veřejný management Koreji]* [online]. 2016, **30**(3), 233-252. doi: 10.24210/kapm.2016.30.3.010.

JEON, Jei Guk. North Korean leadership: Kim Jong Il's balancing act in the ruling circle. In: *Third world quarterly* [online]. London: Taylor & Francis Group, 2000, **21**(5), 761–779. ISSN 0143-6597. Dostupné z: doi:10.1080/713701073.

JUN, Jöngsan. Pukhanüi Kjöngdžečchedžewa Čöngčchäk [Severokorejský hospodářský systém a politika]. In: *Pukhankjöngdžeüi Ihä [Porozumění severokorejské ekonomiky]* [online]. 2013 [cit. 2023-02-18]. Dostupné z: <http://contents.kocw.or.kr/KOCW/test/document/2013/skku/Yunyoungsang/4.pdf>.

KERR, Malcolm H. Hafiz Asad and the Changing Patterns of Syrian Politics. In: *International journal (Toronto)* [online]. London, England: Canadian Institute of International Affairs, 1973, **28**(4), 689-706 [cit. 2023-01-06]. ISSN 0020-7020. Dostupné z: doi:10.1177/002070207302800406.

KIM, Čusu, Ŭnsök MUN, Hüičchöl Jun. Kim Čöngilgwa Kim Čöngüne kwölljöksüggjegwadžöng pigjorül tchonghan nambukkwangje čönmang [Perspektivy mezikorejských vztahů na základě srovnání procesu mocenského nástupnictví mezi Kim Čöngilem a Kim Čöngünem]. In: *Tahan čöngčchi hakhöbo [Časopis korejské politologie]*

[online]. 2014, **22**(2), 47–69 [cit. 2023-04-14]. Dostupné z: <http://uci.or.kr/G704-001325.2014.22.2.010>.

KIM, Kapsik. Kim Čöngün čönggwönüi čchulbömgwa čöngčhidžök kwadže [Nástupnictví Kim Čöngünova režimu a politické imperativy]. In: *Tchongil čöngčchäk jöngu [Studie o politice sjednocení]* [online]. 2012, **21**(1). Dostupné z: doi: <http://dx.doi.org/>.

LEE, Geedong. Kim Čöngünüi kwönnjöksünggie kwadžönggwa kwönnjökkudžo [Analýza procesu nástupnictví a mocenské struktury za vlády Kim Čöngüna]. In: *Pukhan jöngu hakhöbo [Časopis severokorejských studií]* [online]. 2012, **16**(2), 1-21. Dostupné z: <https://www.kci.go.kr/kciportal/ci/sereArticleSearch/ciSereArtiView.kci?sereArticleSearchBean.artiId=ART001732243>.

LEE, Grace. The Political Philosophy of Juche. In: *Stanford Journal of East Asian Affairs*. [online]. 2003, **3**(1), 105–11. [cit. 2023-02-09]. Dostupné z: <https://www.time.com/wp-content/uploads/2014/12/korea1.pdf>.

LEE, Seungyeol. Crisis in the Leadership of Kim Jong Un: Focused on the Unitary Leadership System. In: *Journal of Peace and Unification* [online]. 2014, **4**(1), 53-74, [cit. 2023-04-11]. Dostupné z: https://preview.kstudy.com/W_files/kiss6/3g600048_pv.pdf

LEE, Seungyeol. Kim Čöngila · Kim Čöngün hugječchedže pigjorül tchonghan Kim Čöngün tchongčchiridösip punsök [Analýza vládnoucího vedení Kim Čöngüna prostřednictvím srovnání systémů nástupnictví Kim Čöngila a Kim Čöngüna]. In: *Kukchö ippöp čosačchö [Výzkumný útvar Národního shromáždění]* [online]. 2015, **259**. Dostupné z: <https://www.nars.go.kr/report/view.do?cmsCode=CM0019&brdSeq=16418>.

LIM, Jae-cheon. North Korea's Hereditary Succession: Comparing Two Key Transitions in the DPRK. In: *Asian survey* [online]. Berkeley: University of California Press Books Division, 2012, **52**(3), 550-570. ISSN 0004-4687. Dostupné z: doi:10.1525/as.2012.52.3.550.

MANSOUROV, Alexandre. Kim Jong Un's First 500 Days: Consolidating Power and Clearing Political Space for National Revival. In: *International Journal of Korean Unification Studies* [online]. 2013, **22**(1) 81–108. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/338237214_Kim_Jong_Un's_First_500_Days_Consolidating_Power_and_Clearing_Political_Space_for_National_Revival.

MASTRO, Oriana Skylar. All in the Family: North Korea and the Fate of Hereditary Autocratic Regimes. *Survival (London)* [online]. London: Routledge, 2020, **62**(2), 103-124 [cit. 2023-03-12]. ISSN 0039-6338. Dostupné z: doi:10.1080/00396338.2020.1739951.

MATIASZCZYK, Natalia. The policy of Russia towards North Korea in years 2009-2019. In: *Academia Letters* [online]. 2021. DOI: 10.20935/AL1812.

MOSOLOVA, Dar'ja Olegovna. Idéologija v KNDR: vzniknovenije, istorija i sovremennyj etap (Идеология в КНДР: возникновение, история и современный этап) [Ideologie v KILDR: vznik, historie a současnost]. In: *Naučno-analitičeskij žurnal (Obzrevatel'Naučno-analitičeskij žurnal Obzrevatel' [Vědecko-analytický časopis Observer]*, [online]. no. 11 (322), 2016. [cit. 2023-01-25]. Dostupné z: <https://cyberleninka.ru/article/n/ideologiya-v-kndr-vozniknovenie-istoriya-i-sovremennyj-etap>.

PARK, Kyung Ae, Sung-Chull LEE. Changes and Prospects in Inter-Korean Relations. In: *Asian Survey* [online]. 1992, **32**(5), 429–447. [cit. 2023-04-16]. Dostupné z: <https://doi.org/10.2307/2644975>.

PARK, Yong Soo. Policies and Ideologies of the Kim Jong-un Regime in North Korea: Theoretical Implications. In: *Asian studies review* [online]. Nathan: Routledge, 2014, **38**(1), 1-14. Dostupné z: doi:10.1080/10357823.2013.868864.

RAIS, Faiza R. Syria under Bashar al Assad: a profile of power. In: *Strategic studies* [online]. 2004, XXIV(3), 144-168 [cit. 2023-01-06]. ISSN 1029-0990.

SALAYMEH, Bilal. Syria under al-Assad rule: A case of neopatrimonial regime. In: *Ortadoğu Etutleri* [online]. Ankara: Ortadoğu Stratejik Araştırmalar Merkezi (ORSAM), 2018, **10**(2), 140-170 [cit. 2023-01-06]. ISSN 1309-1557.

SETH, Michael J. North Korea's 1990s Famine in Historical Perspective. In: *Education about Asia* [online]. Zima 2021 [cit. 2023-02-11]. Dostupné z: <https://www.asianstudies.org/publications/ea/archives/north-koreas-1990s-famine-in-historical-perspective/>.

Tchongilbu Kungniptchongilgojugwŏn [Unifikační vzdělávací centrum Ministerstva sjednocení]. In: *2022njŏn Pukhan Ihä [Porozumnění Severní Koreji 2022]*. Sŏul: 2014. ISBN: 11-1250054-000004-10. Dostupné z:

https://www.unikorea.go.kr/books/understand/understand/under_NK_2022/index.html#page=1.

YOON, Dae-kyu. The Constitution of North Korea: its changes and implications. In: *Fordham international law journal* [online]. Fordham University, School of Law, 2004, 27(4), [cit. 2023-04-15]. ISSN 0747-9395.

ZACEK, Jane Shapiro. Soviet and Russian Relations with the Two Koreas. In: *International Journal of Korean Studies* [online]. 1997 [cit. 2023-04-17]. Dostupné z: https://ciaotest.cc.columbia.edu/journals/ijoks/v1i1/f_0013377_10874.pdf.

ZISSER, Eyal. Syria - The Renewed Struggle over the Succession. In: *World today* [online]. London: Royal Institute of International Affairs, 1994, 50(7), 136-139 [cit. 2023-01-12]. ISSN 0043-9134.

Internetové zdroje:

3 Tähjõngmjõngsodžoundong [Hnutí Trojí revoluce]. In: *Tchongilbu Pukhandžõngbopchotchõl [Informační portál Ministerstva pro sjednocení Severní Koreje]* [online]. [cit. 2023-04-14]. Dostupné z: <https://nkinfo.unikorea.go.kr/nkp/term/viewNkKnwldgDicary.do?pageIndex=1&dicaryId=120>.

ASHLEY, Maurice and John S. MORRILL. Oliver Cromwell. In: *Encyclopedia Britannica* [online], 20.2.2021 [cit. 2022-04-02]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/biography/Oliver-Cromwell>.

BBC, Editors. Why has the Syrian war lasted 11 years?. In: *BBC News* [online]. 15.3.2022 [cit. 2023-1-12]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-35806229>.

BRITANNICA, T. Editors of Encyclopaedia. Alawite. In: *Encyclopedia Britannica* [online]. 12.10.2022 [cit. 2023-1-6]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/topic/Alawite>.

BRITANNICA, T. Editors of Encyclopaedia. Anastasio Somoza. In: *Encyclopedia Britannica* [online]. 12.12.2007 [cit. 2022-04-03]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/biography/Anastasio-Somoza>.

BRITANNICA, T. Editors of Encyclopaedia. Baath Party. In: *Encyclopedia Britannica* [online]. 30.4.2020 [cit. 2023-1-6]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/topic/Baath-Party>.

BRITANNICA, T. Editors of Encyclopaedia. Bashar al-Assad. In: *Encyclopedia Britannica* [online]. 7.9.2022 [cit. 2023-1-12]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/biography/Bashar-al-Assad>.

BRITANNICA, T. Editors of Encyclopaedia. Dictatorship. In: *Encyclopedia Britannica* [online]. 21.5.2020 [cit. 2022-04-03]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/topic/dictatorship>.

BRITANNICA, T. Editors of Encyclopaedia. Giovanni Amendola. In: *Encyclopedia Britannica* [online]. 11.4.2022 [cit. 2022-04-02]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/biography/Giovanni-Amendola>.

BRITANNICA, T. Editors of Encyclopaedia. Giovanni Gentile. In: *Encyclopedia Britannica* [online]. 26.5.2022 [cit. 2022-12-05]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/biography/Giovanni-Gentile>.

BRITANNICA, T. Editors of Encyclopaedia. Hafez al-Assad. In: *Encyclopedia Britannica* [online]. 2.10.2022 [cit. 2023-1-6]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/biography/Hafiz-al-Assad>.

BRITANNICA, T. Editors of Encyclopaedia. Juan Bautista Sacasa. In: *Encyclopedia Britannica* [online]. 12.8.2012 [cit. 2022-04-03]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/biography/Juan-Bautista-Sacasa>.

BRITANNICA, T. Editors of Encyclopaedia. Maoism. In: *Encyclopedia Britannica* [online]. 15.5.2018 [cit. 2022-04-03]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/topic/Maoism>.

BRITANNICA, T. Editors of Encyclopaedia. Nazism. In: *Encyclopedia Britannica* [online]. 2.4.2022 [cit. 2022-04-07]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/event/Nazism>.

BRITANNICA, T. Editors of Encyclopaedia. Sandinista. In: *Encyclopedia Britannica* [online], 8.11.2016 [cit. 2022-12-12]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/topic/Sandinista>.

BRITANNICA, T. Editors of Encyclopaedia. Somoza family. In: *Encyclopedia Britannica* [online], 3.8.2012 [cit. 2022-04-03]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/topic/Somoza-family>.

BRITANNICA, T. Editors of Encyclopaedia. Stalinism. In: *Encyclopedia Britannica* [online]. 20.5.2020 [cit. 2022-04-08]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/topic/communism/Stalinism>.

BRITANNICA, T. Editors of Encyclopaedia. Syrian Civil War. In: *Encyclopedia Britannica* [online]. 5.1.2023 [cit. 2023-1-12]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/event/Syrian-Civil-War>.

BRITANNICA, T. Editors of Encyclopaedia. Third Reich. In: *Encyclopedia Britannica* [online]. 6.1.2020 [cit. 2022-04-07]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/place/Third-Reich>.

CODER, Catherine. The Truth About North Korean Media. In: *Florida State University Libraries* [online]. 2015 [cit. 2023-03-05]. Dostupné z: <https://diginole.lib.fsu.edu/islandora/object/fsu:252747/datastream/PDF/view>.

ČŎNG, Kjodžin, Kim Čöngüŋwa Šidžinpchingüi talmüŋkkol čöngčchiwa nämirhan kongdžo [Podobná politika a vnitřní spolupráce Kim Čöngüna a Si Ťin-pchinga]. In: *DailyNK* [online], 27.10.2022 [cit. 2023-02-14]. Dostupné z: <https://www.dailynk.com/20221027-3-2/>.

DOWLINGA, Juliana a Dae Un HONG. The Enshrinement of Nuclear Statehood in North Korean Law. In: *University of Illinois Law Review* [online]. 28.2.2021 [cit. 2023-04-18]. Dostupné z: <https://illinoislawreview.org/online/the-enshrinement-of-nuclear-statehood-in-north-korean-law/>.

FARGE, Emma. U.N. envoy compares Belarus to 'totalitarian' state. In: *Reuters* [online]. 5.7.2021 [cit. 2022-02-27]. Dostupné z: <https://www.reuters.com/world/europe/un-envoy-compares-belarus-totalitarian-state-2021-07-05/>.

FOOT, John a Christopher HIBBERT. Benito Mussolini. In: *Encyclopedia Britannica* [online]. 26.9.2022 [cit. 2023-01-20]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/biography/Benito-Mussolini>.

GODECHOT, Jacques. Napoleon I. In: *Encyclopedia Britannica* [online]. 7.3.2022 [cit. 2022-04-02]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/biography/Napoleon-I>.

HANCOCKS, Paula. The pandemic forced Kim Jong Un into retreat. The world should brace for his resurgence. In: *CNN* [online]. 17.12.2021 [cit. 2023-02-14]. Dostupné z: <https://edition.cnn.com/2021/12/16/asia/north-korea-kim-jong-un-10-years-intl-hnk-dst/index.html>.

KELLY, Robert C. How the North Korean Economy Works. In: *Investopedia* [online]. 29.6.2021 [cit. 2023-03-05]. Dostupné z: <https://www.investopedia.com/articles/investing/013015/how-north-korea-economy-works.asp>.

Kukkagjehögüwönhö [Státní plánovací komise Korejské strany práce]. In: *Tchongilbu Pukhandžöngbopchotchöl [Informační portál Ministerstva pro sjednocení Severní Koreje]* [online]. [cit. 2023-03-04]. Dostupné z: https://nkinfo.unikorea.go.kr/nkp/term/viewNkKnwldgDicary.do?pageIndex=1&dicaryId=14&menuId=NK_KNWLDG_DICARY.

LANKOV, Andrei. The secret to success in North Korea? Workers' Party membership. In: *NKNews* [online]. 11.11.2021 [cit. 2023-02-18]. Dostupné z: <https://www.nknews.org/2021/11/the-secret-to-success-in-north-korea-workers-party-membership/>.

LEWIS, Leo. Kim Jong Il's son 'made secret visit to China'. In: *The Times* [online]. 17.6.2009. [cit. 2023-04-11]. Dostupné z: <https://web.archive.org/web/20110629113833/http://www.timesonline.co.uk/tol/news/world/asia/article6508436.ece>.

LITWACK, Eric B. Totalitarianism. In: *Internet Encyclopedia of Philosophy* [online]. [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: <https://iep.utm.edu/totalita/#H1>.

LONGLEY, Robert. What Is an Absolute Monarchy? Definition and Examples. In: *ThoughtCo* [online], 10.2.2021 [cit. 2022-04-02]. Dostupné z: <https://www.thoughtco.com/absolute-monarchy-definition-and-examples-5111327>.

MINSTER, Christopher. Biography of Anastasio Somoza García, President of Nicaragua. In: *ThoughtCo* [online]. 28.7.2019 [cit. 2022-11-25]. Dostupné z: <https://www.thoughtco.com/biography-of-anastasio-somoza-garcia-2136349>.

Monolithic Ideological System. In: *Globalsecurity.org* [online]. 2011 [cit. 2023-04-14]. Dostupné z: <https://www.globalsecurity.org/military/world/dprk/ideology-monolithic.htm>.

MURRAY, Lorraine. Kim Jong-Un. In: *Encyclopedia Britannica* [online]. 31.3.2023 [cit. 2022-04-10]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/biography/Kim-Jong-Eun>.

MURRAY, Lorraine. Korean Worker's Party. In: *Encyclopedia Britannica* [online]. 24.1.2023 [cit. 2023-02-18]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/topic/Korean-Workers-Party>.

NA, Hjejun. Puk, tangwŏn tǎpchok nŭrŏssna... tang tǎhŏ čchamsŏksuro '650 man mjŏng' čchudžŏng [V Severní Koreji se výrazně zvýšil počet členů strany. Odhadovaný počet účastníků stranického sjezdu je "6,5 milionu".] In: *News1* [online]. 6.1.2021 [cit. 2023-02-18]. Dostupné z: <https://www.news1.kr/articles/?4172242>.

N.Korea declares Kim Jong-Un commander of military. In: *Web Archive* [online]. 30.12.2011 [cit. 2023-04-15]. Dostupné z: https://web.archive.org/web/20140224223520/http://www.google.com/hostednews/afp/article/ALeqM5jJYCeXinUm40ybUIJzb4_aOAiSAQ?docId=CNG.abd2d9a288a1831892829dfc484f077e.6a1.

NEŠPOR, Zdeněk R. Autokracie. In: *Sociologická Encyklopedie* [online]. [cit. 2022-04-18]. Dostupné z: <https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Autokracie>.

North Korea leader Kim Jong-un married to Ri Sol-ju. In: *BBC News* [online]. 26.7.2012 [cit. 2023-04-17]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/world-asia-18986249>.

North Korea's Kim Jong-un in first major public speech. In: *BBC News* [online]. 15.4.2012 [cit. 2023-04-17]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/world-asia-17718011>.

North Korean leader Kim Jong-il dies 'of heart attack'. In: *BBC News* [online]. 19.12.2011 [cit. 2023-04-14]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/world-asia-16239693>.

North Korean Leader Orders Military to Improve War Readiness. In: *VOA News* [online], 7.2.2023 [cit. 2023-02-24]. Dostupné z: <https://www.voanews.com/a/north-korean-leader-orders-military-to-improve-war-readiness/6951135.html>.

PÄ, Sodžin. [Kim Čöngil samang] miribonün Kim Čöngil čangnjesik [[Kim Čöngil zemřel] Pohřeb Kim Čöngila] In: *Mönitchudei* [online]. 20.12.2011 [cit. 2023-04-14]. Dostupné z: <https://news.mt.co.kr/mtview.php?no=2011122014293509173>.

Pukhan nodondang kujak čujo kädžöng nä [Hlavní změny pravidel Korejské strany práce]. In: *Yonhap News* [online]. 1.6.2021 [cit. 2023-02-18]. Dostupné z: <https://www.yna.co.kr/view/AKR20210601170100504>

ROTH, Kenneth. North Korea Events of 2021. In: *Human Rights Watch* [online]. 15.6.2021 [cit. 2023-03-07]. Dostupné z: <https://www.hrw.org/world-report/2022/country-chapters/north-korea>.

RYALL, Julian. Profile: Who was Kim Jong-nam, the exiled half-brother of North Korean dictator Kim Jong-un?. In: *The Telegraph* [online]. 15.2.2017 [cit. 2023-04-13]. Dostupné z: <https://www.telegraph.co.uk/news/2017/02/14/profile-kim-jong-nam-exiled-half-brother-north-korean-dictator/>.

Sahöandžönsöng (inminboansöng(bu)) [Sociální zabezpečení (Ministerstvo lidové bezpečnosti (Ministerstvo bezpečnosti)]. In: *Tchongilbu Pukhandžöngbopchotchöl [Informační portál Ministerstva pro sjednocení Severní Koreje]* [online]. [cit. 2023-02-25]. Dostupné z: https://nkinfo.unikorea.go.kr/nkp/term/viewNkKnwldgDicary.do?pageIndex=1&dicaryId=309&menuId=NK_KNWLDG_DICARY.

SCHRAM, Stuart Reynolds. Mao Zedong. In: *Encyclopedia Britannica* [online]. 27.1.2020 [cit. 2022-04-03]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/biography/Mao-Zedong>.

Somoza Debayle, Anastasio (1925–1980). In: *Encyclopedia.com*. [online]. 18.9.2022 [cit. 2022-11-25]. Dostupné z: <https://www.encyclopedia.com/humanities/encyclopedias-almanacs-transcripts-and-maps/somoza-debayle-anastasio-1925-1980>.

SOUICY, Robert. Fascism. In: *Encyclopedia Britannica* [online]. 22.3.2022 [cit. 2022-04-07]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/topic/fascism>.

STRACQUALURSI, Veronica and Adam KELSEY. The rise of Syria's controversial president Bashar al-Assad. In: *abcNews* [online], 7.9.2022 [cit. 2023-1-12]. Dostupné z: <https://abcnews.go.com/Politics/rise-syrias-controversial-president-bashar-al-assad/story?id=46649146>.

TERTITSKIY, Fyodor. How the North is run: the secret police. In: *NKpro* [online]. 24.7.2018 [cit. 2023-02-25]. Dostupné z: <https://www.nknews.org/pro/how-the-north-is-run-the-secret-police-2/>.

Totalitarian Countries 2023. In: *World population review* [online]. [cit. 2022-03-04]. Dostupné z: <https://worldpopulationreview.com/country-rankings/totalitarian-countries>.

World leaders vow to confront nuclear threat. In: *Aljazeera* [online]. 27.3.2012 [cit. 2023-04-17]. Dostupné z: <https://www.aljazeera.com/news/2012/3/27/world-leaders-vow-to-confront-nuclear-threat>